L'HOR

El setmanari de Catalunya

Qui era en Batista i Roca

...del «Be Negre»

...l'últim

Ells són la dreta de la ciutat

Els candidats d'UCD

TRALLERO

ANY I. num. 7. 1 abril 1979. 60 ptes

CAIXA D'ESTALVIS DE CATALUNYA

LA
CAIXA
DE TOTS

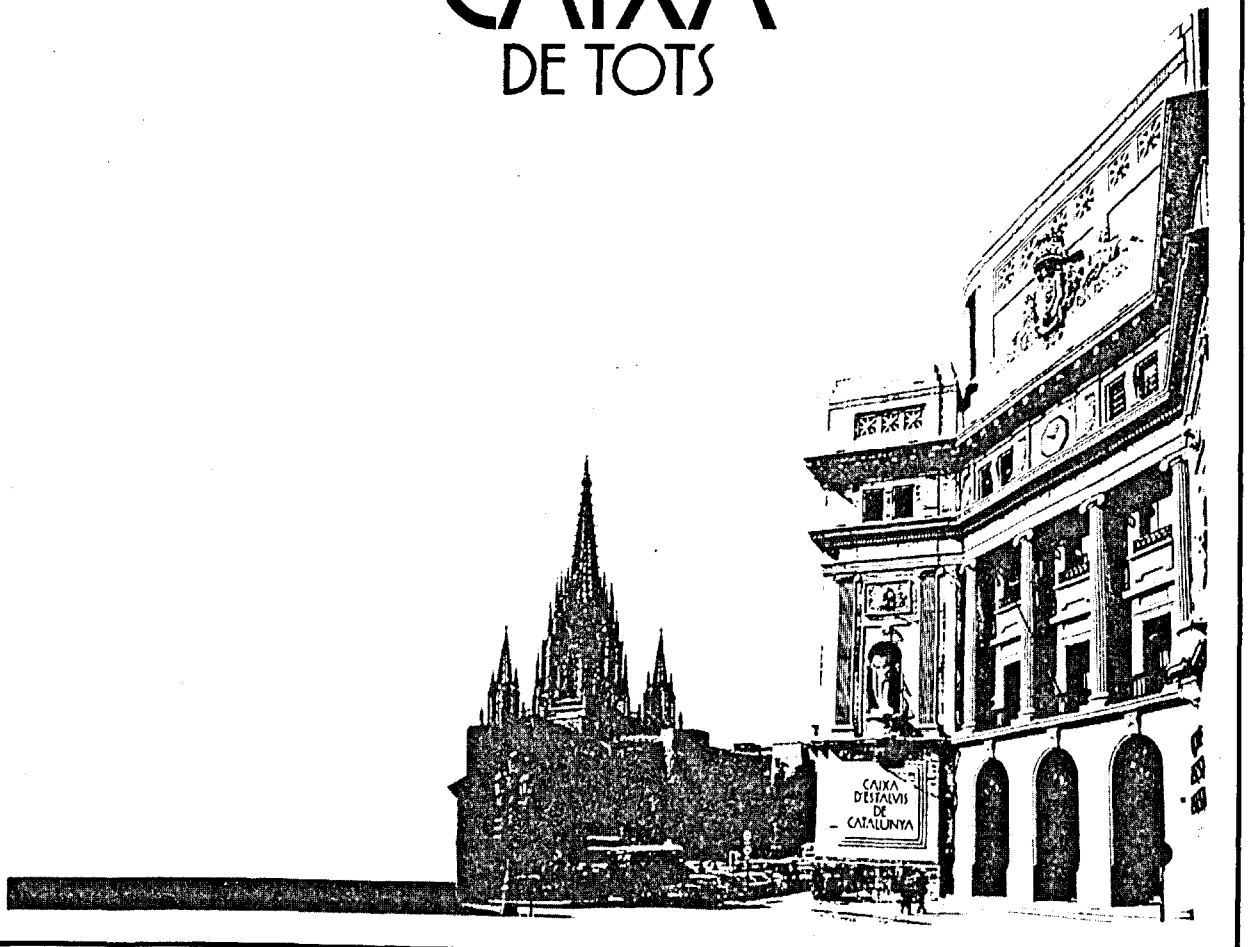

Carta del director

Continuisme o renovació

Amic lector:

En aquestes eleccions hi haurà menys abstenció que a les legislatives. El ciutadà sap que la força del seu vot, quan es tracta d'elegir alcalde, té una traducció que l'afecta directament.

De que els municipis estiguin presidits per un alcalde o un altre dependrà que es freni o no l'especulació del sól, que hi hagin o no uns bons transports públics, que s'atengui o no a la sanitat com a problema prioritari i el mateix val a dir de l'escolarització dels nens i del manteniment i creixement de les zones verdes. També dependrà de qui hi hagi a l'alcaldia l'acabament o no de la corrupció que durant tants anys ha dominat el poder local.

El trasbals que portarà això arreu de l'Estat ha preocupat tant al president Suárez i els seus homes que no s'han atrevit a convocar les eleccions municipals fins ara malgrat l'escàndol que ha significat la continuació gratuïta durant més de dos anys dels ajuntaments franquistes.

Tot l'esforç del ministre de l'Interior senyor Martín Villa s'ha encaminat durant aquests mesos a trobar candidats per la UCD que no estiguessin esquitxats per tot el què ha passat als ajuntaments durant els últims anys. Però tal com es demostra en l'informe que publiquem en aquest número ni tan sols han assolit això, la qual cosa fa previsible un gran canvi a partir del dia 3 d'abril, que s'accentuarà pel fet que a tot arreu d'Europa les eleccions municipals sempre donen millors resultats a l'esquerra que les legislatives.

Crec que en els comicis del dia tres només hi han dues opcions: o votar el continuïsme que representa la UCD d'en Suárez o bé votar la renovació que impliquen els altres partits. Personalment no penso votar UCD ja que a la majoria dels seus candidats el mateix Franco els hauria pogut nomenar a dit.

Ben cordialment.

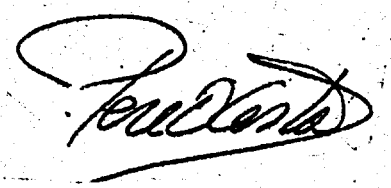

PERE-ORIOL COSTA
Director

L'HORA

DIRECTOR: Pere-Oriol Costa
REDACTOR EN CAP: Xavier Sabaté
REDACCIÓ: Francesc Baiges, Joan Barril, Francesc Navarro, Josep M.ª Serra (compaginació). Conxita Socias i Pilar Viladegut (fotografia)
REPORTATGES: Josep M.ª Huertas Claveria, Carles Sánchez Costa, Xavier Febrés, Rafael Manzano, Màrius Carol, Montserrat Radigales, Andreu Castellet Agustí Pons i Joana M.ª Roqué
CATALUNYA: Albert Garrido, Pere Fons, Enric Company, Joan Català, Santi Carreres, Joan Brunet, Ismael Carbó i Enric Giral; MADRID: Pedro Altares; MON: Mateo Madridejos; TREBALL: Isidor Boix; HUMOR: Cesc, Corb i Aliu; CULTURA I SOCIETAT: M.ª Aurèlia Capmany, Joan A. Benach, A. Cirici Pellicer, Antoni Kirchner, Jordi Garcia-Soler, Josep Bigordà, Josep M.ª Baget, Enric Banyeres, Ramon Barnils, Josep Martí Gómez, Montserrat Nebot, Marta Mata, Jaume Vidal Alcover, Isidre Ambròs, Pere Anguera, J. M.ª Carandell, Jordi Fortuny, Accrux i N. Pompeia.
ESCRIUEN EN AQUEST NUMERO:
Fer, Josep Miquel Abad, Narcís Serra, Albert Moreno, Rafael Sunyol, Anna Castells.
IMPRESSIÓ: Gràfiques Industriales, S.A. Barcelona. GYESA. Tel. 230 19 87. Barcelona
Dipòsit legal B-1904/1979. ADMINISTRACIO I GERENCIA: Daniel Font i Jordi Serra; PUBLICITAT: M.ª del Carme Santmiquel: DISTRIBUCIÓ: Santi Torruella; SECRETÀRIA DE REDACCIÓ: Mercè Grau; SUBSCRIPCIONS: Jordi Williams. L'HORA, Aribau, 80, àtic, 1.ª. Tel. 2543402/03. Barcelona (36).

En aquest número

POLÍTICA
Els candidats d'UCD, per Josep M. Huertas i Francesc Baiges, pàgs. 4 a 11.
Les ciutats esperen la democràcia, per Albert Garrido, pàgs. 12-13.
Pessics i garrotades, per M. Aurèlia Capmany — Les gàrgoles del Palau, per Pere Fons, pàg. 14.
El turisme per a la Generalitat, per Joana M. Roque, pàg. 15.
Tribuna: Josep Miquel Abad i Narcís Serra, pàgs. 16 i 17.
Madrid: algú no va saber comptar, per Pedro Altares, pàgs. 18-19.
Pont aeri, per Marta Mata, pàg. 20.
Sadat i Begin firmen la nova Pax Americana, per Mateo Madridejos, pàgs. 21-22.
Antoni Gálvez, desconegut a Catalunya, triunfador a París, per Anna Castells, pàgs. 23, 24 i 25.
Qui era en Batista i Roca, per Francesc Planas, pàgs. 29-30.

SOCIETAT
Tísner, l'últim del «Be Negre», per Francesc Navarro, pàgs. 26 a 28.
Els túnels del Tibidabo, per Albert Moreno, pàgs. 31 a 33.
Porta dels bergants, per Ramon Barnils, pàg. 28.
Les empreses i les eleccions municipals, per Rafael Suñol, pàg. 34.

CULTURA
Manilla d'oros: Teresa Pàmies, pàg. 35.
Antoni Tàpies, la força d'una il.lusió, per Miquel Alzueta, pàg. 36-37.
Llibres i novetats, per Pere Anguera, pàg. 37.
La bru, bru, bru... per Josep M. Carandell, pàg. 38.
Seccions: Cinema, per A. Kirchner; Teatre, per J. A. Benach; Televisió, per Josep M. Baget; Religió, per J. Bigordà; Esport, per E. Bañeres; Art, per A. Cirici; Tot fent camí, per I. Ambrós, pàgs. 39-45.

A MÉS A MÉS
Bunyols de vent, per Montserrat Nebot; Flora & Fauna, per Josep Martí Gómez, Astrología, Cartes a L'Hora, Lleure lliure, Paella pel mànec i programació televisiva, pàgs. 46-50.
Encreuats, pàg. 25.

Avís als lectors

El proper número de L'HORA sortirà al públic el divendres dia sis recollint la informació sobre les eleccions municipals. Aquest exemplar serà el corresponent a la Setmana Santa. L'HORA, igual que altres setmanaris d'informació general —«Times», «Newsweek»...— es publicarà cinquanta vegades a l'any, sense que això afecti les subscripcions trameses per cinquanta-quatre exemplars de la publicació. Com per Setmana Santa, per Nadal i durant el mes d'agost L'HORA serà quinzenal.

ELLS SÓN LA DRETA DE LA CIUTAT

Els candidats d'UCD

FRANCESC BAIGES JOSEP M. HUERTAS

Compten que el president del Govern Adolfo Suárez, molt preocupat per saber com, quan i de quina manera convocava les eleccions municipals, va cercar un oracle escaient —o un mirall màgic, si ho preferiu— i li va preguntar: «Quan i com haig de fer les eleccions municipals?» **L'oracle-mirall màgic era el sociòleg J. J. Linz, espanyol fa anys afincat als Estats Units, i expert en sociologia electoral.**

Linz li va donar un consell ben clar: **«Com que les municipals a segons quins llocs importants i bàsics les té molt fotudes UCD, el millor fóra convocar primer eleccions generals i mirar de millorar els resultats del 15 de juny de 1977; i segon, convocar immediatament les mucicipals per a mirar d'aprofitar el caliu de les altres».** Dit i fet, 33 dies després del primer de març Suárez intentarà que la UCD revalidi el seu triomf. Tanmateix, la recerca de candidats idonis ha estat molt difícil i ha calgut, generalment, pescar en les aigües de sempre, amb alcaldes, regidors i cacics que ho eren fins fa quatre dies amb l'anterior règim.

L'HORA ha fet un estudi sobre les candidatures de 36 poblacions catalanes: les vint que sobrepassen els 20.000 habitants i setze més, triades per a complertar totes les capitals de comarques. Els resultats, entre sucosos i escruixidors, són els que seguei-xen.

L'alcalde denunciat i altres companys

El mateix dia que prenia possessió com a alcalde de Santa Coloma de Gramenet —4 de març de 1975— Blas Muñoz era denunciat per un delicte d'usura a les planes del vell «Diario de Barcelona». Els quatre anys de govern de la caòtica ciutat —143. 232 habitants oficialment— l'han acreditat com el màxim posseïdor de pisos de la localitat i l'han fet protagonista de di-

versos fets delicats, como la protesta a cops de pedra que li varen fer els veïns del muntanyenc barri de les Oliveres per la manca de transport adequat.

I tanmateix, a l'hora de formar candidatura, el ministre de l'Interior, Martín Villa, que li havia donat possessió del càrrec d'alcalde quan era governador civil de Barcelona, ha repetit i UCD el presenta con a candidat a Santa Coloma, potser amb la convicció quasi certa que no sortirà (PSC i PSUC van treure entre tots dos gairebé el 70 per cent).

No és l'únic alcalde que s'ha llençat a la contesa electoral. Malgrat que, en general, s'ha procurat cercar gent nova no cremada pels anys del franquisme i posfranquisme incipient, UCD no ha tingut inconvenient en utilitzar alcaldes que han dimitit per presentar-se a les eleccions en un intent de revalidar el càrrec.

Vilanova i la Geltrú, Ripoll, Blanes, Viladecans, Berga, Mora d'Ebre i Gandesa són, juntament amb Santa Coloma de Gramanet, les poblacions que, entre les 36 estudiades, repeteixen experiència d'alcalde. Gairebé un 25 per cent.

Piqué Tetas, alcalde de Vilanova i la Geltrú, s'ha caracteritzat per no fer cas dels partits polítics i intentar colar un pla general d'urbanisme que aquells han aconseguit aturar. Segon de la candidatura és un regidor constructor que ha edificat contravenint normes.

A Ripoll a la llista d'UCD li diuen la llista del vi perquè són gent que sempre és al bar. L'alcalde Miquel Viñas és al front de la llista —UCD només tenia un militant al poble— i entre els candidats a regidors hi figura un que el 15 de juny es va presentar en les llistes d'Aliança Popular i el primer de març a les d'Unió Nacional.

A Blanes UCD porta com a candidat a l'alcalde Jordi Bacardit i dos regidors seus a la llista, formada bàsicament amb gent de la principal empresa del poble, SAFA, i de l'Ajuntament. La SAFA actua força com a cacic de la localitat, i un riu de porqueria procedent de la seva fàbrica passa per alguns carrers del poble sense que l'Ajuntament li hagi dit mai res.

Josep Parellada, alcalde de Viladecans, famós per les «seves pastorals» públiques al poble, propietari de diversos terrenys, és un altre dels alcaldes que repeteix, ara amb UCD. Set anys en el càrrec, ha cercat regidors com el número tres, propietari d'acadèmies, que volia edificar un col.legi privat on només poden haver edificis unifamiliars. Potser ara, si entra a l'Ajuntament, tingui més mà...

El cas estel.lar és, tanmateix, l'alcalde de Berga, Joan Noguera, que saltà a la popularitat de les revistes del cor per ser qui havia regalat una de les medalles que Carmencita Franco Polo, marquesa de Villaverde, intentava treure clandestinament del país. Les raons de presentar-se les ha donades a «Catalunya Express»: **«Vaig veure que sense la meva presència perillava l'existència d'una llista de Centristes i vaig decidir encapçalar-la».** Els berguedans, que el recorden com un franquista acabat, han quedat un tant sorpresos que volgués repetir després de... vint-i-un anys de ser al front de l'Ajuntament!

L'alcalde de Berga, 21 anys d'alcalde i vol repetir el «Yo sigo».

Les terres de l'Ebre presenten altres dos casos d'alcaldes que volen tornar a sortir, ara democràticament. A Mora d'Ebre Ramon Calanda, sis anys al càrrec, és qui mana a la Cooperativa Agrícola, que mai no ha retut comptes de la seva gestió. A Gandesa Jaume Ruiz, que ha estat alcalde durant prop de cinc anys, vol tornar a sortir. Home vinculat al Movimiento, compta amb el suport del capellà, que és de l'Opus Dei. També ho és el de Mora, que des de la trona porta ja uns diumenges amenaçant dels perills d'un alcalde socialista, **«que ens degollarà a tots».**

Altres alcaldes van ser tocats cara a encapçalar llistes, però finalment es deixaren de banda. Un cas particularment curiós va ser el de Vic. Enfrontat per raons no massa especificades amb Marcel.lí Moreta, fill del poble veí de Sant Julià de Vilatorta i un dels factòtums de la UCD catalana, l'alcalde de Vic no es

deixà convèncer ni per Anton Cañellas, que pujà expresament per a llimar tensions, i finalment es presenta en una llista dels anomenats independents.

Els regidors i l'ex delegat

UCD i els seus centristes han esgarrapat per arreu cara a trobar gent que donés la imatge de demòcrata, tot i que fos un xic aigualida aquesta imatge. (Així a Igualada i Sant Cugat presenten tránsfugues d'Unió Democrática). Entre els regidors lògicament la pesca ha estat més abundosa que entre els alcaldes, primer perquè són més, i segon perquè no són tan coneguts.

Així i tot, el tinent d'alcalde d'urbanisme de Tarragona Francesc Magarolas, malgrat l'aval de confiança del governador civil Robert Graupera, va ser vetat per Joan Folchi, conseller d'Hisenda de la Generalitat i supervisor de la llista tarragonina com a home

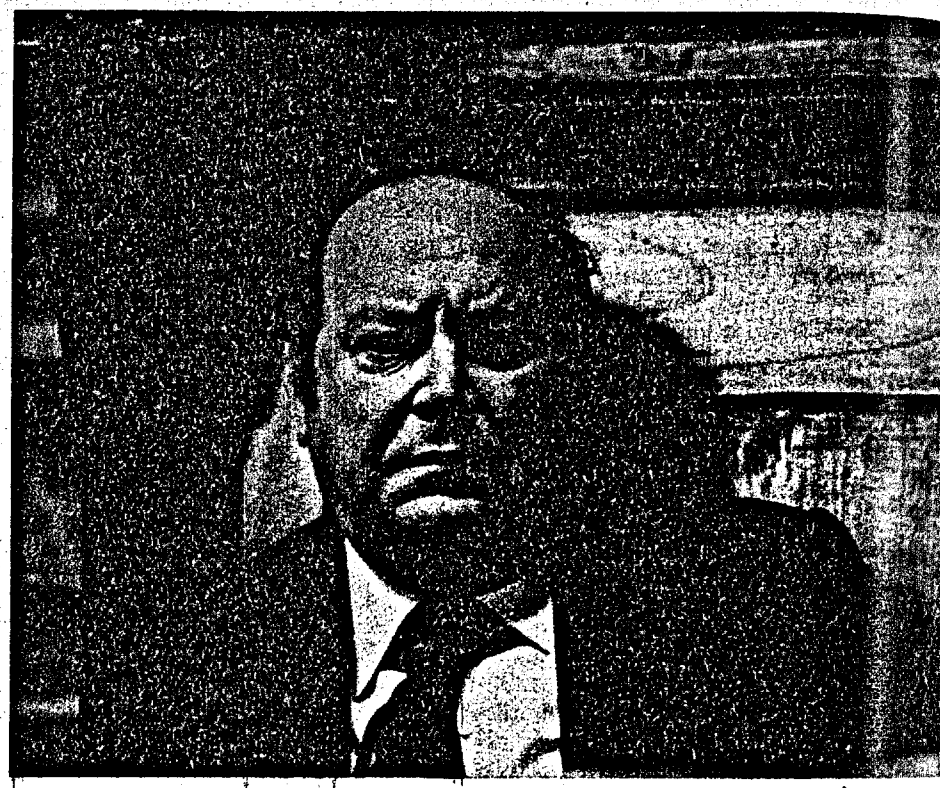

Pujadas, número 2 de Barcelona, del porciolisme a la democràcia.

Els coloms no volen fer l'ajuntament juntament amb l'UCD.

fort d'UCD a Tarragona. Un altre tinent d'alcalde tampoc no va marèixer el vist i plau.

Aquests tiquismiquis no han estat emprats en altres localitats, on els regidors són plat fort i destacat de les candidatures:

— Granollers porta de número 3 al tinent d'alcalde de Governació.

— Sant Adrià a Pere Solé, regidor de Cultura, com alcaldable, juntament amb altres dos regidors.

— Terrassa ha recorregut com a cinquè de la llista a Salvador Rodríguez, tinent d'alcalde de Vivenda i contrari a les reivindicacions populars.

— Reus porta de número 3 a Josep Fernández, regidor i fill d'un funcionari municipal de tendències reconegudament dretanes.

— A Lleida l'alcaldable és Alfons Porta, que havia estat tinent d'alcalde fa uns deu anys i que és advocat de FECSA, ENHER i Banc Espanyol de Crèdit a la capital del Segrià. El número 3 —hi ha afició els tercers en aquest cas— fou tinent d'alcalde fins que dimití per a presentar-se a les eleccions.

— A Castelldefels el candidat a alcalde ha estat dos cops regidor, càrrec del qual dimití per raons de personalisme. El segon era regidor actualment i és president d'UCD al poble, a més de propietari de l'important hotel Luna.

A més dels regidors i ex regidors, s'ha triat en el cas concret de Barcelona un delegat municipal —persona de designació directa de l'alcalde segons la Carta Municipal— que ocupa el número 2 de la candidatura i que és home clau en la candidatura barcelonina.

Josep Pujadas portava 46 anys a l'Ajuntament quan dimití del càrrec per presentar-se en les municipals. Va combatre durant la guerra amb els franquistes i fins els darrers temps de l'alcalde Porcioles va fer la carrera clàssica del funcionari clàssic. Decidit defensor del pas elevat al conflictiu indret de la plaça de Lesseps, les pressions populars li van indicar per on bufava el vent i els darrers temps, com a delegat d'Obres Públiques primer amb l'alcalde Masó (1973-75) i després amb Socías (1976-79) li han llaurat el camí definitiu: regidor democràtic amb els Centristes.

Blas Muñoz: «Y volver, volver, volver...».

Els cacics

A més de pescar en aigües d'alcaldes i regidors, UCD ha triat força entre el que es deien forces vives i que són representants de les grans famílies —o sia els cacics— de cada localitat.

A L'Hospitalet, on l'ex alcalde Matías de España va fracassar en intentar fer una agrupació d'independents de signe dretà, el número 2 de la candidatura centrista representa les grans famílies de l'ex poble, avui segona ciutat de Catalunya en habitants: Gonçal Oliveras fill d'un capitost de la Lliga als anys trenta, que va voler ja ser alcalde fa anys. Després d'una curta estada a Unió Democràtica, Oliveras ha acabat a UCD. Als darrers temps ha intentat que es desafectés de la qualificació de zona verda la seva fàbrica de ceràmica situada al costat del cementiri, mitjançant la teoria peregrina de constrir un hipermercat subterrani i «respectar-hi» a sobre la zona verda.

A Granollers aquestes grans famílies són representades al quart lloc: Rossend Garreta, gestor, que sempre s'ha vantat que el seu pare fes d'espia

d'en Cesc

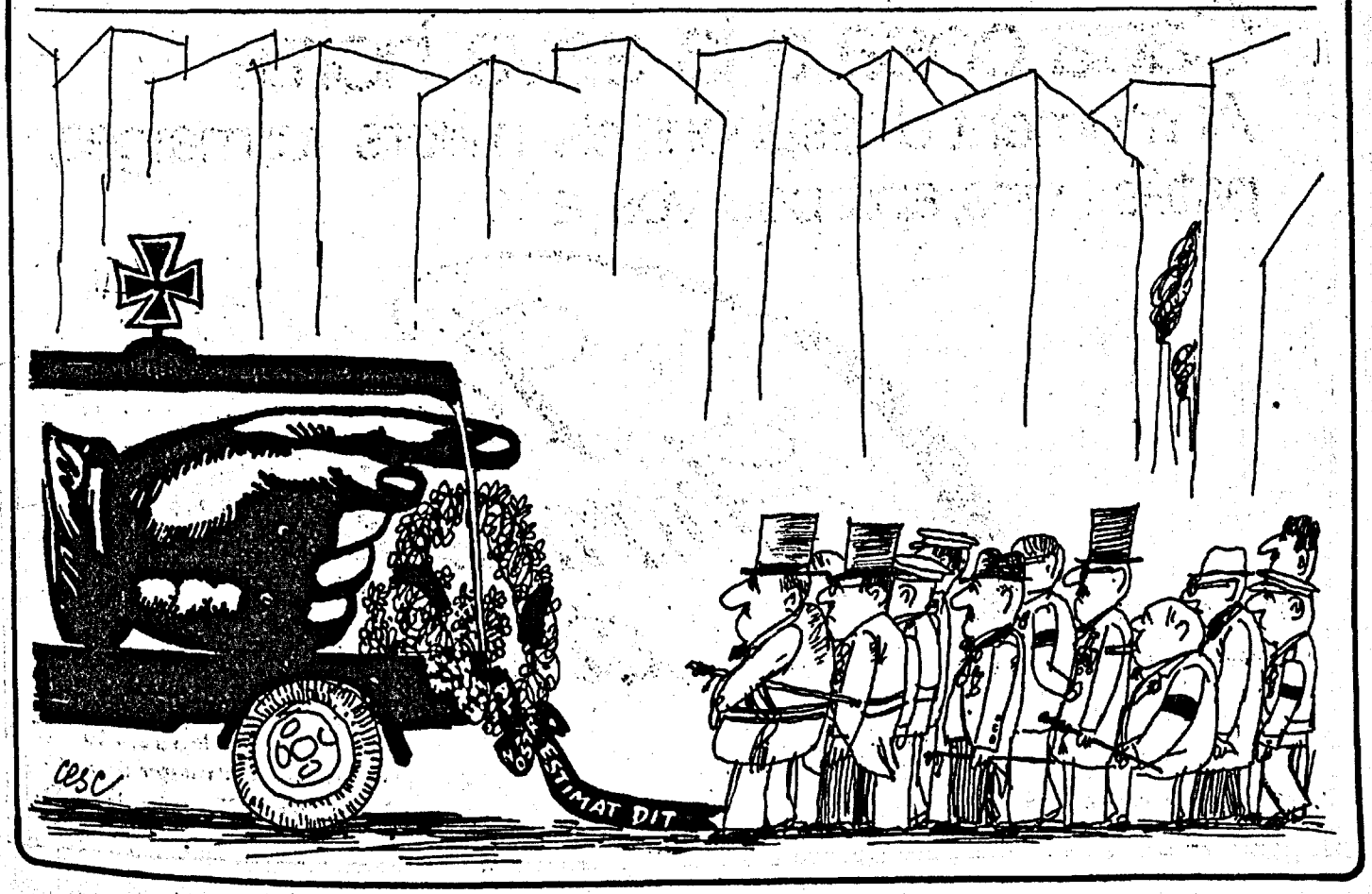

de Franco, va intentar anar en altres llistes més a l'esquerra inútilment.

A Santa Coloma de Farners, sota la presidència de Narcís Figueras, fundador del sindicat groc de la pagesia a terres gironines, hi figuren representants de les dues famílies de terratinents, els Massaneda i els Caireta.

A Montcada i Reixac es presenta com a número dos Josep Pont un dels cacics de la localitat. La candidatura anava a presentar-se com «Agrupació d'Electors per a un Ajuntament antimarxista», però finalment s'ha aixoplugat sota la capa d'UCD, que no és un nom tan cridaner.

Ex funcionaris i defensors d'interessos creats

Hi ha una classe per excel.lència atractiva per a UCD: aquella formada no pels franquistes de pro ni per les persones directament implicades amb el poder econòmic. O sia, la dels que han tingut i tenen a la seva cura que cofensa d'importants interessos que corren perill als nous ajuntaments si les esquerres guanyen massa,

Aquesta classe, aquest conglomerat fora més exacte dir, és format a cops per funcionaris d'ajuntament o de ministeri, d'empreses públiques, semipúbliques o privades.

Exemples no hi manquen: a Tremp es presenta Lluís Ardèvol, enginyer en cap de la FECSA, que a les terres prepirinenques és una de les grans forces econòmiques; a Tortosa l'omnipresent figura d'Antoni Faura, l'advocat de les grans fortunes de la localitat, se'expressa en la llista a través dels números 3 i 6 de la candidatura: taxista oficiós i sogra respectivament d'en Faura; a Falset va com a número u Octavi Llop, que va aconseguir que es donés a l'OJE el mercat contra l'oposició popular; a Les Borges Blanques es presenta el constructor de la principal immobiliària com alcaldable (el Número 2 també és constructor); a Badalona la UCD va néixer fa uns dos mesos i es presenta com candidat Ferran Foix, germà del president d'UCD, que és l'advocat dels constructors de Dalt de la Vila.

l'advocat dels constructor de Dalt de la Vila.

(Dalt de la Vila és el vell barri badaloní per excel.lència. Es va començar a construir un edifici ara aturat per l'oposició popular i per decisió posterior de la Corporació Metropolitana. Cal dir que el promotor de Dalt de la Vila, Robert Blanch, és també membre del Comité Local d'UCD).

Continuant alguns exemples de defensors de molt concrets interessos privats, el número 2 d'El Prat de Llobregat és Joaquim Canillo, president de la Cambra Agrària de la vila i enemic declarat de la Unió de Pagesos – l'alcaldable d'El Prat és un amic de l'avui diputat d'UCD i ex alcalde d'El Prat Josep Maria Mesa–; l'alcaldable de Mataró és també un amic d'UCD, en aquest cas concret de l'ex alcalde de Mataró i ara governador de Tarragona Robert Graupera: es tracta de Francesc Jou, advocat i funcionari municipal que va ser sancionat amb falta lleu fa algun temps per no anar a l'Ajuntament; a Sabadell també es presenta un ex funcionari, Antoni Lozano...

Cada cosa a la seva hora:
Al moment d'assaborir els millors formatges, patés i vins, apropeu-vos a

La Formatgeria catalana

ESPECIALITATS
Formatges: Tupí
Serrat d'ovella,
entre d'altres
Gran assortit de vins
Elaboració pròpia de patés

Horari Botiga: Matins de 2/4 10 a 2/4 3
Tardes de 5 a 2/4 10
Degustació: Cada vespre de 9 a 12
Muntaner, 477 - Barcelona-21

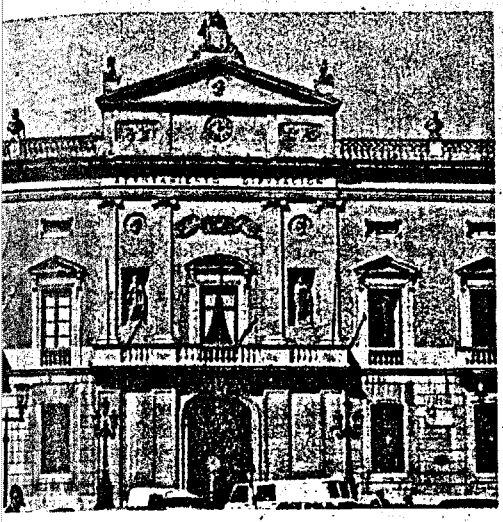

FRANCESC MESTRE

PILAR VILADEGUT

La UCD vol mantenir les diputacions com la de Tarragona, els edificis impopulars com el de Tàrrega i els il.legals com el de Badalona.

Malgrat l'operació de maquillatge empresa decididament per Centristes-UCD, en algunes poblacions no ha reeixit de tot i es reconeixen cares massa conegudes.

L'alcaldable de Puigcerdà, que va ser alcalde durant més de 15 anys, es recorda com molt lligat al règim, a més que mai no li ha perdonat el poble que el pavelló de gel que s'hi havia de construir anés finalment a Jaca per culpa seva, segons afirmen.

A Sant Joan Despí ha calgut presentar una candidatura d'independents degut a la mala premsa del partit governamental, ja que el secretari d'UCD a Sant Joan procedeix de Fuerza Nueva.

A Vilafranca es presenta com a primer de llista un simpatitzant d'Aliança Popular passat a UCD, Josep Ballester, director del semanari del Moviment «El Panadés», ara rebatejat com «La voz del Penedès».

A Cornellà es presenta Antoni Medina, que va ser a la Falange i que és practicant de Sant Ildefons, el barrisatèl.lit. Fa cinc o sis anys Medina encara anava amb la camisa blava.

El tercer candidat de Girona és Jacinto Sáinz García, professor de gimnàstica i de Formación del Espíritu Nacional, que havia tingut el càrrec de jefe de Acción Política del Movimiento. De professor de FEN candidat a regidor també n'hi ha a Reus: Francisco Javier Santana, que va anar a Madrid a desfilar davant la tomba de Franco.

A Tàrrega el candidat és un franquista genuí, que enviava cartes d'adhesió a Franco sempre que s'esqueia: Josep Castellà, ex alcalde i responsable directe, juntament amb el número quatre de la llista d'UCD, de la destrucció de la bonica plaça del Carme autoritzant la construcció d'una mena de gratacels d'onze plantes. Onze plantes a Tàrrega, on no manquen precisament terrenys...

No és difícil aventurar una teoria amb totes aquestes dades. És obvi que UCD no ha resistit la temptació de formar les seves llistes municipals amb l'estructura fonamental del poder que donen els consistoris actuals. Sovintegen en llocs clau alcaldes i regidors, i més en localitats petites, tot i que en casos com Santa Coloma de Gramanet i Viladecans no s'ha dubtat en recòrrer a la primera autoritat municipal.

Els interessos que fins ara han anat destruint les nostres poblacions en nom de l'especulació s'han arrenglerat bàsicament darrera UCD, i només en casos que no ha estat possible, han aventurat llistes independents d'entre les quals, destaca, per la seva importància, la de Cornellà, encapçalada per la regidora més progressista del consistori actual, Pilar Pons, que va passar també la prova de si anava o no en candidatures més a l'esquerra, concretament PSC i PSUC.

A mesura que ens allunyem de Barcelona i rodalies, on la influència d'una premsa crítica recomana tenir precaucions, hom observa com hi ha menys dissimuls i trobem les velles cares conegudes dels interessos més directes. Presidents de Cambres Agràries i constructors de les immobiliàries més dedicades a l'especulació figuren de caps de llista o en els números adequats per a procurar sortir en el nou consistori.

L'altra opció ha estat patrocinar agrupacions d'independents en llocs on era difícil implantar de la nit al matí el partit del Govern. A Solsona la candidatura independent s'ha fet al voltant de la gran immobiliària del sector, CISSA, que actualment ja tenía dos regidors dins l'Ajuntament.

Si tot això succeix a les ciutats i poblacions més importants de Catalunya, cal sorprendre's massa de com deu anar a la resta de poblacions? La democratització dels Ajuntaments passa per desenmascarar, tot i que sigui d'una manera molt ràpida, qui es qui d'entre els que es presenten a cada localitat. Això és bàsic per a evitar, dins el possible, que tornem a trobar, després de les eleccions municipals, que governen els mateixos. ■

L'AUCA DEL SENYOR UCD.

Porta molts anys a l'Ajuntament
tot i que ho fa molt malament

Va posar la medalla al Franco
i la banda al Carrero Blanco

Parla que fa pena el castellà
però ha aixafat sempre el català

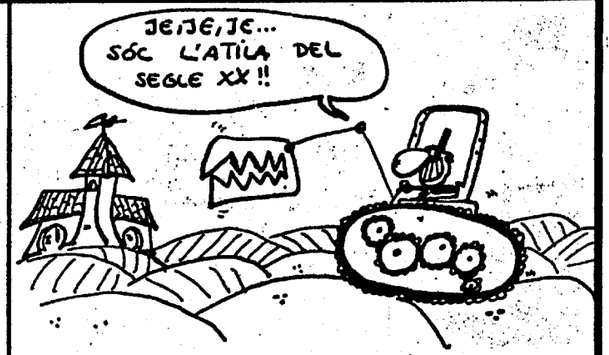

A tot el poble han sortit per arreu
urbanitzacions on hi havia camps de conreu

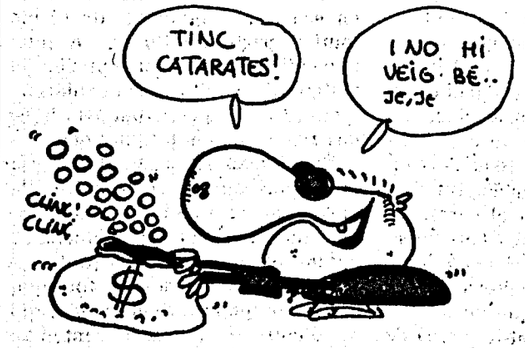

Són urbanitzacions sense permís;
l'alcalde diu que res no ha vist

Amb un pla beneït les urbanitzacions,
si els veïns no li toquessin els collons

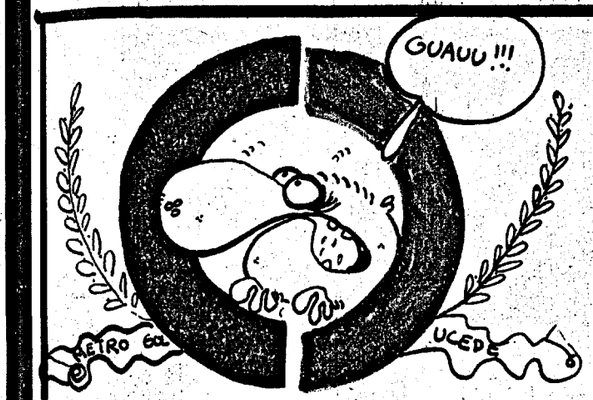

Ha demanat consell a UCD,
i li han dit: «Vale, únete»

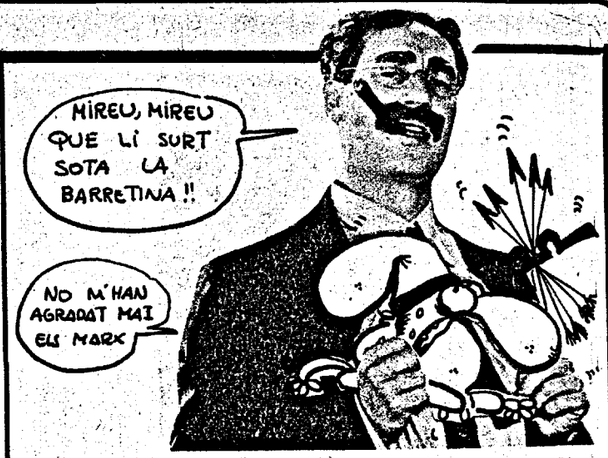

S'ha oblidat de quan era falangista
i ara vol ser el més catalanista

Com que ara ha tornat el Carnestoltes
de demòcrata es disfressa el pocasolta

Fan fora les plaques de la dictadura,
l'alcalde, ara «demòcrata», res no atura

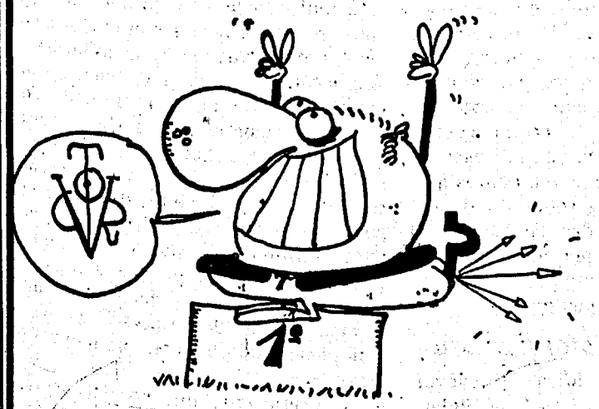

Tothom diu que se li veu el llautó,
però UCD el presenta com el campió

I el poble diu que no vol alcalde franquista
tot i que es faci passar per catalanista

Miquel Angel Abad, candidat del PSUC

Narcís Serra, candidat del PSC (PSC-PSOE)

Carles Güell, candidat d'Unió Democràtica de Catalunya

Xavier Millet, candidat de Convergència i Unió

LES ELECCIONS MUNICIPALS COMPLETEN EL PROCÉS CONSTITUIENT

Les ciutats esperen la democràcia

ALBERT GARRIDO

Gairebé sense temps de reposar i meditar els resultats de l'1-M les eleccions municipals ja són a la cantonada.
A Catalunya, on algunes coses han canviat en la correlació de forces dins l'espectre polític, aquestes eleccions locals tenen una importància evident per dos motius:
seran el primer test que passaran els partits després de les generals i poden servir per iniciar la recuperació d'un medi tan deteriorat com l'urbà.

D'entrada, però, les forces governamentals han volgut desfigurar l'abast real de la cita municipal plantejant una dicotomia falsa: marxisme sí-marxisme no. Al mateix temps que socialistes, comunistes i convergents han afrontat l'accés als ajuntaments, especialment al de Barcelona, com un problema de gestió, com un repte per restaurar l'honradesa en la gestió, Centristes de Catalunya vol desviar l'atenció de l'elector cap a camps que gairebé segur tenen sentit en democràcies desenvolupades, però no en la nostra, on tot està per fer i és especialment urgent portar llibres de contabilitat clars i entenedors.

Campanya distorsionada

Quan el senyor Miró i Ardèvol anuncia una mena d'assalt al Palau d'Hivern si un batlle socialista, amb el suport en diferents graus de comunistes i convergents, s'instal.la a la Plaça Sant Jaume, com a poc cal pensar que està mal informat. No hi ha una sola ratlla en els programes municipals de les forces catalanes indiscutiblement democràtiques que faci pensar en canvis fonamentals en el mode de producció urbana i les seves normes de convivència entre classes. Cada ratlla fa pensar, això sí, en què encara hi ha una possibilitat de tornar la ciutat al ciutadà, d'acabar progressivament amb l'especulació del sòl, d'alleugerir l'ambient perquè una gran ciutat com Barcelona deixi de ser un element inevitable de pressió psicològica pels seus habitants, una mena d'hidra que tot ho omple.

La dreta catalana no vol veure aquesta realitat i en canvi, seguint en el seu indissimulable «despiste histò-ric», es pensa que les eleccions municipals a Barcelona es poden plantejar de la manera que, per exemple, es va plantejar la «batalla de París» a les eleccions locals franceses de fa dos anys. Alguna cosa hauran sentit dir els senyors Güell de Sentmenat i Miró i Ardèvol per pensar-se que això és el mateix, i s'han llençat alegrement a oficiar la cerimònia de la confusió, en una campanya ja de per sí avorrida, confusa i distorsionada per les presses del senyor Suárez en ser investit, i aprofitar aquest episodi com un més en la campanya electoral centrista.

«La batalla de Barcelona», si així volen els centristes que es digui, no és a curt termini l'enfrontament entre dos models de societat. Ni els senyors Serra i Abad, ni molt menys el senyor Millet, parlen d'avortament o estatalització de l'ensenyament, com es pensa i diu el centre; sinó que pura i simplement parlen d'humanitzar la ciutat, que no és precisament un propòsit que espanti els infants i els vells. El senyor Güell, cal recordar-ho també, parla igualment d'humanitzar la ciutat, però s'ha de pensar que alguna diferència hi haurà entre els seus criteris humanitzadors i els dels altres quan diu el que diu.

En Güell no és en Chirac

La diferència és, potser, que en un recent debat les forces del progrés es van declarar inclinades a entendre's entre elles, sense comptar per a res amb els Centristes, que si no treuen uns resultats aclaparadorament favorables es podrien trobar a l'inrevés que l'actual alcalde de París havent fet la mateixa campanya que fa dos anys va encarrilar el seu admirat senyor Chirac: o jo o el col.lectivisme.

A la resta de Catalunya la cosa és encara més decisiva. Qualsevol analista cuidadós de les candidatures centristes fora de les grans ciutats les pot enllaçar, d'una manera o altra, amb el més immediat passat municipal. A la Catalunya rural ja no es tracta d'un problema d'humanització, sinó de canviar alguna cosa perquè res no canvii o canviar de persones perquè realment canviin les coses. Els resultats de les eleccions generals, especialment a Lleida, han donat ànims a les gents dels centre governamental per veure de consolidar les seves posicions a nivell local allà on la industrialització no ha arribat amb la força suficient com per a que estiguin a flor de pell les contradiccions que es viuen cada dia a les grans concentracions urbanes.

En aquest aspecte, Convergència té alguna cosa a dir-hi. Els grans partits de l'esquerra catalana són formacions essencialment urbanes, en canvi els nacionalistes del senyor Pujol gaudeixen d'una implantació important a la Catalunya rural, a la Catalunya comarcal per definició. Només una força tradicionalment disposada al canvi com CDC pot minvar els efectes d'un cert desencís en aquelles zones sistemàticament oblidades, on les forces del progrés tenen més dificultats en arrelar.

Aquí també, però, els centristes juguen amb arguments especialment distorsionadors. Diuen, per exemple, que són la força millor situada per fer arribar la veu de la Catalunya rural als organismes de poder, en la mesura en que són el partit vinculat al govern. Probablement a altres països de l'Europa Occidental això fóra cert. A casa nostra, pel contrari, el passat immediat de molts aspirants a batlle fa pensar que una victòria centrista en els llocs no predominantment industrials ajornarà quatre anys més el canvi. Seran quatre anys més per trinxar allò que encara queda per trinxar, d'altra banda ben poca cosa, i de posposar l'arribada de la democràcia a aquells llocs més allunyats dels centres de poder.

No cal donar-hi gaires voltes al tema per veure que sense un canvi en profunditat dels programes municipals la democràcia serà una etiqueta, però no una realitat que es visqui cada dia. Quan s'observa la manca de serveis a les grans concentracions industrials, les cues de cotxes a qualsevol hora punta en qualsevol avinguda de Barcelona, el retard sistemàtic amb què funcionen els transports públics, les urbanitzacions que s'han menjat platges i boscos, els fums que fan irrespirable l'aire d'un barri, els gratacels que trenquen el marc arquitectònic i la personalitat d'una ciutat; ningú no sap a què ve parlar de l'avortament. Molta gent pensa, en canvi, que amb la Constitució aprovada i unes Corts democràtiques no n'hi ha prou amb parlar de democràcia, sinó que fa falta un procés municipal constituient, que en definitiva és el que sembla que no volen els centristes, encaparrats en suposades alternatives filosòfiques. ■

PESSICS I GARROTADES

M.ª AURÈLIA CAPMANY

Una de les imatges més deplorables que hem tingut davant dels ulls en aquests últims temps, ha estat la imatge de la policia carregant contra una pacífica manifestació de dones. I dic deplorable perque si bé hi pensem ens adonarem que si no ens apressem a reeducar els mascles de la tribu ni tindrem democràcia, ni hi haurà Constitució que hi valgui. Resulta que després d'uns quants mesos de manifestacions al carrer més o menys agressives, les dones que es manifesten amb propòsits absolutament pacífics promouen l'hostilitat incomprensible dels representants de l'ordre.

Fins i tot en el cas que aquestes dones, potser poc acostumades a la susceptibilitat legal, s'haguessin llençat al carrer sense previ permís, sabem que hi ha moltes maneres de disoldre una manifestació, de tal manera que, pel camí de la lògica se'ns fa del tot incomprensible la reacció d'aquells homes que hem d'esperar que siguin un model de sensatesa. Si els homes es dediquen a demostrar-nos que són més intel.ligents, més bons, més honestos i més complidors que nosaltres, les dones, a garrotades, estem ben llestos tots plegats. Per primfllada i perfecta que sigui una Constitució ningú no ens lliurarà d'una garrotada.

Aquesta estampida d'homes empaitant una colla de dones ben inofensives, em recorda la imatge dels xicotots del poble empaitant les noietes per tal de pessigar-los el cul. Aquesta reacció mascle, tan poc cavalleresca, tant poc **hidalga**, tan poc civilitzada, però que hem vist i experimentat molt sovint en festes i gatzares populars, es deu haver quedat falsament adormida en el fons del subconscient col.lectiu masculí. Sempre he pensat que aquesta agressió del mascle era una agressió esporuguida, unes ganes de guanyar la partida abans de començar, un profund convenciment que la dona és un animal perillossísim i que cal envestir abans ella no hagi tingut temps d'exercir el seu malefici.

Si no ens apressem a convèncer els mascles de la tribu que som inofensives, que no repartim pomes temptadores que els faran caure en el pecat, que no fabriquem filtres malignes que els faran impotents, que la sang de la nostra menstruació no destrueix les collites, ni agreja el vi, ni talla l'allioli, la nostra democràcia se n'anirà en orris i així que les dones voldrem sortir al carrer per reivindicar una justícia tan digna i tan justa com qualsevol altre justícia en el món, veurem que els mascles es reuneixen disposats a pessigar-nos el cul o a baldar-nos a garrotades.

És urgent doncs apaivagar la por masculina, una por que es demostra així que els homes es reuneixen en bandades. D'un en un i astutament triats són allò que hi ha de més agradable i encantador i intel.ligent i plaent i tot, però en grup són d'una agressivitat que fa pena. En grup els homes més intel.ligents perden les facultats intel.lectives i es tornen d'una beneiteria que fa plorar, i posats en el disparador no hi ha seny ni sant que els pugui aturar. Qualsevol dona ha conegut per pròpia experiència aquestes reaccions col.lectives possibles en tots els estrats socials de la nostra comunitat, i no diem si es tracta de grups uniformats.

Cal doncs que les dones ens posem a la tasca per calmar la por dels nostres homes. I jo penso que només hi ha una manera de calmar aquesta por i demostrar-los que, sigui allò que sigui que ells emprenguin, nosaltres som capaços de fer-ho tant o més bé que ells.

Em sento doncs molt esperançada amb les dones que s'han llençat heroïcament a la lluita política, amb totes les dificultats que això comporta. Perque, el món que vivim està tan estratificat, tan burocràticament estratificat que penetrar en aquest monstre que és un partit polític té les seves campanetes. Però hi penetrem, ja es pot començar a notar. Amb el número 9 o 10 o 15, tant se val.

En aquestes eleccions municipals les dones han de sortir elegides, és necessari, cal que sigui així, no ens en podem passar, perque si no seguirem rebent pessics i garrotades.

Les gàrgoles del Palau

PERE FONS

Tres pigues i tres diputacions

Entre el bon nombre de regals que va rebre el president Tarradellas el dia del seu sant n'hi va haver un de curiós: un retrat del mateix president. Això no tindria res d'estrany si no fos que, en lloc d'una piga, les pigues del rostre il.lustre eren tres. Tarradellas comentava aquest fet amb la bonhomia que el caracteritza.

Les que sí són trés són les diputacions provincials catalanes que encara tenen els mateixos poders que en temps del franquisme. I els qui van quedar ben retratats van ser alguns consellers de la Generalitat que es varen assabentar abans per la premsa que per la via oficial del viatge que Tarradellas pensa fer a Tarragona, Lleida i Girona per tal de presidir els darrers plens de les diputacions d'aquests llocs.

Aquesta presència cal emmarcar-la en el context de bones relacions que han presidit tots els contactes entre els presidents de les corporacions provincials i el president de la Generalitat. Això de portes enfora, és clar. Les relacions Generalitat-diputacions no ha pas estat cosa de flors i violes.

El senyor Juan Casimiro de Sangenís Corrià, president de la diputació de Lleida, per exemple, sembla que ha mostrat serioses reticències a aquest ple de liquidació. Això no obstant, la qüestió sembla que no sortirà pas a la llum pública i el ple transcorrerà amb tota la normalitat del món.

Per cert: a nivell de consell el tractament d'aquest tema no ha avançat d'una manera real. El consell ha considerat que no era oportú decidir res fins que Tarradellas hagi anat a Madrid. Com abans, ningú no sap massa bé quin serà el paper real dels nous diputats provincials. Tarradellas digué no fa gaire que la seva tasca esdevindria similar a la dels futurs diputats al Parlament de Catalunya. Joan Noguera, vint-i-un anys alcalde de Berga i els mateixos diputat provincial en canvi, em comentava que aquest assumpte el veia molt negre. **«Els diputats provincials faran el mínim perquè les diputacions no quedin interrompudes, em digué; però veig molt difícil que la seva actuació pugui ser similar a la dels diputats al Parlament català.»**

ELS HOTELS, SOTA LA TIRANIA DELS «TOURS OPERATORS»

El turisme, per a la Generalitat

JOANA M.ª ROQUE

Si algun turista després de passar les seves vacances a un poble de la costa de Mallorca, ha estat a Palma de Mallorca no astora ningú. Hi estem acostumats.
Tampoc no sorprèn gaire que se vulguin llogar cotxes per anar a L'Arenal a veure els hippies d'Eivissa.

Les reaccions solen ésser una mica de rialles i alguns comentaris sobre com són els estrangers. Així i tot, malgrat alguns pensin que no té importància confondre «Palma de Mallorca» amb les quatre Illes, hi ha persones que es plantegen molt seriosament la necessitat que l'autonomia també vulgui dir promoció exterior —internacional— del turisme. I això en termes generals té importància per no caure en mans del gran capital exterior, a les illes: a Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera, i en té també per moltes altres coses.

Entre les transferències fetes a la Generalitat, promoció exterior del turisme no hi és. A les Illes es reclama i conquerir-ho tindria encara més transcendència que la que pugui tenir per a Catalunya. No seria un sector de l'economia, seria gairebé l'economia i això vol dir per a alguns la consolidació d'una burguesia nacional i per a d'altres, saber amb qui s'han d'entendre. Si els professors, quan volen plantejar llurs reivindicacions com a treballadors de l'ensenyament, es troben sempre amb la gran barrera de l'Estat que impedeix molt més que a d'altres sectors una negociació directa, al terreny del turisme, al bell mig hi són els «tours operators» i, encara és més greu, la qüestió de nacions, nacionalitats i regions es complica molt més. Hi pot haver nacionalismes que defensin una concepció burgesa de la vida i n'hi poden haver que es plantegin des d'una òptica socialista, emperò nacionalismes defensors del capital dels «tours operators», crec, que són molt difícils de justificar.

Moltes teories mantenen que a ses Illes encara no s'ha format una veritable burguesia nacional. Expliquen que els «tours operators», quan el turisme els treié de moltes dificultats econòmiques, finançaren la construcció de molts hotels mitjançant el compromís dels propietaris de mantenir determinats preus i posar-los un nombre de places a la seva disposició. Diuen que quan els «tours operators» contracten places no compleixen, ningú no els recrimina res, que els hotels no poden exigir responsabilitats i que si contracten places amb uns quants operadors estrangers —pensant que es solen enviar els turistes que en principi havien compromès— vé l'«overbooking» (excés de places contractades davant de la capacitat dels hotels: gent al carrer) i els corresponsals de premsa estrangera que ho expliquen i les protestes de tots. No haver de passar pels operadors és molt difícil —donat el mecanisme internacional de les contractes— però exigir del Govern central algun tipus de compromís i de restriccions de les seves actuacions no ho és tant. Si els governs autònoms ho poguessin fer, s'hauria conquerit la transferència de la «promoció exterior» del nostre turisme. Tot això és molt complicat però també de gran importància per al nacionalisme i el futur de les Illes.

Conquerir el decret de bilingüisme, i acalar a les escoles i mitjans de comunicació la nostra llengua és important, però tot junt amb una promoció exterior del turisme uniformista que parla del «flamenco», del «toreros» i un tipisme que desfigura la imatge del nostre poble i segueix mantenint la inestabilitat del sector vital de la nostra vida. ■

VIATGES PER A JOVES

CUBA

LA HABANA — TRINIDAD - SANTA CLARA — VARADERO.

Sortides: 6 Abril (Setmana Santa) - 30 Juny - 14 Juliol - 4 - 11 Agost - 26 Setembre - 29 Desembre (Cap d'Any).
Preu: Des de: 75.600 Ptes.

XINA

BANGKOK — HONGKONG — CANTON — HANGCHOU — NANKING — SHANGHAI — PEKIN

Sortides: 7 Maig - 16 Juliol - 8 Agost.
Preu: Des de 118.000 Ptes.

Altres viatges a PERÚ, MARROC, ESTATS UNITS, THAILÀNDIA, ÍNDIA i NEPAL, etc.

Soliciteu més informació enviant aquest anunci a Viatges Aerojet Express.

En .....
Domiciliat a .....
Adreça .....
Voldria més informació sobre el viatge a:
( ) Cuba

Organització tècnica:

AEROJET EXPRESS,

Diputació, 258 — Barcelona-7 — Telèfon 301 82 82 — Avigat, 174

Per a reconstruir i transformar Barcelona, hegemonia política i social de l'esquerra.

Canviar el contingut, els fonaments i els fins de la política municipal de les nostres ciutats i pobles; aquest és l'objectiu del PSUC. Objectiu en el qual coincideix tota l'esquerra —cosa lògica— i que, per això mateix, necessita ser millor definida i concretada en la seva significació última.

Els comunistes entenem que aquesta llarga marxa popular contra un determinat tipus de desenvolupament sofert per Barcelona, lluita d'anys des de fora i en contra de l'ajuntament, ha de portar-se a partir del 19 d'abril també des de dins.

Perquè la simple ocupació d'una part important i majoritària de regidories, fins i tot l'alcaldia, no és en sí mateixa garantia suficient que el canvi es faci realitat.

Durant massa anys, l'ajuntament no ha estat altre cosa que un dels instruments claus mitjançant el qual, i a l'empara del poder franquista, una determinada classe ha exercit una dominació absoluta. I no només sobre les classes populars sinó també sobre els interessos de gran part de la petita i mitjana burgesia productiva.

Per a eliminar aquesta dominació i treure dels seus reductes els responsables i beneficiaris d'aquesta expoliació històrica, els comunistes afirmem la necessitat de formar un bloc de forces que garanteixi llur hegemonia, hegemonia que necessitarà la renovació constant del seu poder representatiu, la qual cosa només serà possible establint-la a partir d'una àmplia base social i política.

Un Ajuntament amb majoria d'esquerra haurà de governar en permanent contradicció amb el poder econòmic no tan sols privat sinó amb el poder públic, econòmic i polític, de l'Estat. I tot això en un marc institucional econòmic dominat pel gran capital i les multinacionals.

JOSEP MIQUEL ABAD ★

És cert que els comunistes, l'esquerra en general, tenim les mans netes i gaudirem de la confiança popular per a governar bé la ciutat. Però aquesta confiança és un patrimoni la bona administració del qual exigeix, en primer lloc i per damunt de tot, responsabilitat i coherència amb la perspectiva socialista comuna. A partir d'aquí, és fàcil imaginar el què passaria si, davant de tants i tan poderosos adversaris, un partit pretengués instal.lar-se com a intèrpret solista de les aspiracions de tots. Passaria que el paper hegemònic que correspon a tot un bloc de forces socials i polítiques seria assumit —intentat assumir, millor— per una sola d'aquestes forces, la qual cosa comportaria, a la llarga, un aillament dins del bloc, i la seva tendència a buscar a la seva dreta els aliats per a governar, aliats que són en un altre camp. La conseqüència penúltima d'aquest intent d'hegemonisme, dominador i autosuficient, és el pur i simple reformisme, en el millor dels casos. La conseqüència última és la inviabilitat de l'alternativa progressista global respecte del conjunt de la societat i de l'Estat. I, en aquest sentit, els ajuntaments seran un excel.lent banc de proves. Una concepció dominadora que implica, per a funcionar, la submissió d'altres forces, la qual cosa no es donarà. Una concepció en el fons defensiva, insegura, amb dificultats per a comprendre que només la voluntat unitària pot construir la complexa trama d'aliances socials, i polítiques —classe obrera, capes mitges, petita i mitjana burgesia productiva— que acondueixi (en quant temps?) a la formació d'aquella alternativa global que abans assenyalava, alternativa densament plural en la seva base i, per tant, allunyada de la vella concepció frontpopulista.

És innecessari afegir, crec, que el PSUC veu les relacions dins d'aquest bloc hegemònic basades en la correlació resultant del suport electoral.

Josep Miquel Abad candidat a l'alcaldia de Barcelona pel Partit Socialista Unificat de Catalunya

El necesari relleu

NARCÍS SERRA *

Se'ns ha acusat de triomfalistes per què hem dit que en sis mesos, si guanyem els socialistes, Barcelona haurà canviat. No és una frase més de campanya electoral. Res més lluny que l'electoralisme de les nostres intencions. Ho hem dit, segurs que el que diem ho complirem. El programa dels socialistes per la ciutat de Barcelona és un programa pensat i meditat durant molt temps de treball, de lluita en els mateixos problemes. A nosaltres no ens ha fet falta viatjar a l'estranger per conèixer els nostres problemes i les possibles solucions. Nosaltres hem estat, primer, patidors de la manca d'infraestructura urbana. Després n'hem estat lluitadors. Ara som qui podem donar-hi solucions. Solucions realistes i possibles.

Per això podem prometre que en sis mesos la ciutat haurà canviat. Mínimament, és cert. Però hi ha qüestions de coordinació sanitària, d'aprofitament d'existències, de optimització de recursos que d'alguna manera marquen les nostres accions primeres, que faran donar un tomb de cent vuitanta graus al què fins ara ha conegut el barceloní. De la mateixa manera, aquestes accions es poden fer extensibles a qüestions de seguretat ciutadana, amb el reforçament de guàrdia de barri, de problemes d'infrastructura com enllumenat, clavegueres i asfaltat; qüestions de descentralització administrativa, de participació ciutadana i d'informació al barceloní que hom coneixerà que l'Ajuntament está regit per les forces populars.

Per què el nostre programa està dirigit fonamentalment a humanitzar la ciutat és la raó de les nostres afirmacions. Això hi ha candidats i partits que no poden dir-ho, perquè no coneixen la ciutat, tota. Coneixen com a màxim el seu barri si no el seu carrer. Això només ho pot dir qui coneix tota la ciutat i quines són les seves necessitats primeres. Nosaltres els socialistes, quan diem humanitzar la ciutat volem dir convertir-la en un centre urbà on hi pugui viure tothom. I viure vol dir treballar-hi, passejar-hi, divertir-s'hi, tenir-hi la llar i els amics; poder-hi estudiar i llegir. Parlar al carrer, prendre el sol. Fer una carrera amb el veí, o xutar una pilota amb el germà i quatre més. Viure a la ciutat vol dir no sentir la necessitat vital de fugir-ne per donar-nos compte de que estem vivint. Aquest és el nostre objectiu primer i final. Per això diem que volem fer una ciutat per a ser viscuda.

Per això necessitem fer una reforma democrática de l'administració i de la seva hisenda. Barcelona necessita una part important dels diners que genera. I l'Estat ha d'entendreho. Els socialistes lluitarem perquè els municipis tinguin els recursos suficients per a les ciutats i els pobles. I això ho farem des de les Corts i els ajuntaments i el Parlament de Catalunya, un cop tinguem l'Estatut. Mentrestant haurem d'arrencar del Govern Central els recursos suficients per a finançar les nostres necessitats, un cop haguem millorat els nostres propis recursos, amb la modificació d'algunes ordenances, la justa aplicació de totes elles i l'estalvi de costos que la seva recaudació genera.

Barcelona, ho sabem, no viu sola, sinó que està ja inserida en el conjunt metropolità: La Regió 1 de la Generalitat, la que agafa les comarques del Baix Llobregat, el Vallès Oriental i l'Occidental, el Maresme i el Barcelonès. Hi ha moltes qüestions, especialment d'infraestructura, que han de ser resoltes en conjunt. Som conscients que l'Ajuntament de Barcelona ha de treballar amb estreta col.laboració amb la Generalitat, a fi que aquestes realitzacions siguin en benefici de tothom.

El darrer eix del nostre programa, la descentralització del poder municipal i la participació ciutadana és el que de forma més immediata aplicarem els Socialistes des de l'Ajuntament de Barcelona. Mentre no estigui reformada la Carta Municipal, no podrem tocar els municipis. Però ampliarem les Juntes de Districte (que en direm Consells), formades segons el vot que s'hagi obtingut en aquell Districte. Aquestes Juntes o Consells tindran unes comissions de treball per temes sectorials on s'hi podran integrar totes les entitats que ho desitgin. També, quan diem descentralització, volem dir reconversió del funcionari i la seva inserció en el barri. S'ha d'acabar això que tothom hagi d'anar a la Plaça de Sant Jaume per a resoldre les seves qüestions.

Aquests quatre grans eixos del nostre programa, (humanització, reforma administrativa, inserció a l'àrea metropolitana i descentralització i participació ciutadana) estan basats en el estudi seriós de les necessitats barcelonines. No som exclusivistes i estem disposats a treballar amb tots aquells grups polítics que acceptin aquest programa popular. Creiem, i ho venim dient fa més d'ún any, que la consolidació de la democràcia passa pel pacte del progrés a Catalunya, i per tant pot concretarse també a l'Ajuntament de Barcelona.

* Candidat a l'alcaldia de Barcelona pel Partit dels Socialistes de Catalunya (PSC-PSOE).

ELS MINORITARIS VOLEN CONTRAPARTIDES

Algú no va saber comptar

PEDRO ALTARES

En contra de les previsions dels augurs i de les fonts «generalment ben informades», les coses de «palacio van despacio». Les del Palau de la Moncloa, almenys. Això vol dir que, molt probablement, no hi haurà ni investidura ni nou govern fins el mes d'abril. Hom torna a les previsions inicials, és a dir fins després de les municipals.

Per què? Després de la borratxera del triomf ucedista, no tot resulta tan fàcil per al partit governamental. Una cosa són els efluvis de la nit electoral, d'altra banda ja gairebé enterrada en la nit dels temps, i una altra els números comptants i sonants. I aquests diuen que UCD CD són 178 diputats. I Suárez es resisteix de passar a governar només acceptat pels seus amb el suport vergonyant de la dreta autoritària renovada.

Silenci: es roda

«Ningú no sap res. I el que diu que sap o és un mentider o és un ximple», així s'expressava un alt dirigent d'UCD en relació als plans de Suárez. I així deu ser quan ni tan sols un conegut comentarista d'un diari madrileny del matí, amb clares vinculacions amb La Moncloa, no podia explicar als seus lectors què era el que realment es coïa. La veritat és que el cercle presidencial s'ha fet més estret i Suárez juga amb un «suspense» que, d'altra banda, només apassiona en els sectors de l'Administració implicats en el canvi de gabinet.

No sembla, però, que l'aparent misteri sigui per a tant. Qualsevol atent observador pot treure'n l'entrellat del què està passant. Hores d'ara ja pot dir-se, i en contra de totes les previsions, que no hi haurà investidura en l'última setmana de març. I l'explicació és força fàcil Suárez va confiar massa en el seu «carisma» personal en relació amb el suport que podien prestarli al Parlament certes forces polítiques minoritàries. Concretament, i per aquest ordre, CDC, PSA i PNV, a més d'algun diputat solitari com el PRA. Amb ells el President confiava en passar la investidura amb prop de dos-cents vots. És obvi que a Suárez no li agradava gens la solitària companyia de Coalició Democràtica. Entre altres coses perquè això seria donar la raó als socialistes respecte de que de dreta només n'hi ha una. El centre és una posició política que necessita de les referències alienes. Per l'esquerra són molt clares. Però no és així per la dreta després del fracàs electoral a nivell de l'Estat de les «trillizas»...

Així que Suárez s'ha posat a comptar i no li han sortit els comptes. Una cosa és assolir la investidura «gairebé pels pèls» i una altra de molt diferent sortir airós de la prova amb el suport d'altres forces polítiques de llarga tradició democràtica com és el cas de nacionalistes bascos i catalans. I ara també andalusos. Però en política ningú no dóna res sense alguna mena de compensació i la dels nacionalistes és clara: l'Estatut d'Autonomia, ja. Pel que fa als socialistes del PSA la contrapartida també és clara: grup parlamentari propi.

Fonts properes a UCD afirmen que no hi ha problema amb l'Estatut català. Però no amaguen llurs reserves pel que fa a determinades qüestions del

Pocs cartells a la campanya electoral.

d'Euskadi. D'altra banda i en referència als andalusos, no sembla que la modificació del reglament del Congrés sigui tan fàcil, ni tan immediata, així que exigeixen garanties que només relativament són en mans d'UCD.

I en aquestes estem. I per això es retardarà la investidura. Diversos cercles consultats per aquest cronista indiquen que les negociacions amb aquests partits s'han fet molt tard i que han tingut una etapa massa llarga de sondeigs. I han començat en algun cas amb mal peu, com es el cas del PNB que ha vist com el Govern parlava de retardar la presentació a les Corts de l'Estatut. A la fi de la setmana, Suárez s'ha trobat amb què el camí avançat ha estat poc o pràcticament res. Ha preferit doncs reprendre el tema i donar temps a unes negociacions que en qualsevol cas són sempre difícils. Ens trobem doncs que no hi ha cap misteri a desvetllar. Algú deia «han estat els periodistes nerviosos per dir coses i no el President que ha fixat el calendari, no hi ha per tant marxa enrera». Potser que sigui veritat. Però no ho és menys que algú proper a La Moncloa havia sumat malament o havia confós els pactes i consensos del passat amb la investidura.

Municipals: no acaben d'arrencar

Mentrestant, hom no pot dir que l'entusiasme del carrer per les municipals sigui indescriptible. Els comunistes han hagut de treure al carrer a Santiago Carrillo per reunir a Alcalá de Henares a mil cinc-centes persones en el míting més multitudinari dels celebrats fins el moment. La qual cosa dóna una idea de com van les coses. La propaganda del carrer és més aviat escassa i d'altra banda molt curiosa d'analitzar políticament. Excepte en cas dels caps de llista (Tierno, Alvarez, Tamames i Paca Sauquillo) els partits només fan propaganda de llurs sigles respectives però no ressalten la personalitat de llurs candidats que segueixen essent perfectament desconebuts a nivell popular. Estranya tàctica sens dubte en uns comicis locals on en principi es pressuposava una major relació elector-candidat. Els debats, gairebé sense excepció, es celebren a locals reduïts i amb cert allunyament per part de Tierno i José Luis Alvarez. Aquest, per exemple, s'ha negat a assistir a una taula rodona en la qual també hi era Ramón Tamames, però no a una tertúlia electoral del conservador i monàrquic «ABC» amb el «vell professor» (així es coneix a Madrid des de sempre de Tierno). Ambdós candidats majoritaris van estar de «guant blanc» i sense entrar a fons en els problemes concrets d'aquest monstre ciutadà que és Madrid.

Per cert que, a la fi, el PSOE canvià els seus cartells publicitaris donant pas a un slogan i unes imatges menys sofisticades. Però, segons alguns observadors, la imatge de Tierno no prolifera prou, sobretot tenint en compte el precedent de Felipe González a les legislatives. Un destacat membre de l'executiva va desmentir-me rotundament qualsevol mena de fredors entre el candidat a alcalde per Madrid i les altes esferes del partit. No obstant això, la campanya socialista es porta de moment una mica al «ralentí» tant en mitjans econòmics com humans. Sembla acceptar-se una certa solidificació del vot socialista que es considera ja fixe dins l'esquerra i lleugerament superior al d'UCD. La qual cosa vol dir que no s'ha volgut, o sabut, buscar nous electors tant a l'esquerra com a la dreta.

Nou Govern: pocs canvis

Les cabales i conjectures en relació amb el nou govern, junt amb la investidura i les municipals, composen els treus peus sobre els quals es recolza l'actualitat política. Tampoc aquí Suárez no deixa anar res. Però junt amb l'inevitable retràs fins abril, una cosa va obrint-se pas: no hi haurà massa canvis. Molt possiblement ni tan sols la meitat de l'actual gabinet patirà modificacions. La reforma administrativa, amb la creació de diversos «superministeris», no pot fer-se fins després d'enviar a les Corts un projecte de llei orgànica. Així que és lògic pensar, i ho confirmen cercles governamentals, que Suárez es limitarà ara a fer retocs al seu equip deixant per a un parell de mesos després, i un cop aprovada la reforma administrativa, una remodelació més profunda.

D'altra banda és cert que les especulacions sobre el nou govern, nou només en part, han perdut força i interès. No només perquè llur importància sembla reduïda, sinó també perque en aquests dies es ressalta més la naturalesa del discurs presidencial com a programa a seguir. UCD nega que en aquest discurs hi hagi d'haver un gir decisiu cap a la dreta, com insisteixen una vegada i una altra els socialistes. En aquest sentit les polèmiques a la premsa són aquests dies constants i protagonitzades per destacats membres d'ambdós partits majoritaris. El PSOE assegura que el centre ha desaparegut en les legislatives però UCD es resisteix a admetre el que considera una operació de «geometria electoral» no basada en realitats sinó en conjectures.

En fi, podem dir que acabar, que la política espanyola, en aquest cas madrilenya, té força més d'improvisació que de misteri. Ho estem veient aquests dies preparatoris d'una etapa que no acaba d'arrencar. Potser perque, en definitiva, seguirem on érem. Això, a mesura que va allunyant-se l'1-M, és cada dia més clar. Malauradament. ■

Pont aeri

MARTA MATA

Psicosociopedagogia a les municipals

Algú ha dit que els nous ajuntaments seran la veritable escola de la democràcia...

Si són escola, hi creixerà una mena o altra de Pedagogia... (demagògia en l'autèntic i noble sentit de la paraula...)

En bona Pedagogia seran molt importants també als ajuntaments les característiques personals i el seu desenvolupament, la Psicologia...

En bona Pedagogia pesarà molt el marc social, la Sociologia...

Tot plegat allò que els mestres diem en veu baixa com una aspiració... la Psicosociopedagogia...

La Psicosociopedagogia municipal.

Vet aquí unes elucubracions de mestra esgarriada pels viaranys de la política; elucubracions fetes tot conduint de cruïlla en cruïlla de carretera aquesta campanya municipal. Ai, si arribo tard; ai, si encerto el lloc... Però no, ja t'han clissat i t'indiquen l'aparcament i ràpidament et «situen».

Així que s'arriba al local del poble, i t'asseus al costat del futur batlle i qualque futur regidor, les elucubracions s'encarnen en la realitat.

Tota la tipologia humana, tota la tipologia soterrada tants anys en els pobles i viles apareix i es defineix.

L'home madur que ha callat i ha vist molt aquests anys, dalt del seu tractor veient com la comarca i el poble li canvia, sense poder dir res, i que ara ho pot dir amb la vella llengua de sempre, rica de girs, forta de coherència, filtrada per la tensió...

El noi i la noia joves que han passat per la Universitat:

(«Tinc una ràbia rodona,
tinc una ràbia quadrada:
la Universitat»)

i són al poble i veuen clar com caldria equilibrar els sectors, refer els conreus, planificar la urbanització.

El sindicalista que surt de la mina i parla el seu segovià amb l'accent andalús de la dona, i el català del Bages, cria canaris i recorda el verd de les aigües primerenques, abans que podia anar-hi, ara no; ficat amb tot aquest embolic de partit i sindicat i candidatures i de ser consciència de la mina i del barri de cases barates.

Capítol a part mereixen els pares i sobretot les mares; quan veuen una cosa clara ja et pots calçar. La Guarderia ha de ser aquí i no allà, l'escola... Ben aviat ens posem a somniar junts de l'Escola Bressol dins a qui sap què faran els nostres fills.

I els mestres preocupats... com ho farem? els convencerem? en sabrem? serà possible?

I els quadres de la fàbrica que veuen clar el futur del poble i els desastres de la venda de l'aigua i...

I el peó que escolta i calla i, a sobte, esclata.

A vegades es colen alguns nens i s'ho passen bomba veient aquella mena de classe per a grans amb «mestres» que no pregunten sinó que responen, i de tant en tant, un aldarull. Ni que no entenguin la lletra hi descobreixen un nom conegut (com poques vegades a la seva classe) i la música els agrada.

A cada acte se't dibuixa un poble, i amb tres o quatre pobles, i la carretera entre mig i el pa amb tomàquet amb uns i el dinar amb els altres, ja tens la comarca dibuixada amb gent i ordit de les mateixes fibres, dibuix original en cada cas.

I vet aquí com la Psicologia se t'enllaça amb la Sociologia; en aquesta campanya de les municipals, barris i comarques dibuixen un teixit viu d'aspiracions i tensions i possibilitats concretes que es canalitzaran en els nous ajuntaments.

A mi em toca parlar dels Consells Municipals d'Educació, de com a través d'ells l'escola s'obrirà al treball i a la cultura del mateix poble, i els nois i noies podran entrar i conèixer la biblioteca o el cor locals, el laboratori de la fàbrica o l'oficina, o el taller com a llocs on la gent gran treballant i esplaiant-se, continuen formant-se.

I al final, tot mirant els companys de taula, futurs regidors, qui sap si batlle i tot, he de dir que no sols constitueixin l'escola i la dotin de mitjans per conèixer el poble a fons en els seus programes de treball, sinó que obrin l'Ajuntament als nens.

És just que si els nous Ajuntaments són escola de la democràcia per als pares, ja ho siguin també per als petits; que vegin els demagogs madurs i joves, homes i dones, pagesos i obrers com a treballadors del poble i per al poble.

I vet aquí com arribem a un nou pas en la Psicosociopedagogia.

A cau d'orella

● Com féu en les eleccions generals, el Foment del Treball ha editat un fulletó per espantar empresaris. Aquest cop es titula «Efectes del vot socialista i comunista a les municipals», segueix sense anar firmat i se n'han editat 350.000 exemplars. S'han enviat a través de les llistes de l'ordenador de la «Cámara Oficial de Industria, Comercio y Navegación».

● Interviu rebutjà l'oferta d'un dossier Carles Sentís. Els sis milions que els demanaven per aquest dossier els semblaren excessius.

● La Banca Mas Sardà passa per uns mals moments. Les seves inversions no són massa brillants i el Banc de Sabadell i la Banca Catalana són els més ferms candidats a adquirir-la.

● Les tensions entre l'ala dreta i l'esquerrana de Convergència Democràtica augmenten en acostar-se les eleccions municipals i la necessitat d'establir pactes de govern. Jaume Camps, un històric del partit, podria deixar el partit a conseqüència d'aquestes tensions.

Sadat i Begin firmen la nova Pax Americana

MATEO MADRIDEJOS

Els deu mil milions de dòlars que s'invertiran a Egipte i Israel a canvi de seguretat petrolífera, no seran prou per a comprar les consciències si fracassa la negociació sobre els palestins.

Els desesperats esforços del president Carter en pro d'un tractat de pau egipci-israelí, que l'impulsaren a adoptar actituds excessivament personals, poc d'acord amb la tradició diplomàtica, demostren fins a quin punt el complex militar-industrial nordamericà, esverat per allò que pugui passar a l'Iran, està interessat en que Israel i l'Egipte de Sadat puguin servir de base per a una nova estratègia en la zona del Pròxim Orient on s'origina la ruta del petroli. Fa unes setmanes vàrem dir en aquestes mateixes pàgines que a la Casa Blanca li calia amb urgència un recanvi per a les feines de gendarmeria menor que estaven atribuïdes al sha Reza Palhevi. El viatge del president Carter, aparentment disfressat d'Henry Kissinger, corroborà allò que més que un vaticini éra un corol.lari.

L'Administració nordamericana, davant dels riscos imprevisibles d'un periple presidencial va organitzar amb tota cura la partida, sense oblidar el «suspense», la intriga que consisteix en donar pistes falses o en assenyalar com a culpables els que en realitat són innocents. La incertesa i la confusió foren les característiques més xocants del viatge de Carter a El Caire i Jerusalem, per la qual cosa alguns periodistes nordamericans arribaren a exposar la sospita que havien estat sistemàticament «enganyats» pels portaveus oficials sobre el decurs de les negociacions. Amb una diferència de vint-i-quatre hores, la premsa internacional millor informada va convertir el «fracàs» de Carter en un «èxit» sense precedents. Davant de l'ansietat de l'opinió pública interior i la proximitat de la campanya per aspirar a la reelecció, el president Carter, home de provada fe religiosa, necessitava un «miracle d'última hora» i l'ha aconseguit.

Les clàusules del tractat de pau que es disposen a signar Israel i Egipte són el secret de titella. L'únic sorprenent és llur escassa novetat, llur reiteració d'allò que ja fou acordat en la famosa conferència «cim» de Camp David, el setembre de l'any passat. La mateixa obra, els mateixos personatges sobre un escenari semblant; l'única cosa nova és l'èmfasi posat en el paper pels Estats Units i, per descomptat, la «dramatització» per captar la imaginació del respectable, a fi de fer-li oblidar els ininterromputs fracassos collits per Washington d'ençà que Carter va instal.lar-se a la Casa Blanca. Si hem de jutjar per l'acritud d'alguns medis conservadors, hom diria que la famosa Trilateral està penedida d'haver triat el granger de Georgia per llançar al món una imatge política molt poc convencional.

Carter, entremig dels dos premis Nobel de la «Pau», s'esforça a pacificar-los de debó.

Les clàusules de la pau i llur interpretació

Els principals punts del tractat són els següents:

1. — Israel es retirarà completament del Sinaí en un termini de tres anys, de manera escalonada, fins el restabliment de les fronteres internacionalment reconegudes abans de la guerra de juny de 1967. Personal de les Nacions Unides s'estacionarà al Sinaí.

2. — El tractat posarà fi a l'estat de guerra entre ambdós països, que establiran relacions amistoses i intercanviaran ambaixadors deu mesos després de signar el document. Els vaixells israelís podran navegar lliurement pel canal de Suez i l'estret de Tiran i golf d'Aqaba seran considerats com vies d'aigua internacionals.

3. — El tractat prevaldrà sobre altres obligacions internacionals d'Egipte, excepte les que es deriven de la Carta de les Nacions Unides per acudir en ajuda d'algún país en cas de legítima defensa.

4. — Israel comprarà a Egipte, a preu normal de mercat, el petroli que necessiti procedent dels pous del Sinaí.

5. — Un mes després de la ratificació del tractat, Egipte i Israel iniciaran negociacions per tal de complimentar l'acord de Camp David sobre la «self-rule» (autonomia) dels palestins.

Com pot verificar-se, el text del tractat és prou vague, sobre els punts més controvertits, com per a suscitar molt diverses interpretacions. La clau de l'eufòria radica, com és obvi, en el major compromís assumit pels Estats Units a fi que Israel i Egipte no se surtin de l'anomenat «marc de la pau», així com en les pressions per tal que els Estats àrabs dits «moderats» no s'uneixin als «radicals» en l'empresa de derrocar el president Sadat.

Quant als palestins, que constitueixin el problema cabdal, el tractat no fa sinó remetre a l'acord de Camp David sobre una «autonomia» que el president egipci considera com el principi del camí que ha de conducir a «l'autodeterminació», però que el primer ministre israelí, Menahem Begin, descriu com una mesura administrativa que no haurà d'anar a parar, en cap cas, en la constitució d'un Estat palestí. Les organitzacions palestines i gran part de la població dels territoris ocupats, alhora que denuncien la «traició» de Sadat, es revolten contra una autonomia que, segons llur opinió, consagra el protectorat israelí.

Les declaracions del primer ministre jueu al parlament de Jerusalem, en sol.licitar l'aprovació del tractat, ofereixen molt escassos motius per a l'optimisme; per a la immernsa majoria dels responsables israelís, al menys en públic, un Estat palestí és incompatible amb la supervivència de l'Estat d'Israel, i d'aquí vé llur terminant negativa a reconèixer el dret a l'autodeterminació a les poblacions àrabs de Judea i Samaria (Cisjordània). Aquesta negativa s'identifica fàcilment amb l'expansionisme sionista, del qual Begin ha estat un esforçat paladí, i perpetua l'ambigüitat sobre l'inacceptable «dret històric» del Gran Israel a judaïtzar els territoris ocupats pel seu exèrcit.

La negociació de l'autonomia

L'animadversió que el president Sadt desvetlla en el món àrab, en quant que principal advocat d'una causa impopular i de conseqüències imprevisibles, explica perfectament les reticències dels països conservadors, com Aràbia Saudí i Jordània que, si bé semblen haver acceptat les recomanacions de Washington per tal que no facin res que pugui posar en perill l'actual règim egipci, no volen exposar-se atraure sobre ells la indignació que actualment es concentra sobre el rais.

El president egipci, lliurat des de fa temps a l'estratègia nordamericana, com única alternativa aparent a una guerra insostenible, creu que els temps juga a favor seu i que, a la llarga, l'autonomia promesa als palestins desembocarà en una solució estable i satisfactòria. En les actuals circumstàcies, tenint en compte la rancúnia dels àrabs en general i dels palestins en particular, és molt difícil donar crèdit al seu optimisme, supeditat als interessos nordamericans i la bona voluntat dels dirigents de Jerusalem. Sadat resulta més convincent, pel contrari, quan adverteix que els països àrabs de l'anomenat «front del refús» no han pogut proposar res millor; quan recorda que els palestins, d'ençà 1948, només tenen la condició de refugiats; quan acusa els seus fiscals d'utilitzar la causa del poble palestí per distreure l'atenció dels profunds problemes que tenallen el món àrab i traven el seu progrés.

No hi ha dubte que les negociacions sobre l'autonomia de Cisjordània i Gaza,a les quals seran associats els Estats Units, constituiran la pedra de toc, no tan sols del tractat sinó també del «procés cap a la pau» que diuen haver obert els presidents Carter i Sadat i el primer ministre Begin. Aniran els representants palestins a la cita que els han preparat, si més no en nom del «realisme» que subratllen els medis oficials nordamericans? La decisió correspon a l'Organització per a l'Alliberament de Palestina (OLP) a la qual la immensa majoria de palestins reconeix a única i legítima representant.

El ressentiment, la frustració i la resistència airada o latent que hom observa entre els habitants de les zones ocupades porta a pensar que els palestins no s'asseuran a la taula de les negociacions; pot suposar-se, no obstant, que aprofitin la primera oportunitat que se'ls ofereix per defensar els seus drets i posar a prova als israelís, dels quals depèn, en últim extrem, una solució global del problema. Per tal que els palestins i els governs àrabs que combaten Sadat adoptin una actitud més flexible, caldrà, entre altres coses, que Israel posi fi als assentaments, la judaïtzació dels territoris; que retiri les sevès tropes, suprimeixi la repressió i concedeixi poders reals al Consell (autoritat de l'autonomia) que haurà de ser elegit; que alliberi tots els presos polítics, molts d'ells víctimes de tortures i mals tractes i no condicioni de cap manera l'elecció dels representants..

El ghetto i la utopia

Després de més de trenta anys de guerres i hostilitat, no seria prudent dir que ens trobem davant de l'última oportunitat de la pau». Els factors psicològics i històrics adversos, la desconfiança mútua i les divergències sobre les qüestions de fons no s'han modificat substancialment. Israel segueix tancat en un ghetto inexpugnable, al.legant raons de presumpta seguretat o supervivència per negar als palestins que són allí, allò que els israelís obtingueren: la creació d'un Estat; els àrabs, després de quatre guerres, no han pogut recuperar la sobirania sobre la terra promesa, i el sentiment de frustració, sorgit de la impotència, connecta fàcilment amb la utopia i provoca el rebuig d'una solució gradual que mai no ha pogut ser sotmesa a la prova dels fets.

L'única diferència és que els interessos nordamericans, ara més que mai, volen consolidar la situació, evitar la caiguda del règim egipci i mantenir l'avançada israelí en un món hostil; per aconseguir-ho, venen obligats a tenir en compte els palestins, encara que, de moment, no sàpiguen com aconseguir llur conformitat. La instal.lació d'un règim prosoviètic a Afganistan, l'agitació en el món islàmic propulsada des de l'Iran, la guerra larvada a l'Iemen, la reconciliació entre Síria i Iraq i la progressiva radicalització de les masses àrabs no aconsellen dilacions en el projecte de **pax americana.** Els deu mil milions de dòlars que seran subministrats a Israel i Egipte, en l'esperança de recuperar-los en seguretat petrolífera, no seran prou per a comprar les consciències si fracassa la negociació sobre els palestins. ■

NO S'ÉS PROFETA A LA PRÒPIA TERRA

Antoni Gálvez: desconegut a Catalunya, triomfador a París

ANNA CASTELLS

A ben pocs d'entre nosaltres li diu res el nom d'Antoni Gálvez malgrat l'apreci i admiració que la seva obra troba des de fa temps més enllà de la ratlla de França.

Nascut a la barriada del Carmelo l'any 1929, un moment oportú que li permeté fruir durante els anys daurats de la infantesa l'impressionant espectacle d'un món en guerra, l'esglai de l'exercici de la mort entre iguals, no és doncs d'estranyar que les imatges recollides per la inquieta sensibilitat del nen es manifestessin més tard en l'adult de manera constant. Són escenes, imatges d'una humanitat sense màscara les que aprenia Antoni Gálvez com a lliçó per a la vida i són les imatges, exclusivament, les que composen el codi expressiu d'Antoni Gálvez. Un codi que utilitza amb una llibertat i capacitat creacional infinites, destruint qualsevol intent de frontera convencional per al pensament i demostrant, al mateix temps, que el llenguatge de les imatges —un camp en els inicis en molts aspectes— pot ser el gran idioma universal, pel seu sintetisme i immediatesa el llenguatge definitori del nostre temps.

Una temàtica àmplia

L'Antoni Gálvez utilitza la seva obra per assossegar-se de dues grans necessitats vitals: enfrontar-se amb tots aquells límits posats al desenvolupament de l'home, a fi d'encaixar-lo i uniformar-lo, per a destruir-los, per a ensenyar-ne la trampa; i explicar-se, comunicar-se. És per això que la seva obra no constitueix un pur exercici d'estil, destinat només a trobar noves estètiques per a velles formes, l'obra

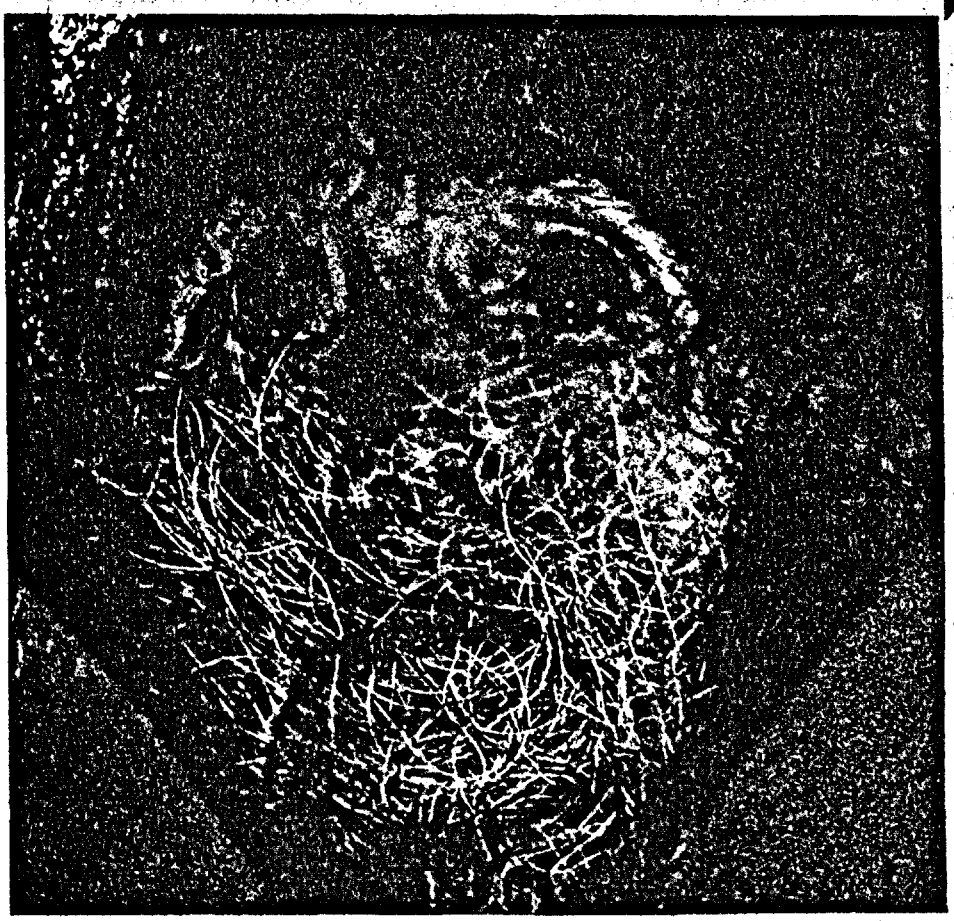

De la sèrie: Bogeria i suïcidi

és ell mateix, la seva biografia —i la nostra en gran part—, aquesta és la grandesa i el perill del seu camí que sembla disposat a recórrer fins als final, amb les conseqüències que la destrucció dels fantasmes i embolcalls amb què la humanitat s'ha protegit de la soledat i la bogeria durant tants segles, poden reportar-li. És per això que no serveix de res —ni ho vol— contemplar una obra seva, separar-la de la resta; no és debades que diu que el que fa són «sèries» sobre els temes. Les temàtiques que planteja són prou àmplies, els problemes prou complexos, com per que requereixin ésser mostrats de tots els angles possibles per què no en quedi ni un racó sense il.luminar, per què no en quedi res amagat. No és únicament un quadre el que ell exposa al món, és un pensament, un descobriment, una conclusió. No és una idea sobre la falsedat

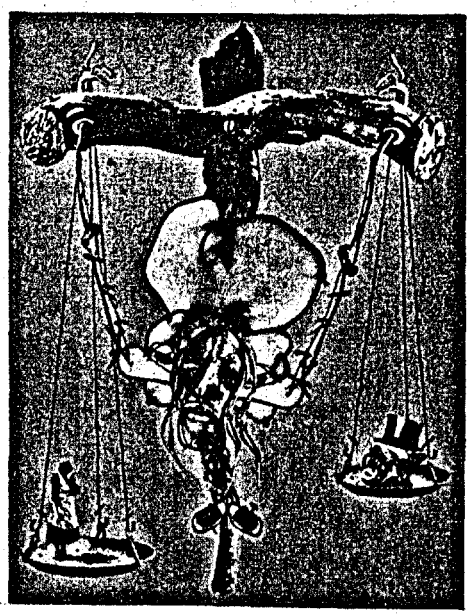

La sèrie de Gálvez «La descomposició dels mites». Gálvez ha treballat amb Buñuel en les obres més importants del cineasta aragonés, ha estat encarregat per l'UNESCO, per a establir el plan d'educació de l'imatge i el govern francés ha intentat reiteradament comprar les seves obres, malgrat tot, Gálvez no és conegut a casa nostra.

dels mites la que ens explica, és la seva pròpia nuesa d'ella. Una obra i un camí difícils d'acceptar i de seguir sobretot quan, com ell, hom es vol pagar el luxe de la sinceritat i la coherència absolutes. Potser és precisament aquesta la raó que les seves obres no siguin imatges estàtiques que esperen mansament la contemplació que les justifiqui, són crits, estirabots estridents que surten a la recerca del receptor de llur missatge, sacsejant-lo sense mirament, per desvetllar-lo, per provocar la seva reacció i enfrontar-lo, tal vegada, amb ell mateix.

Exposar a Catalunya

L'Antoni Gálvez viu a París, escapat de les ires dictatorials, ja fa quinze anys; avui la seva vida i la seva obra resten encara desconegudes per a la majoria dels seus compatriotes malgrat la vinculació d'un teatre diferent a casa nostra, amb la posta en escena de les primeres obres del sudamericà Osvaldo Dragún al Candilejas, malgrat haver treballat amb Luis Buñuel en la majoria dels films més importants de l'aragonès, malgrat haver estat encarregat per la Unesco de dirigir i organitzar els treballs sobre la imatge en la pedagogia durant l'any internacional del nen, malgrat els esforços del govern francès en adquirir per al veí país part de la seva obra... Si mai no ha estat veritat la dita que hom no és mai profeta en la pròpia terra, aquest exemple seria prou per a justificar-la. I tanmateix, l'Antoni Gálvez no té més que un desig, un orgull: portar la seva obra a Catalunya, regalar-la als seus. Sense vanitat, però també sense falses modèsties, la seva obra és important i vol entregar-la als qui estima: al catalans. Però Catalunya no s'hi fixa. Ha guardat gelosament amb ell tota la seva obra, no concep l'artista que ven part de la seva obra a un «ricatxo» —com ell diu— per què la tingui penjada a una paret de casa, la seva obra és per a tothom, és de tothom i l'entregarà al poble, als seus representants, però no se'n servirà mai per a privilegiar a uns en perjudici de tots. Llargues converses amb la Fundació Miró per a preparar-hi una exposició que l'instal.lés definitivament entre els seus no han arribat a cap efecte positiu i avui, una mica entristit i decebut, comença a acceptar la idea que qui el doni a conèixer entre nosaltres no sigui Barcelona sinó Madrid, on sembla que el regal que aquí tan olímpicament li ha estat ignorat tindrà merescuda acollida. Ho diu dolgut, com el qui havent en gest espontani la generosa mostra del seu afecte el veu rebutjat sense ni tan sols una mirada. Pitjor per a nosaltres.

Potser no tot el que es podria dir de l'obra i la personalitat d'aquest home, que no dubto en qualificar d'un altre català universal, ha quedat aquí clarament reflectit. Pel que fa a l'espectadora que té en mi, seguiré sense poder evitar una intrigada sorpresa en descobrir dins les seves composicions —malgrat l'evident i profunda elaboració intel.lectual i precís tecnicisme que demostren— quelcom d'absolutament espontani i ingenu, quelcom d'absolutament elemental. ■

Encreuats núm. 7

JORDI FORTUNY

HORITZONTALS: 1. Les dues primeres sumades no arriben ni a la meitat de la tercera. Illa de Grècia que no se sap ben bé on està. — 3. Boira típica de Nadal. El tsar el promulgava però els russos no en feien ni cas. — 4. Blat al qual li han torçat la punta. S'enganxa més que un ganxo. — 5. Peix que està impregnat d'aigua. Llenguatge dels curanders de l'antiga Media. — 6. Mineral del grup del piroxé emprat pel Bisbe i pel Cañellas. Que se sembra i es conrea, al revés. — 7. Així baixa l'aigua del Ter. Consonant. — 8. Dit del tren que no para quasi mai. Dues que no consonen. — 9. Consonant. Mitja tara. Ressò que significa endarrera. — 10. Acció de treure's les sabates després de un treball assidu. — 11. Així es comença a comptar. Però s'ha de repetir.

VERTICALS: 1. Pòquer de consonants. — 2. Ciència que estudia els moviments en el cinema. — 3. Fill d'un fill d'una germana. Consonant. — 4. Cap-gros. — 5 Passa'l pel sedasset. Hi ha cabut però ben desordenat. — 6. Arribat a aquí. Ho es el pa d'avui però no el d'ahir, al revés. Vocal. — 7. Consonant. Desenes de centenars. — 8. De totes les seves varietats, la russa és la més perillosa. Pronominal ben meu. — 9. Del 1967 al 1977. No creu que hi hagi ningú allà dalt. — 10. Fa tres mesos que esperem que ens duguí aquell sillló que li vam portar per adobar. — 11. Cada una és un món, al revés. Una de ben rodona.

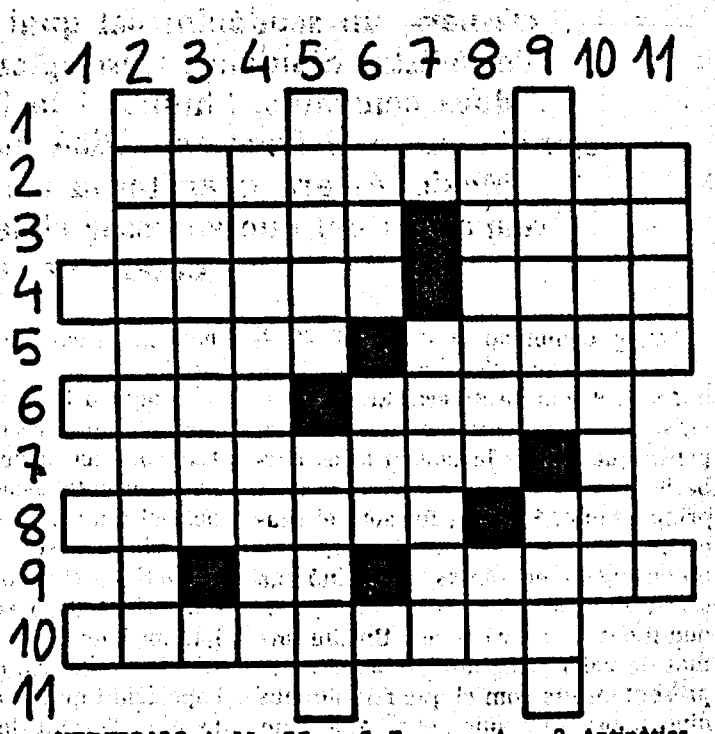

SOLUCIONS AL NUM. 6

HORITZONTALS: 1. A. C. A. — 2. Entrebancs. — 3. Mut. Inacteu. — 4. Criada. Oir. — 5. Oprimir. C. — 6. Parc. adnuF. — 7. seIa. Iaia. — 8. Guilla. orT. — 9. Ca. Mani. — 10. asroB. Su. — 11. Aram. S.

VERTICALS: 1. Mc. SG. — 2. Europeu. A. — 3. Antipàtics. — 4. T. Arrelarà. — 5. Ridícul. Or. — 6. cenaM. Xamba. — 7. Ba. Ia. A. M. — 8. Acordions. — 9. Anti. Narius. — 10. Circuit. — 11. Su. Fa.

ENTRE L'HUMOR I LA RESISTÈNCIA

Tísner, l'últim del «Be Negre»

FRANCESC NAVARRO

«Tísner», un seudònim pel qual hom coneix a Avel.lí Artís Gener. Periodista, dibuixant i escriptor, la seva vida està marcada per dues constants, l'humor i la lluita. Fundador del «Be Negre», combatent en el front republicà durant la guerra, exiliat a França i a Mèxic, és ara quan torna als seus orígens col.laborant en la reaparició del que va ésser el setmanari satíric més important de Catalunya, el «Be Negre»

..."Vaig començar a treballar en el «Papitu», durant l'època de la Dictadura de Primo de Rivera. Era una revista absolutament grisa, anodina, penso que només la llegien a les barberies, però allà vaig publicar el meu primer ninot. Ho vaig fer sota el seudònim de Baliga, era molt tímid, i mai no entregava els ninots a mà sinó que els deixava per sota de la porta; evidentment no cobrava res. Un dia, armat de valor, vaig anar a la redacció presentant-me com el que feia aquells ninots, per sort vaig rebre una gran acollida i em van començar a pagar, tres pessetes. Vaig assaijar diversos seudònims fins que em vaig quedar en Tísner, pel qual m'ha conegut tothom; des de la gent fins als meus fills tothom m'ha conegut sempre com a Tísner."

D'aquí a la «Esquella de la Torratxa», els seus records es van embastant, inquiet, rodejat de llibres, el seu petit despatx esdevé un fantàstic túnel del temps, on els records semblen materialitzar-se.

"L'«Esquella» era també un setmanari anodí, però és que l'època ho era. L'humor necessita de la llibertat, un setmanari satíric ha d'estar sempre a l'oposició i quan aquesta no existeix... És amb l'esclat de la República quan pot néixer un setmanari com el «Be Negre»."

"Dotze d'abril de 1931, l'aliança de republicans i socialistes guanya unes eleccions que condueixen el país a la República. A Catalunya, Esquerra Republicana es converteix en la força política hegemònica i amb l'establiment de la Generalitat, l'autonomia esdevé un magnífic gresol del resorgiment cultural del país.

El naixement del «Be»

"El «Be Negre» neix amb la República, capitalitza l'esclat de llibertat. La gent no estava acostumada a aquests tipus d'humor. La Dictadura de Primo de Rivera havia creat en la gent una tristor innata i l'aparició del «Be Negre» és un shock impressionant; aquí radica part del seu èxit. El «Be» neix sense una influència política

directa, encara que els seus capdavanters eran homes d'Acció Catalana."

Acció Catalana era el partit que aplegava bona part de la intel.lectualitat catalana de l'època. Sobrevalorant-se va refusar la proposta electoral de l'Esquerra. La victòria aclaparadora d'aquesta ultima mai no va ser païda per Acció Catalana. El «Be Negre» sempre va fer una crítica sagnant en contra de l'Esquerra, encara que respectant la Generalitat i els seus símbols.

"La idea de fer el «Be Negre» se li va acudir a Josep Maria Planes un dia mentre parlava amb el Màrius Gifreda, que va esser qui donà els primers diners. El model original era el «Canard Enchainé» francés; en incorporar-nos Valentí Castanys i jo es va formar l'embrió d'equip. Joaquim Ventalló va ésser l'inventor del títol. J. M. Planes esdevingué director; a la redacció hi havia l'Àngel Ferran; Joan Cortés i Vidal, que era qui feia els versos de la segona plana, malgrat que la fama la tenia Josep Maria de Sagarra, que en va fer alguns i al qual el Cortés imitava descaradament, cosa que divertia enormement a Sagarra ja que el seu estil estava molt ben imitat; les seccions eren moltes i ho feien els col.laboradors, així Enric Fernández Aguado era el que feia el «Velázquez», hi havia també cinema, teatre, etc. I finalment l'equip de dibuixants; el capdavanter era Francesc Fontanals que firmava «Soca», Valentí Castanys va ésser present en els primers números, l'Ernerst Guasch, que era una màquina de fer acudits, portava una diarrea humorística que no s'acabava mai; esporàdicament col.laborava Jaume Passarell i cap el final es va incorporar Joaquim Muntañola que era el «bebè» de la redacció, el més jove."

En arribar als records de tanta gent ja desapareguda o dispersada a causa de la guerra la cara d'en Tísner es transforma, la tristor fa acte de presència: són els companys, els amics, noms oblidats però que varen marcar tota una època de l'humor català.

Com es feia

"El «Be Negre» era un treball d'equip. Ens reuníem el diumenge a la nit en el segon pis de l'Ateneu, cada radactor durant la setmana hi havia anat elaborant una llista de temes que es discutien i unificaven fins que només hi havia una sola llista; aleshores es decidia què era el que calia dedicar a cada tema, si un acudit, un article de fons, una entrevista fictícia, i ens distribuíem la feina. Hi havia el criteri que ningú no treballés en allò que no li agradés i així es creava un nou estil de feina. Els col.laboradors de les seccions fixes anaven arribant amb els seus textos i evidentment ficaven cullerada ja que allò era molt obert. Hi havia també gent que era present sense fer res però que donava les seves idees. També ens arribaven escrits que enviava la gent i amb els quals es confeccionava la plana dues. Treballàvem fins les cinc o les sis del matí i esperàvem la sortida del Full del dilluns per afegir-hi l'actualitat i així el dimarts, quan sortíem, el lector podia trobar en el «Be» les notícies que el mateix dia havia trobat a la premsa encara que amb un tractament molt diferent."

La redacció del «Be Negre» vista per en Tísner.

El bienni en contra del «Be»

L'Ateneu barcelonés era un focus perenne de cultura, les tertúlies eren famoses i concurregudes i es donaven cita els prohoms de la ciutat. El segon pis, que era dividit en petites saletes, era l'autèntica redacció del «Be Negre»; mai no en va tenir d'altre. No obstant l'esclat de llibertat que va significar la República, l'any 34 guanyen les eleccions les dretes, la CEDA de Gil Robles i engarjolat el govern de la Generalitat transcorre el que s'anomena per la història com el «Bienni negre». El «Be Negre» inicia una ferotge batalla en contra de la censura.

"El Bienni Negre significa per a nosaltres l'entronització de Pich i Pon com a alcalde, governador civil, president de la diputació i president de la Generalitat, amb el govern autèntic de la Generalitat empresonat al «Puerto de Santa Maria». Pich i Pon era un candidat permanent del «Be», sempre ens en fotíem d'ell i amb la seva entronització comença una repressió ferotge."

Durant tota l'existència del «Be Negre» van haver-hi una sèrie de personatges que foren objecte de l'atac sempitern del setmanari: Alejandro Lerroux, la família Palau-Xirau, Jaume Aiguader i els anarquistes de la FAI. Pich i Pon, home de Lerroux i amb un baix nivell cultural fou sistemàticament perseguit pel «Be» que encunyà el mot de «pichiponiades» per totes aquelles coses referents al personatge. En accedir aquest al poder desfermà la persecució.

La batalla de la censura

"El «Be Negre» va donar una lliçó de com es podia combatre i esquivar la censura. Va començar per treure i publicar en blanc tot allò que es carregava la censura, i així només sortien titulars, alguna caricatura i poca cosa més, el lector pràcticament comprava la revista en blanc; això empipava molt a Madrid i va arribar una ordre prohibint-ho. Aleshores vam optar per col.locar línies de punts, ja no havien blancs però el periòdic semblava un missatge en morse; també ens el van prohibir i aleshores vam optar per ficar-hi allò que tipogràficament

es diu «caps de mots», les línies a l'inrevés tacades i que evidentment no es podien llegir. Insistint ells en prohibir-nos al Planes se li va acudir una idea genial, va fer editar una història d'Espanya per a infants, d'allò d'homes rudimentaris, per a nanos de sis o set anys i cada vegada que la censura treia alguna cosa nosaltres ficàvem un tros d'història i així es podien llegir coses com: «El governador va rebre ahir als periodistes i va dir: los reyes godos que invadieron España eran Cindasvinto...», i amb això no podien dir res, la Història estava feta amb censura eclesiàstica i tot. També era obligat posar un titulet dient «Aquest número ha passat per la censura» però quan feien aquests estropicis ho canviàvem i dèiem «La censura ha passat per aquest número», s'emprenyaven... Una altra de les coses que fèiem era que en aquell temps no era obligatori ésser periodista per dirigir una revista i nosaltres teníem un director fantasma, cobrava un salari extraordinari que es veia doblat cada vegada que s'incoava procés en contra del setmanari o anava a la presó.

EL BE NEGRE

SETMANARI SATÍRIC

Cap d'Estat...

...i cap d'estat?

L'original del Decret de Nova Planta no era altra cosa que un original decret de planta nova

Les relacions entre el Govern Central i la Generalitat, cada dia son més recordials

Una portada qualsevol del Be, el setmanari satíric per excel·lència.

Ell evidentment estava d'acord i així a vegades venia per l'Ateneu i ens deia: «Apreteu nois, que vaig molt cardat de diners i haig de pagar el lloguer», evidentment volia cobrar doble."

En esclatar la guerra els odis es disparen, el director del «Be» és assassinat pels faistes, els dibuixants i escriptors marxen progressivament cap el front i el setmanari desapareix. Per a en Tísner comença una nova vida, el front, el camp de concentració de Prats de Molló, la fugida, l'arribada a Mèxic, el retorn de l'exili i la fundació de PEN Club Català, la resistència i la lluita contra el franquisme... però això ja seria motiu de moltes altres entrevistes.

Al despedir-nos i marxar, hom té la sensació que ha parlat amb un tros viu de la història d'aquest país. I amb una de les parts més maques, la d'aquells que estimant la terra, lluitaren per ella amb les armes que tenien més a mà, la ploma i el fusell. ■

Porta dels bergants

RAMON BARNILS

Eleccions a muntanya

A Q., que se enfila muntanya amunt i és encarat al sol, hi ha dues candidatures per a les eleccions municipals.

La dels que volen la carretera i la dels que no la volen.

C., poblet de pagès i de pocs i selectes estiuejants, en un pla dalt de la muntanya i entre prats, té dins del terme, lluny al peu de la muntanya i tocant la carretera nacional una colònia del tèxtil. Un d'esquerres, a les darreres eleccions, hi va repartir quatre paraules i un grapat de paperetes. De manera que a la colònia va guanyar l'esquerra, i qui diu a la colònia diu allà dalt, lluny, al poble ric, pagès i d'estiuejants d'ordre.

Vatua Listu. Però no és mai massa tard. Ara, per a les municipals, un candidat, l'alcalde de sempre de C., industrial important que hi va a passar l'estiu i algun cap de setmana, ha agafat la dona, que és castellana, i han visitat la colònia tèxtil allà baix, lluny, escala per escala i pis per pis. Ella dient que també es castellana. Ell que què volien, exactament. Li van dir que volien una cabina telefònica i un parc infantil. La cabina la tenien dos dies després, sense connectar encara però ja abans de les eleccions. El parc infantil "és cosa de quatre ferros", de manera que és com si el tinguessin —i es pot ben creure.

El darrer alcalde franquista i potser primer democràtic de C. ha agafat els d'esquerres amb els pixats al ventre, i me'ls té bocabadats amb el número de la cabina telefònica.

A R., centre neuràlgic de la Vall, hi ha tres llistes, l'una, l'altra i la de més enllà.

A l'una, li'n diuen la dels banyuts, encara que segons fonts acostades a la infrastructura sociològica de la contrada, hi guanyen els que en fan portar, de banyes. Més d'un nombre d'aquesta llista es dedica a recomanar pels bars que votin l'altra.

A l'altra no l'han batejada encara; bon senyal per a ella. Hi ha un obrer, i situat de manera que pot sortir. És un obrer de colònia, de molta lletra, que va fer la guerra amb la República i que després va rebre. A l'altra candidatura, la candidatura de més enllà la va desafiar, en acte electoral a la plaça, a debat públic. L'altra candidatura sembla que s'ho rumia, i que acabarà dient que d'acord, i que com que tots són iguals i tothom ha mamat consens, al debat hi han de ser totes tres llistes.

Els de l'una no acceptaran, vet aquí la jugada.

Finalment els de la candidatura de més enllà presenten un matrimoni complet, amb l'home i la dona. Es fan dir col·lectiu, són joves i entre un factor i l'altre no n'hi ha gaires que tinguin fills.

De manera que li'n diuen la llista dels estèrils.

Diumenge al vespre, els de R. pujaven a Q., que hi havia ball. Durant el sopar:

—L'important és que quan els uns vagin per un costat del carrer, els altres no passin a l'altre, ves què et dic.

També es va comentar el cas d'un estiuejant que s'havia queixat del ball a la nit, perquè ell pujava allà a descansar. I tothom va estar d'acord que si de cas se li podria cardar foc a la porta.

ACUSAT D'IMPULSAR EL TERRORISME

Qui era en Batista i Roca

FRANCESC PLANAS

El diumenge 27 d'agost de 1978 moria a Barcelona, l'aleshores president del Consell Nacional Català, Josep Maria Batista i Roca. El 14 de març del 79, el «Diario de Barcelona» l'acusava de ser el promotor d'una organització terrorista responsable de la mort d'en Bultó i en Viola.

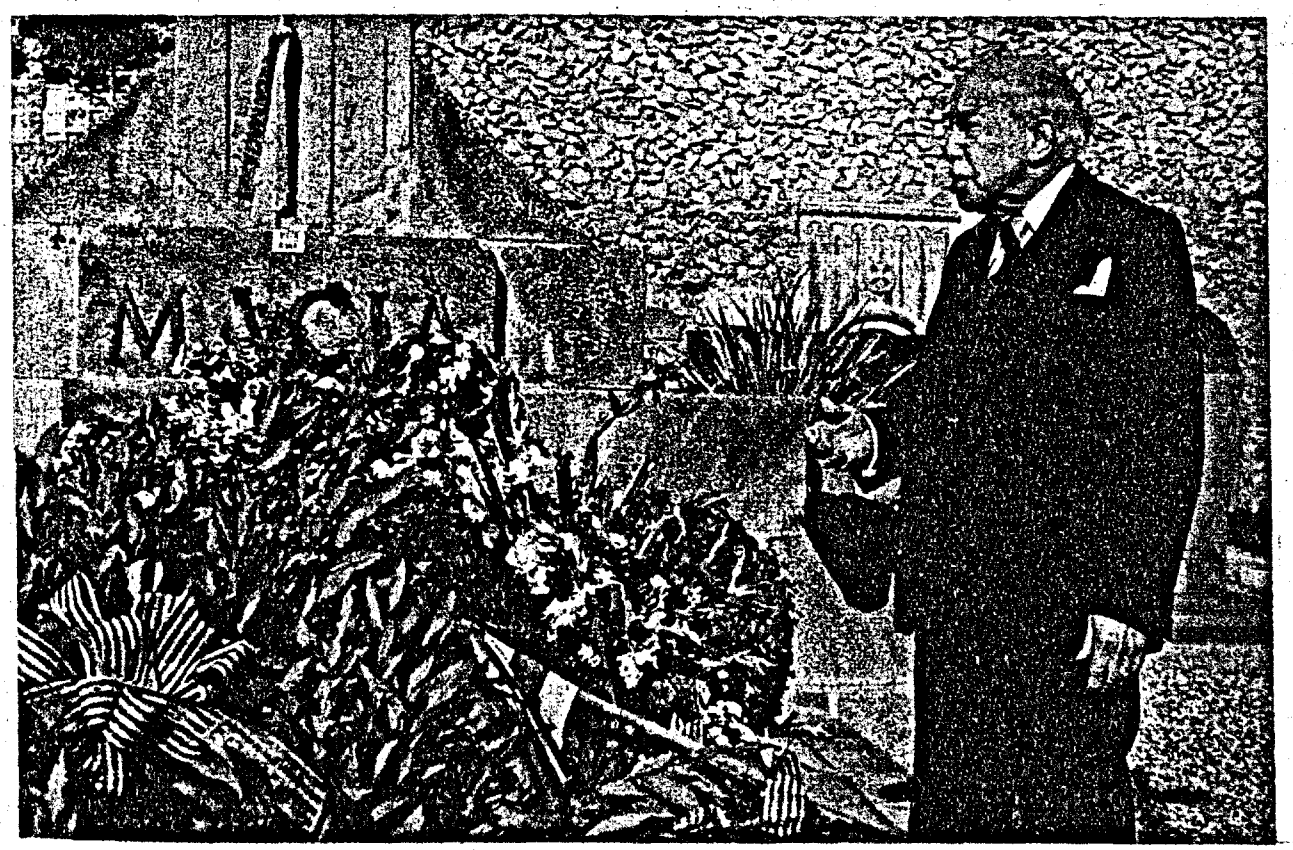

Organitzà una guàrdia cívica entorn d'en Macià el catorze d'abril del 31.

Quan la malaltia que patia li prengué la vida, cap dels nombrosos polítics i homes públics que assistiren al seu enterrament no sospitava que una situació com la que s'ha produït aquests dies pogués donar-se. Una extensa nota de la policia era anunciada a l'esmentat diari i feia esclatar la bomba. En síntesi, l'afer era el següent i reproduïm la nota policial: «En 1967, Jaume Martínez Vendrell (segons les seves pròpies manifestacions) és requerit per en Josep Maria Batista i Roca, alhora president del Consell Nacional Català (a l'exili) el qual l'encarrega de la creació d'una organització que, mitjançant la lluita armada, pogués arribar a aconseguir la independència total dels Països Catalans. Aquesta organització que, en principi, no va tenir un nom determinat, posteriorment fou designada amb el d'Exèrcit Popular Català...». La nota segueix explicant els detalls de la forma com s'organitzava aquest grup, els seus membres i la manera com van dur a terme els dos atemptats que van costar la vida de l'industrial barceloní Josep Maria Bultó i l'ex-alcalde Joaquim Viola i la dona, Montserrat Tarragona. Les afirmacions de la policia es presenten com a fermes i en cap moment s'introdueixen els termes habituals de «presumptes» responsables en parlar dels implicats en l'assumpte. Novament vincularà més endavant en Batista i Roca, responsabilitzant-lo del pagament de les despeses que comporta l'estructuració de l'escamot i d'una carta escrita poc abans de morir en què encarrega Jaume Martínez Vendrell de continuar les activitats de l'organització fins la consecució dels seus objectius.

Immediatament sortiren les primeres contestes. La primera de totes, la de la germana d'en Josep Maria Batista i Roca que en un escrit de rèplica deia que es proposava iniciar les accions judicials de tot tipus contra els responsables, com a autors o induc-

Batista i Roca no podrà defensar-se de les acusacions que li han fet.

sense perdonar ningú. Així, mitjançant lligams ridículs i sense importància es feia sortir en un mateix article l'Esquerra Republicana de Catalunya, el Partit dels Socialistes de Catalunya, Convergència Democràtica de Catalunya i el propi president de la Generalitat de Catalunya, en Josep Tarradellas.

Cara a les eleccions municipals, el vot de la por sembla ser que seguia essent l'estri fonamental de la dreta del nostre país.

Catalunya com a obsessió

«Vaig néixer al carrer Comerç, prop de l'estació de França», comentava en Batista i Roca en una entrevista concedida a la revista d'història «L'Avenç». L'any 1895 neixia a Barcelona aquest pol.lèmic historiador, etnòleg i polític, que iniciava els seus estudis a la universitat de la ciutat paral.lelament a les seves primeres activitats polítiques a l'Associació Catalana d'Estudiants. Més endavant prosseguia els seus estudis a Madrid i Anglaterra i com a etnologista fundava l'Arxiu d'Etnografia i Folklore de Catalunya l'any 1917. Entre les seves obres escrites cal assenyalar un catàleg de les obres Llul.lianes a Oxford, l'obra «Rabindranath Tagore, poeta bengalí» i unes recerques sobre el fenomen dels exilats catalans a Anglaterra i el sud d'Anglaterra.

Després de molts anys a l'exili, mort a la seva Barcelona.

tors de la seva publicació i difusió, tant en premsa com en d'altres mitjans de comunicació. També el Consell Nacional Català, encarregava un parell d'advocats d'iniciar les gestions judicials en nom d'aquesta institució. Dos parlamentaris catalans, l'Heribert Barrera i en Josep Benet, anunciaven presentar interpel.lacions parlamentàries contra la forma en què s'havia redactat la nota policial. Però malgrat tot l'ham ja estava llençat i no tardarien en caure-hi alguns peixos, innocentment o no. Així, un article no signat de «El País» feia a la perfecció la identificació nacionalistes-terroristes

D'entre les seves activitats més destacables hi ha la introducció a Catalunya de l'escoltisme, amb la fundació dels Minyons de muntanya així com la direcció de l'agrupació patriòtica «Palestra», ambdues culturals tendents a fomentar un catalanisme radical. Des de l'exili anglès, iniciat l'any 39, iniciarà una continuada campanya de lluita en defensa del sentiment català ofegat per la dictadura franquista. Quan l'any 40, després de la mort d'en Companys, l'organisme per ell creat en disoldre el govern de la Generalitat, el Consell Nacional de Catalunya és impulsat des de Londres, en Batista i Roca n'esdevé secretari sota la presidència d'en Carles Pi-Sunyer que el disoldrà l'any 45 després de l'alliberament de França.

A la fi, en Batista i Roca esdevingué president del Consell Nacional Català, creat com a conseqüència d'una conferència nacional catalana celebrada a Mèxic l'any 53 i que elegí com a primer president en Salvador Armendares, per a passar a ser-ho, com he apuntat abans, en Batista i Roca després d'actuar primer com a secretari general d'aquesta institució avui encara existent.

Aquesta és en breu síntesi la biografia de l'home que, ja mort, ha estat convertit en protagonista del que pot ser una nova maniobra de la dreta per a manipular el vot popular. Les idees independentistes d'en Batista i Roca així com la seva creença en la defensa armada contra la dictadura (digui's Franco o Primo de Rivera) han estat manipulades per a intentar altre cop presentar la imatge terrorista dels moviments nacionalistes. Essent certes o no les afirmacions presents en la nota policial apareguda a la premsa, sota cap concepte no poden presentar-se com a verídiques abans del veredicte judicial, especialment quan intervenen persones la repercusió política de les quals en el nostre país és d'una intensitat tal com la d'en Josep Maria Batista i Roca.

Siguin quines siguin les acusacions que es facin, aquesta és una norma bàsica de funcionament de tota societat democràtica. ■

PILAR VILADEGUT

UN EXEMPLE D'ESPECULACIÓ SOTA EL FRANQUISME

Els túnels del Tibidabo

ALBERT MORENO

Les declaracions, que recollia la premsa diària, de Pasqual Maragall i de Xavier Millet, alcaldable de Convergència aquest i segon en la llista dels socialistes aquell, tornen a posar sobre la taula un tema polèmic de l'etapa Porcioles: el dels túnels del Tibidabo, i amb ell, el problema de l'especulació. Tema que sembla encara tabú per la nostra naixent democràcia.

Barcelona arriba per moments, o potser ha arribat ja, a un colapsament total en el seu creixement urbà. El mar per un costat i el Tibidabo per l'altre, han fet que la ciutat no pogués desenvolupar-se físicament per sobre d'aquests límits naturals. Així aquest creixement ha seguit majoritàriament un eix costaner (Badalona-Hospitalet), per sobre del que defineixen el mar i la muntanya.

Tret del mar, obstacle impossible de vèncer, ens queda el Tibidabo com a límit natural al futur creixement de Barcelona. Aquest no es insalvable, i per aquest motiu els responsables municipals del franquisme, van intentar travessar la muntanya, foradar-la de manera que no representés més que un curt passeig per als futurs barcelonins que s'establirien a la comarca del Vallès, amb la conseqüent creació d'una gran ciutat, conseqüència directa del triomfalisme imperant en el momento. Però en aquesta ciutat s'aixoplugarien l'immigració catalana i espanyola, mentre abandonen comarques i regions; s'unirien per darrera del Tibidabo, Santa Coloma de Gramenet i Cornellà, s'arribaria a Sabadell i Terrassa, i tot junt seria el pastís d'especulació més important mai no creat a l'Estat espanyol.

El túnel Marcet

La primera iniciativa que coneixem per foradar el Tibidabo, data de principis dels anys seixanta, quan el batlle de Sabadell, Sr. Marcet, va oferir a la Diputació, de la qual era president el marqués de Castellflorite, la idea, no tan descabellada com l'anterior, ja

voltada d'esperança amb la revalorització de molts terrenys, però que no volia ésser més que una comunicació Vallès-Barcelona.

Les obres però, van ésser aturades tot just començar (foradaven un sol túnel central a la muntanya). Darrera d'aquesta decisió es trobava l'ajuntament de Barcelona, que encapçalava aleshores el Sr. Porcioles. L'oposició de l'equip dirigent de l'ajuntament de la Ciutat Comtal envers les obres del túnel, va ser segons sembla, l'element clau per prendre la decisió d'aturar les obres.

A partir d'aquest moment l'equip Porcioles agafa com a seva la idea del túnel, ho programa i ho inclou en el seu projecte de «La Gran Barcelona».

Arrel de la paralització de les obres del túnel Marcet, es destapen les discrepàncies entre Porcioles i el marqués de Castellflorite, que a la fi es veu obligat a presentar la seva dimissió com a President de la Diputació, essent substituït per un home de confiança d'aquell, el Sr. Muller de Abadal.

Un cop salvades les primeres oposicions, es decideix la formació del Consorci del Túnels del Tibidabo, del qual formen part: l'Ajuntament, la Diputació (amb el seu nou president), i la Delegació d'Urbanisme. El Consorci tindrà com a única finalitat la construcció dels túnels.

Poc temps després de la constitució del Consorci, un grup de veïns de La Floresta, s'oposa al.legant defectes de forma i fons a aquesta constitució. Oposició de la que se'n deduirà un Contenciós Administratiu avui al Tribunal Suprem.

Un cop el Consorci en marxa, s'obre un concurs per l'adjudicació de les obres, en el qual es presenten propostes molt diferents entre sí. Degut a aquestes diferències, s'anula la convocatòria, i se'n torna a fer una altra delimitant el nombre de túnels i les obres que cal fer. En la nova convocatòria es marquen tres túnels: el d'Horta, que va a parar prop de Cerdanyola i que captaria els desplaçaments per l'eix industrial bàsic del Vallès, definit per la C.N.-140; el túnel central, que aniria des de la plaça Lesseps fins a Sant Cugat; i el de Vallvidrera, que s'iniciaria a la Via Augusta i comunicaria amb Valldoreix.

Aquesta segona convocatòria de concurs, a la qual es presenten menys propostes, adjudica les obres a TABASA de forma poc clara. Tant és així que tres companyies que es presentaven al concurs (Finanzas y Proyectos, S. A., Huarte y Cía, i TUVASA), impugnen el resultat.

La resposta de TABASA és immediata; compra per 50 milions les accions de Finanzas y Proyectos, S. A., de la qual és titular César Sanz Pastor, i arriba a un acord amb les altres companyies, del qual desconeixem els termes, per què retirin la impugnació. Sembla, però, que la concessió de les obres del Primer Cinturón de Ronda a Huarte y Cía., sense concurs, podria ser una mena de premi de consolació per que retirés la impugnació. Recordem aquí la participació de Huarte a «Urbanizadora de Sarrià», tant d'accionista com constructora dels edificis ubicats en els terrenys de les antigues cotxeres de Sarrià de la Companyia de Tramvies, que tenen façana a aquest «Primer Cinturón», i que ha sigut una de les operacions més fosques de l'actuació de l'Ajuntament Porcioles.

Però, qui es TABASA?

Darrera d'aquesta societat (Túneles y Autopistas de Barcelona, S. A.), figuren com a socis constituients la quasi totalitat dels bancs amb seu central a Barcelona, amb l'excepció del Condal, i el Comercial Transatlàntic; una sèrie d'importants contractistes d'obres i, «Liga Financiera», societat madrilenya que té com a components importants, la familia Garrigues Walker, i un grup de propietaris de mines asturianes, que inverteixen els els diners que han cobrat de l'empresa estatal HUNOSA, com a compensació de les deixalles en forma de mines de carbó que es van treure de sobre. És important en la «Liga Financiera», la presència de capital americà, probablement del grup Rockefeller, via directa o via Suissa.

Malgrat tot això que diem, cal fer esmenat d'un altre factor; la participació del banc Condal a TABASA, no públicament com accionista, però sí com a banc que porta la major part del moviment financier de l'equip Porcioles, i del qual la construcció dels túnels i la mateixa TABASA, no

QUI ÉS QUI A TABASA

Fundada el 15 de juliol de 1967, de la fusió d'Infraestructures, S. A. i Onze bancs catalans.

Els socis fundadors eren:

Antonio Lleó de la Viña, Juan Joly Fontanals, José Luis Salas Cardenal, Antonio Gil Ignacel i Guillermo Bañares. El primer domiciliat a Madrid, el segon a Terrassa i els altres tres a Barcelona.

Els tres primers eren representants d'«Unión Bancaria» i els altres dos del «Banco Atlántico».

El primer Consell d'Administració està format per:

President: Alfonso López Rodó; vicepresident: Antonio Lleó de la Viña; vocal: Rafael Pich Gracia; conseller: Tomás Carreras Bonmatí.

El 17 de desembre de 1969, davant del notari Clavera Armenteros, es forma una nova junta:

President: Enrique Masó Vázquez; vocals: José M.ª Farré Escofet, Alfonso López Rodó, Antonio Lleó de la Viña, Lorenzo Gascón Fernández, Juna José Vila-Coro Barrachina, Carlos Ferrer Salat; secretari: José de Salas Cardenal.

El 18 de desembre, és a dir, el dia següent, és adjudicada a TABASA la concessió dels túnels.

1970: entren a formar part del Consell d'Administració els següents senyors:

Fernando Sarasola Sancho, Manuel Loring Gilhou, Jaime Mercadé Beltrán, Carlos Villacampa Gómez, Antonio Anglada Descarrega, José M.ª Llobet Montrós, Enrique Farrerons i Narciso Andreu Musté.

RELACIONS BANC CONDAL-AJUNTAMENT

El senyor Muller, president de la Diputació, és el conseller-secretari del Banc Condal. Pertanyen també al Banc Condal, Guillermo Bueno Hencke (delegat de serveis); Juan Bta. Beltrán Flórez (primer tinent), Miguel Vall Brugulat (gendre d'en Porcioles), Pedro Rovira Ausas, i altres.

Porcioles, principal responsable de l'«affaire» dels túnels.

són sino una petita part del seu projecte d'imperi especulatiu.

El túnel de Vallvidrera

Els projectes del traçat dels tres túnels i de les vies d'enllaç consegüents, es fan públics per la Comissió d'Urbanisme i Serveis Comuns de Barcelona, altres municipis i Area Metropolitana.

En concret el traçat del túnel i accessos de Valvidrera, l'únic que es va començar a construir (està feta la galeria d'avenç), s'havia fet públic a l'any 1967, en plànols editats per la Comissió d'Urbanisme.

Durant els anys posteriors (68-69-70), no obstant, s'efectuen una sèrie de transaccions en terrenys afectats per les expropiacions, edificantse tot seguit uns xalets luxosos, de categoria molt superior als que ja existien per la zona (voltants de Valldoreix i Sant Cugat). Aquestes transaccions de terrenys es realitzen, tot sembla confirmar-ho, a baix preu, degut a l'interès dels propietaris en vendre abans que arribessin les expropiacions.

Al sortir a la informació pública, al desembre de 1971, el traçat definitiu de l'autopista d'accés al túnel, ho fa amb un trajecte diferent del original fet públic al 67. El nou trajecte provoca un nombre més gran d'expropiacions, destrueix el centre cívic de Valldoreix, no afecta a la fàbrica de ceràmica (en l'original sí estava afectada), propietat del batlle de Sant Cugat, Josep Barnils, desafecta tots els terrenys anteriorment afectats, alguns dels quals van ésser objecte de transaccions de compra i venda, i té també un recorregut molt sospitós al passar per La Floresta i en el lloc anomenat Bell Indret de San Cugat.

Per què el canvi de traçat? Quina relació té amb les compres de terrenys dels qual abans féiem esment?

Tinguem en compte que no es tracta simplement d'especular amb els terrenys, o fer favors al amics (com el Sr. Barnils), es tracta del peatge, es tracta de la possibilitat de crear una altra Barcelona, es tracta en definitiva d'una operació de gran envergadura, frenada per la decidida actuació dels afectats pel canvi de trajecte en primer lloc, per la premsa i l'opinió pública després, al veure el que se'n podria derivar.

Els projectes no obstant, segueixen existint, i només podem dir que estan paralitzats.

Que el tema es d'actualitat malgrat els anys que han passat des de que va esclatar l'escàndol, ho demostren les declaracions del Sr. Millet, quan afirma que han de construir-se els túnels.

La perspectiva dels túnels des d'un Ajuntament democràtic

Ara que anem a unes eleccions municipals, caldrà replantejar-se tota la política urbana que s'ha fet fins fa poc, i dintre d'aquest marc, entra sens dubte la qüestió dels túnels.

La primera qüestió que hem de tenir en compte, és que aquest replantejament es faci des d'una òptica de Catalunya i no des de l'òptica purament barcelonina com s'ha fet fins ara. Així, amb el problema dels túnels ens haurem de preguntar si són interessants per Catalunya, i concretament per al Vallès, en definitiva la comarca que rebrà totes les conseqüències, positives i negatives, dels túnels.

Però, inclús abans de parlar dels túnels, cal referir-se a altres problemes d'urgent solució. Problemes que poden resumir-se en una sola paraula: descentralització.

A aquesta descentralització de serveis, d'administració, assistencial, cultural, etc., se li ha de donar preferència abans que als túnels.

Analitzem de forma esquemàtica i superficial les raons del trànsit general de vehicles Barcelona-Vallès.

En l'apartat de transports, hem de fer esment del port de Barcelona, centre importantíssim de recepció i distribució de mercaderies, per una banda, i la central del TIR, també receptora i distribuïdora de mercaderies, per l'altra. El problema del port és indiscutible i no es pot, en principi, descentralitzar, però podria pal.liar-se el problema del transport consegüent de mercaderies, reforçant el trànsit de via fèrrea i acabant el cinturó del litoral. Respecte a la central TIR, existeix ja un projecte per traslladar-la fora del nucli urbà.

S'està construint també la línia de ferrocarril paral.lela al tercer cinturó, que evitaria el pas per Barcelona de totes les mercaderies que no anessin directament pel seu abasteixement.

Quant al tràfic particular, es deu fonamentalment a qüestions de feina a l'administració pública i manca d'equipaments. Factors sobre els quals podria incidir-se de manera satisfactòria portant a terme una descentralització real.

Cal tenir també en compte, en aquest projecte descentralitzador, mirar de traslladar a l'interior de Catalunya la força expansiva de Barcelona, potenciant en primer terme la mancomunitat Sabadell-Terrassa, i en segon Manresa, punt d'enllaç amb una de les obres mes importants de Catalunya, l'Eix tranversal. Creiem que amb això, la tendència al creixement de les zones costaneres, s'endinsaria cap a l'interior de Catalunya, potenciant com a mínim tota la zona compresa entre el litoral i l'eix, més la influència d'aquest a terres més al nord.

Una vegada fet aquest plantejament, s'ha de revisar de nou el projecte dels túnels del Tibidabo, i potser de tots ells, el de Vallvidrera seria l'únic realitzable després però d'altres obres públiques preferents. Hauríem en aquest cas, de tenir en compte la gratuïtat de pas, la no necessitat d'autopistes d'enllaç, i que un dels dos túnels dels quals constava el projecte a Vallvidrera, s'hauria de destinar probablement a doblar la línia de ferrocarril paral.lela que porta a Sant Cugat. ■

La col·lecció que no vam poder llegir a l'escola.

LES MILLORS OBRES DE LA LITERATURA CATALANA

Els llibres d'aquest mes.

Els assaigs més importants de Riba sobre literatura antiga i moderna, sobre teoria literària, sobre temes lingüístics i culturals. Una visió completa d'un dels intel.lectuals més lúcids i influents del nostre país.

N°10 Preu 190.- ptes.

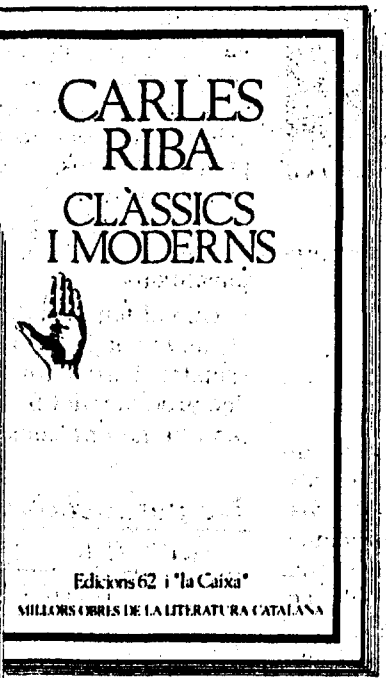

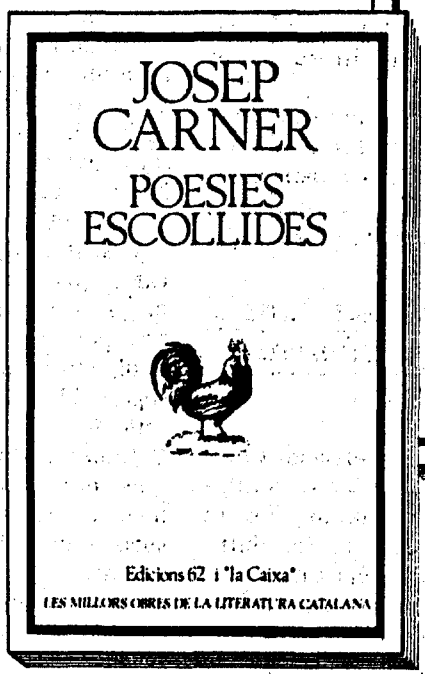

Una antología del "príncep dels poetes catalans" preparada per un dels millors coneixedors de l'obra carneriana, el prof. Joan Ferreté, que ofereix amb el seu rigor habitual les poesíes més representatives d'aquest gran poeta.

N°11 Preu 145.- ptes.

DE VENDA A TOTES LES LLIBRERIES

SUBSCRIVIU-VOS-HI! Retalli aquesta bulleta, ompli-la amb les seves dades i porti-la a la seva llibreria o trameti-la a Edicions 62, c. Provença, 278, 1er. Barcelona-8

Nom _____ Adreça _____

_____ Tel. _____ Població _____ D.P. _____

Vull subscriure'm a la col·lecció "Les millors obres de la Literatura Catalana" i atendré el pagament (350 ptes. mensuals o 1.000 trimestrals en la/el llib. / cte. cl.

SIGNATURA

n° _____ de l'Of. n° _____ de la Caixa de Pensions "la Caixa".

És una aportació de "la Caixa" i Edicions 62 a la nostra cultura.

Resurrecció d'un Ateneu popular

TERESA PÀMIES

Teresa Pàmies

Si no ho hagués vist no m'ho creuria: a Sants ha ressuscitat un Ateneu popular, millor dit, l'han fet ressuscitar un grapat d'homes i dones que no n'acceptaren mai la mort, mort decretada quan amb prou feines començava a caminar puix que va néixer l'any 1933 i fou escanyat el mes de gener de 1939.

El 7 de març d'enguany van convidar-me a parlar de la Jornada Internacional de la dona treballadora a l'Ateneu Enciclopèdic «Sempre Avant» al carrer Riego, 28, del barri barceloní de Sants. Sabia que havia existit el «Sempre Avant» al carrer d'Olzinelles i vaig deduir que es tractava d'una nova versió d'aquell popular centre de culturització dels treballadors que assolí bona reputació els anys de la República i de la Generalitat.

No era una nova versió: era el mateix Ateneu, rescabalat del naufragi per un nucli d'antics socis, jovenissims quan el 5 de setembre de 1939, el Gobierno Civil de Barcelona prohibí a sang i a foc, no sols les entitats catalanes sinó fins i tot **«inscripciones y rótulos, así como toda clase de anuncios y documentos de entidades públicas y privadas, asociaciones y fundaciones de cualquier especie»**.

L'esglai fou aclaparador pels ateneïstes però no perderen l'esperança i esdevingueren discrets animadors de tot allò que, a nivell de barri, mantingués el caliu dels **«primers i eterns carbons en el braser dels treus peus»** (Espriu). El local del carrer Olzinelles fou incautat per la «Sección Femenina» i la ja rica biblioteca, saquejada.

En morir Franco es trobaren en un carrer de Sants dos ateneïstes reviscolats per la notícia. Decidiren «contactar-ne» d'altres per tal de «reïncidir» en allò que fou «pecat de joventut». Seguien considerant-se socis del «Sempre Avant» puix que mai n'havien demanat la baixa. **«Devem la quota de quaranta anys. A la tarifa original de 2 pessetes mensuals...»**, digué l'Hilari. I així van recollir el «capital» inicial.

Dos anys va durar la feina de recrear l'Ateneu. L'edifici llogat al carrer Olzinelles, ja no hi és. En van trobar un al carrer de Riego (rebatejat Zumalacárregui pels opressors) propietat de la vídua d'un ateneïsta. Crearen «brigades» voluntàries de neteja de runes i brossa; pintaren i poliren respectant la fisonomia de la façana de dibuixos modernistes al llindar de la que fou merceria de barri. Els joves, fills d'ateneïstes o no, observaren entre escèptics i atònits la «febre de dissabte» d'aquells vells engrescats en recrear llur obra dels anys republicans, els millors de la seva vida. De l'estupefacció els nois i les noies passaren a la col.laboració i, tots plegats, assoliren el miracle. Crear una comissió **reorganitzadora**; elaborar uns Estatuts; insistir davant del Govern Civil i remoure cel i terra fins que el 12-XII-77, (dos anys despres que la dinyés el dictador) reberen el **«Visado de conformidad»** i reprengueren la feina interrompuda per la guerra provocada pels feixistes. Llegiu els Butlletins i veureu que el vell Ateneu ressorgeix amb tot allò que encara es vàlid dels propòsits originals assumint activitats reclamades per la vida moderna: «Ecologia», «Sexualitat», «Foto i Cinema», figuren junt a les tradicionals seccions de «Excursionisme», «Literatura i Belles Arts», «Biblioteca», etcètera.

Aneu-hi un vespre i constatareu que a l'Ateneu del carrer de Riego a Sants hi ha vida, vida en el sentit ateneïsta de la paraula puix que es defineix com **«entitat cultural que procurarà de difondre entre els ciutadans, i especialment entre la classe treballadora, tots els coneixements científics, literaris i artístics que enriqueixen el patrimoni cultural de la humanitat»** (Estatuts).

Fóra un greu error dels partits polítics d'esquerra confondre el suport als Ateneus populars amb la manipulació partidista. D'altra banda, hi ha el perill que els poders establerts intentin domesticar aquestes entitats mitjançant subvencions econòmiques, ajut que no pot estar condicionat mai a l'abdicació de l'autonomia d'aquests centres culturals. Això ho tenen clar els ateneïstes però no els polítics. Tots els que ens movem en l'àmbit cultural hem de col.laborar amb les activitats dels Ateneus populars però mai amb esperit de «vedette» sinó per propi interès, el d'enriquir-nos professionalment i el de vincular la nostra feina a les capes ascendents de la societat, aquelles que han estat capaces de ressuscitar l'Ateneu Enciclopèdic «Sempre Avant», el nou emblema del qual son les arrels d'un arbre que no pogueren abatre quaranta anys de destralades i de maltempsada feixista.

Barcelona 13 de març de 1979

La força d'una il.lusió

MIQUEL ALZUETA

La porta de fora és estranya, com un garatge, es fa difícil trobar el timbre, després una dona gran obre i pregunta. Cal caminar una mica, pujar unes escales, introduir-se en una sala, esperar, i, dos minuts després, apareix somrient Antoni Tàpies.

La sala té una temperatura elevada, la calefacció és forta. Hi ha un quadre de Picasso presidint les paraules i tan sols alguns objectes orientals fan desviar la mirada de la conversa ràpida i inusual d'en Tàpies. Fins ara encara dubta del contingut de l'entrevista, crec, i els papers ho demostren, que la història, la vida i l'art de tots aquests anys han estat suficientment tractats en la seva persona. En venir cap aquí pensava en la forma de fer una entrevista que donés una imatge, un discurs, una lectura del conjunt d'aquest home gran que m'observa assegut en un seient de vímet. Al fons unes palmeres semblen moure's intrigades pel contingut de la xerrada.

—Certament hi ha el problema de dir coses noves —em diu—, podem parlar d'aquells inicis meus que ara veig força macos. Tot el que feia llavors era fruit d'una cosa tan necessària, exigida per la meva circumstància, per la meva passió, pel meu moment... era tan urgent. Crec, però, que vaig encertar en la forma de fer les coses; moltes coses dels anys quaranta encara tenen avui una vigència per a mi. Fins i tot coses posteriors més intel.lectuals, les veig ara com si anessin cap als mateixos llocs que al començament.

—La satisfacció vé ara?

Un home plé de dubtes

—No. Sóc un home insatisfet completament, i plé de dubtes. No tinc confiança en mi mateix, considero que no estic format... fruit de la guerra i de la postguerra, de la provisionalitat constant. Sempre penso que no ho faig prou bé.

Rera les plantes un curt passadís condueix a una enorme sala que és l'estudi. La pols ho envaeix tot. A terra diversos apunts són l'exponent de la continuïtat d'una obra que encara ara es mostra vigent i avant-guardista. El gris de terra ens porta a altres temps i xerrem del passat, de la dictadura, del resultat d'aquests anys de lluita, de les esperances... però, això, no és fruit de l'entrevista.

COLITA

«Sóc un home insatisfet completament i plé de dubtes.»

—Seguint amb la meva inseguretat, hi ha un factor que fa de contrapés i m'equilibra: el temps m'ha donat força raó. Els moviments nous crec que no m'han sorprès i sempre tinc la sensació que això ja ho havia pensat jo.

—Potser la divinització de l'artista?

—Jo no crec en la divinització, els pintors no vivim de cara al públic. Quan un quadre marxa no em preocupa gens, ja penso en fer-ne un altre, sempre tinc la impressió que el bo serà el següent i sempre penso, millor, ja m'he tret un mort de sobre!

—En entrar a la sala he vist un mosaic egipci, un altre quadre d'en Picasso, objectes tots de gran valor.

—No conec el preu de les meves obres, vaig llegir un dia que es venien de dues-centes mil a vuit milions de pessetes. Per què?, jo també m'ho pregunto, no ho sé. Els objectes de casa no els acostumo a comprar, faig canvis. La cultura xinesa i tot l'art oriental m'interessa molt.

—Quines il.lusions tens ara, encara?

—No ho sé. A veure. A cops els homes ens movem per uns mecanismes estranys, potser per a mi ara la il.lusió sigui fer una exposició a Madrid, cosa que no hauria sentit mai durant el franquisme.

Em diu que cada matí va a l'estudi per sistema, que no sempre pinta, que llegeix moltes hores, i que camina constantement amunt i avall de les quatre parets. A cops es dedica a es-

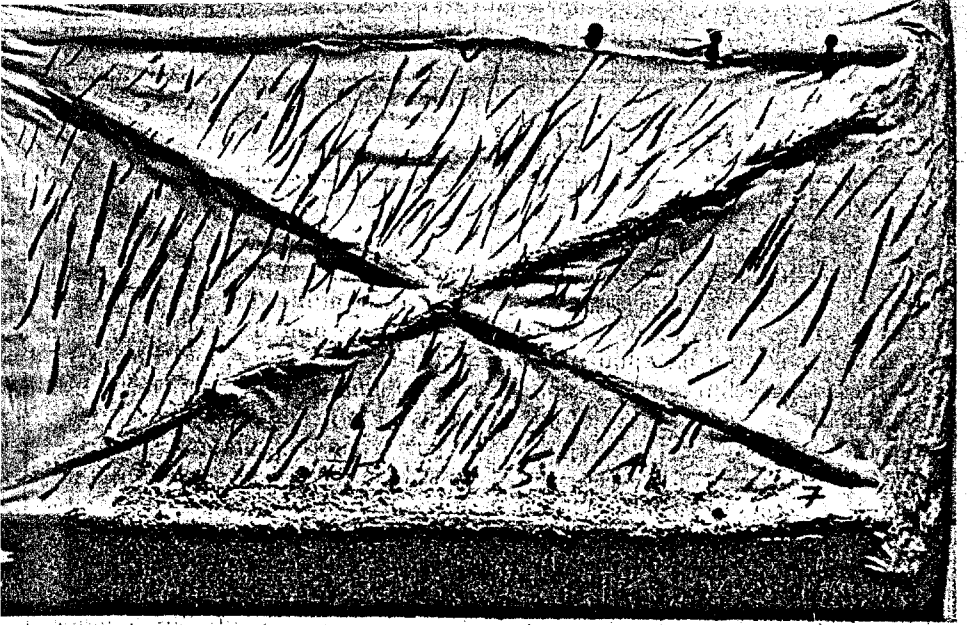

«No conec el preu de les meves obres»

criure articles per polemitzar. Que el tema de la seva possible repetició amb l'obra feta és fals i que hi ha un gran esforç constant per trobar i expressar imatges noves. Que no es religiós ni creient ni practicant, però que veu la realitat com quelcom sagrat, però sense trascendència, un estímul misteriós per anar conquerint els secrets de la naturalesa. La seva obra, per a mí, té molt de poesia i en aquesta branca de la creació artística crec que s'interrelaciona profundament.

—Crec amb l'art interdisciplinari, no sols en els diferents mitjans d'una sola branca de la cultura, sinó que totes les branques estiguin connectades. Poesia escrita no n'he feta mai, però he fet algun quadre que gairebé ratlla amb la poesia visual.

Art, ètica i política

—La vida, és diferent del què preveies?

—No, no, em sembla que parlar tant de desencant és un error. Els anys quaranta o cinquanta els vam passar tan malament que ara em semblen glòria.

—I per sobre de tot, Antoni Tàpies és un artista, amb la introspecció obligada que això comporta i amb la dificultat consegüent.

—Art? Per a mi sempre va lligat a problemes ètics i polítics. Jo crec que l'art és un arma de lluita amb la qual podem atacar, defensar-nos, i també canalitzar la força per transformar i dirigir la societat cap allà on creiem que ha d'anar. Per influir cap el progrés. La meva obra intenta anar cap aquí, intenta crear estats d'ànim, despertar interessos, sensacions. Només que pogüéssim influenciar de debò una persona podríem estar contents.

Antoni Tàpies ha estat, indubtablement, l'home que ha despertat en les generacions de la postguerra, i més enllà, aquestes sensacions que la cultura oficial volia apagar. La ratlla esquinçada, el no gran, les pors amagades se sentien comunicar-se amb d'altres pors, amagades també, però al cap i a la fi, altes. Ha estat pintor de les il.lusions, de les generacions anomenades perdudes, fent, però, dels seus quadres objectes que poguessin servir per a l'avenç de les següents. Art, transformació i il.lusió han estat les tres constants d'aquest home que parla tranquil.lament, que escolta i que intenta comprendre el món perquè el món el comprengui.

—Sempre queden il.lusions, és clar; em crec coses que potser no són veritat, però que les crec.

L'habitació resta fosca, Tàpies torna cap a la pols grisa del seu estudi subterrani. En sortir al carrer em pregunto com els seus signes i les seves significacions han influït, influeixen o influiran en la gent que creuen l'estret carrer. La resposta queda en l'aire. ■

Llibres i novetats

PERE ANGUERA

RODORERA, MERCÈ: Obra completa, 2. Edicions 62. 439 pàgs.

El volum recull l'obra publicada entre 1960 i 1966, és a dir les novel.les «El carrer de les camèlies» i «Jardí vora al mar» i «La meva Cristina i altres contes». M. Rodoreda manté en les dues novel.les el to intimista, poètic i alhora realista iniciat en «La plaça del Diamant» i que l'havia situada en un lloc capdavanter dins la literatura catalana. A «La meva Cristina i altres contes» inicia, en canvi un tombant més somniador, a cavall de la màgia.

SALADRIGAS, ROBERT: Literatura i societat a la Catalunya d'avui. Biblioteca Serra d'Or, 21. 159 pàgs.

Recull de quaranta-cinc articles publicats majoritàriament en el setmanari «Tele/estel» o en «El Correo Catalán», que s'enfronten i comenten aspectes més o menys trascendents de la literatura catalana des dels nivells més teòrics (literatura de consum/proletària...) fins a la crítica de llibres concrets passant per l'anàlisi dels problemes de mercat. El periodístic li dóna un caire agradable, però alhora superficial.

ARNAU, CARME: Introducció a la narrativa de Mercè Rodoreda. Edicions 62. Llibres a l'abast. 144. 315 pàgs.

Primer i seriós intent d'aproximació a l'obra de creació d'un dels més importants narradors catalans contemporanis. Per l'autora, com indica el subtítol de l'obra, el treball de creació de la Rodoreda és el desenvolupament del «mite de la infantesa». Cal celebrar l'aparició del llibre com una mostra més del progrés de la literatura catalana cap a la seva normalització, que permet a més de les obres de creació les dedicades al seu estudi.

LA BRU BRU BRU

JOSEP M.ª CARANDELL

La presentació de la sèrie «Novela negra» per Editorial Bruguera fa un parell o tres de setmanes, a Barcelona, va ser, de fet, la presentació de la nova imatge d'aquesta editorial. Amb bona visió de relacions públiques, Bruguera es va «posar de llarg» amb una sèrie d'actes, a partir del gènere alhora més popular i més minoritari, allí on la gent es troba amb els intele.lectuals: la novel.la policial. Cap altre gènere literari —com no siguin els ambigus «còmics»— atrau simultàniament a la massa i a l'èlite, doncs sembla que el crim, i la mort, a diferència de la vida, són els punts on les diferències socials i culturals desapareixen. La dansa de la mort és ballada al mateix temps pel rei i pel vilà.

El que Bruguera pretenia amb aquella presentació era que la intel.lectualitat l'acceptés com a editorial pròpia, amb el doble objectiu de donar a la gent les obres considerades minoritàries, és a dir, popularitzar les obres que tenen entrada a la història de la literatura, i obtenir l'acceptació intel.lectual de la línia populista de l'editorial. Fins fa pocs temps, publicar una novel.la a Bruguera no donava dret a suscitar l'interès dels crítics i dels lectors especialitzats en bona literatura. Des de fa tres o quatre anys, però, aquesta editorial barcelonina ha adquirit els drets d'edició de butxaca de molts dels principals autors en llengua castellana i d'alguns d'estrangers, convertint-se així —bru bru bru— en l'equivalent de la Rowohlt —ro ro ro— alemanya o d'altres que segueixen la mateixa línia popular-elitista a Europa, Amèrica i Japó.

Amb aquesta intel.ligent política, Bruguera, i particularment la seva col.lecció el Libro Amigo, fa accessibles al gran públic a Hammett i a Juan Marsé, a Chester Himes i a Juan Ramón Jiménez, a Chandler i a Francisco Umbral, a Hesse i a Alejo Carpentier, a Salinger, Henry James, Louis Aragon, Celine, Nabokov i Lovecraft i a Vargas Llosa, Caballero Bonald, Juan Goytisolo, Camilo José Cela, Augusto Roa Bastos, etcètera.

Ara bé. Així com la Rowohlt, per a continuar amb l'exemple alemany, té una branca difusora, la ro ro ro, de característiques semblants —encara que amb molta més tradició i molt més diversificada en els gèneres literaris i científics—, el seu tronc principal, la Rowohlt pròpiament dita, admet llibres de tota mena, sempre que tinguin un cert nivell, i admet, també, les obres originals, alemanyes o estrangeres. Bruguera té la branca, però no el tronc, si per tronc s'entén una important massa de llibres de certa qualitat, , una part de la qual passa, després de fer les armes en el camp públic, a la gran difusió del llibre de butxaca. Apropar autors consagrats als grans públics lectors és una tasca laudable; però és una mica com fan els països del Mercat Comú amb la mà d'obra del Tercer Món: deixen que aquest corri amb les despeses de criança, que són les més cares i s'aprofiten de la mà d'obra madura, que dóna molt i necessita poc.

Podem pensar que el recés econòmic, iniciat l'any 73, fa que les editorials s'arrisquin exclusivament amb els noms consagrats i oblidin els que comencen i aquells que encara no han consolidat el seu prestigi o tenen un prestigi dubtós. Però el món editorial, en el nostre sistema, si bé no pot deixar d'ésser indústria, tampoc no pot defugir la responsabilitat cultural: fer cultura i no sols aprofitar-se de la cultura.

Dues noves revistes catalanes

CARRER GRAN

«Carrer Gran, revista quinzenal independent del barri de Gràcia». Aquest és el títol que encapçala la nova revista que s'ha posat a la venda per tal de mantenir informats als graciencs sobre els seus problemes. «Carrer Gran» vol ser o millor dit és una revista catalana, progresista i independent —i amb això està tot dit—, pel que fa al seu possible contingut, enfocat en un principi, a donar informació del barri de Gràcia però sense oblidar els principals problemes que afecten a Barcelona.

LA BOIRA

Acaba d'aparèixer també un setmanari a Lleida titulat «La Boira» i sotstitulat «Setmanari independent intercomarcal. «La Boira», tal com assenyala el seu editorial «neix amb el propòsit d'estar present», assenyalant fermament la seva independència de qualsevol grup o partit: «"La Boira" no ve a predicar la ideologia de cap grup ni tampoc a defensar els interessos de cap partit. Darrera nostre no hi ha grups esotèrics de pressió ni minories interessades. Els de de "darrera" —continua l'editorial— som els de "davant" i, si d'algú depenem, és del lector, única i autèntica justificació de "La Boira".

Teatre

Una «nova» actriu per a un actiu poeta

JOAN-ANTON BENACH

La perennitat de François Villon ens la recorda aquesta vegada Feliu Formosa, traductor de les «balades» d'aquell gran poeta maleït del segle XV francès. I ho fa esmentant la devoció que Bertolt Brecht va tenir per Villon, la qual cosa no ens sorprèn gens ni mica ja que Feliu Formosa és, per les nostres contrades, qui millor coneix i ha entès la teoria i la praxis brechtiana, segons a mi em sembla. Del Feliu Formosa traductor al Feliu Formosa director de «Les Balades de Villon» se'n derivaria doncs, necessàriament, un muntatge estrictament brechtià. El «poeta» sol damunt l'escenari, la paraula privilegiada fins les darreres conseqüències. Qui podia ser la figura central adient a aquesta proposta?

Si el teatre català actual s'hagués mogut sota uns altres condicionaments històrics i ideològics, Maria Josep Arenós probablement hauria estat allò que se'n deia una «actriu de caràcter», suposant, és clar, que la noia, en aquestes noves circumstàncies, no hagués triat un altre ofici. Sempre m'ha semblat que Maria Josep Arenós té una capacitat interpretativa lleugerament predisposada a l'abassegament histriònic. A l'àmbit d'un treball col·lectiu, hom té l'impressió que l'Arenós actua sota un delicat mecanisme de cauteles que ella mateixa s'imposa per tal d'evitar que la paraula i el gest es desfermin a causa d'unes instàncies eminentment «temperamentals». I l'actriu acostuma a sortir-se'n bé d'aquest exercici de contenció.

Un «show-men» televisiu que presentés «Les Balades de Villon» a la sala Villarroel, podria dir cada nit: «Maria Josep, l'escenari és teu». La frivolitat i els tòpics del «star system» més atrotinat, esdevenen, però, al marge de l'operació. El planteig del treball de Maria Josep Arenós ha estat fet sorós, l'austeritat brechtiana de Feliu Formosa. Ben mirat, una prova de foc per l'actriu que assumia com un repte, tal vegada el més important de la seva professional, l'eludir els esculls de les temptaciones històniques i la possiblitat de «demostrar» tots els recursos que ja ens havia insinuat amb la seva seguretat interpretativa. L'Arenós ha estat empesa a aprofundir en un nou llenguatge i a posar en funcionament una gamma de matisos molt important. La seva actuació esdevé així essencialmente mesurada i a la vegada extraordinàriament completa. I cal dir també —i, per tant— del tot eficaç.

Crec que a Maria Josep Arenós li feia falta un exercici com aquest per a conèixer i per a fer-nos conèixer que, al costat d'una bona direcció, el teatre català disposa d'una nova excel.lent actriu. Si de tot això se'n dedueix que mai com fins ara no ens havia convençut del tot el treball de l'Arenós, diré que segurament és veritat. Si tot plegat recorda a algú l'eufòria hollywoodenca d'«Ha nascut una estrella», diria que tampoc no és ben bé això. Sense un ofici adquirit —amb intuició i improvisació, com ella mateixa diu— no hauria estat possible aquest excel.lent treball de l'actriu.

L'escenografia que Guillén ha creat per aquestes «balades» és del tot encertada amb la seva simplicitat: la gàbia, el penjat, i a fora, la taula daurada on s'hi fa el joc de la vida que Villon mai no va saber comprendre, il.lustren esquemàticament el turment i la lluita i el sarcasme del poeta. La música de Jordi Reguant esdevé, altrament, d'una gran suggestió en combinar temes i instruments de l'època del poeta amb formes musicals del teatre de cabaret.

A desgrat de semblar-nos un recital massa breu i que no aconsegueix d'introduir-nos prou bé dins l'angoixa total del marginat, «Les Balades de Villon» és una proposta teatral d'un rigor i d'una qualitat infreqüents.

Núria Duran a «La fira encesa»

«La fira encesa», incomprensiblement desatesa

Cal fixar-se una mica en la cartellera. Ho diu ben clar: Teatre J. C. (Sala Míriam, Diagonal 424). Dimarts, dimecres i dijous a les 10. «Els Elfs» recital poètic «La fira encesa».

L'altre hi érem set. Set persones per un espectacle que demana una acollida sense reserves, al menys per aquest públic que ressegueix, fidel, els itineraris —no massa complicats d'altra banda— on s'exhibeix la millor creació teatral autòctona. I bé: érem set l'altra nit: una vergonya. Si ens deixéssim endur per les comparances retrospectives, diríem que «La fira encesa» és un espectacle poètic notablement superior a d'altres mostres més o menys similars que s'han fet a locals barcelonins de molta més anomenada i prestigi. Hem de suposar que la

Sala Míriam és un local que encara no s'ha sabut «vendre» prou bé...

«La fira encesa» és un muntatge que ha dirigit Juanjo Puigcorbé a partir d'un recull de poesia catalana del segle XX fet per Joaquim Molas. Un muntatge, val a dir, ple de troballes, resolt amb imaginació. Sensibilitat, humor, patetisme, fidelitat a la pàtria, fidelitat en la lluita... Divuit poetes dels Països Catalans s'expressen al llarg de 33 poemes bastits a través d'un dispositiu escenogràfic intel.ligent on la quotidianitat dels objectes agermana paraula i vida, i destrueix la misteriosa llunyania de «l'escriptor de versos».

Val a dir que la mostra té una clara ambició didàctica i que, als matins, la sala s'omple d'escolars. «La fira encesa» —tres actrius i dos actors— és la primera part d'una trilogia que continuarà amb «Cavallers, cortesans i burgesos» —la poesia medieval i dels trovadors— i amb una selecció poètica dels segles XVI, XVII, XVIII i XIX. «Els elfs» es proposa acomplir aquest cicle malgrat la resposta minsa que ha merescut el seu primer espectacle, una resposta que certament desautoritza molts dels clams que tots plegats llencem en parlar, regularment, de les precarietats que encerclen el nostre estimadíssim teatre. ■

Cinema

Drets i deures de l'espectador

ANTONI KIRCHNER

Els radioients del programa d'una emisora barcelonista treien foc pels queixals. En un d'aquests espais que hom pot dir la seva explicant al locutor els greuges, els oients-espectadors es queixaven de les 180 pessetes que ara val una entrada de cinema; es planyien que les sessions ja no són numerades per culpa del ticket que ha vingut a substituir l'entrada i poc després van començar a doldre's de la revenda de localitats realitzada per persones no autoritzades, autèntic flagell per l'espectador que ha de fer bona estona de cua per poder veure la pel.lícula del moment.

Les greuges eren certes i la sang no va arribar al riu; tot es va poder dir sense xisclar ni ferir subtilitats. El crític intentava respondre a tot. El crític estava davant del micròfon perque, com a crític és un espectador que pateix les mateixes incomoditats, com assidu les pateix mes sovint, encara que gaudeixi del privilegi —d'això se n'hauria de parlar molt!— de les invitacions. El crític, en aquest cas concret, estava davant del micròfon també com a empresari, perque el crític sempre ha estat convençut que, respectant totes les delimitacions, la seva feina com a empresari d'art i assaig és una continuació de la seva postura crítica.

Després d'intentar explicar que les 180 pessetes són poc menys que necessàries degut als augments de les càrregues que incideixen en l'empresa exhibidora; sense oblidar fer una referència als preus dels cinemes de França (22-27 Fr.) i Itàlia (2.500-3.500 L.) va preguntar a una oient quin tipus de localitat freqüentava en el cinema. La resposta es podia preveure perque és prou coneguda: a baix; molta gent, per no dir tothom, va a la platea. Molt llunyans queden els dies en què anàvem a la general del Coliseum; recordeu la general del Coliseum?, un dels «galliners» més espectaculars de la història de l'espectacle local.

Els afeccionats que arrosegàvem la nostra adolescència al mig dels anys 50 érem clients de «galliners» i de matinals. La matinal del festiu era una de les poques fórmules a l'abast de la butxaca per tal de poder veure les pel.lícules sense perdre l'actualitat de l'estrena. A dalt de tot del desaparegut Cristina, un diumenge al matí, encara recordem haver vist «Las diabólicas», amb la por al cos per l'esglai que va produir-nos el soroll de les cortines al tancar-les per tapar les portes d'entrada. Ara hi han moltes sales que no obren els matins dels dies festius, diuen que no surt a compte. I s'omplen les platees i queden buits els amfiteatres. Però el que resulta més significatiu és la lenta, però inexorable mort dels cinemes de barri. Abans tenien una clientela fixa: la gent del barri que hi anava els festius i més d'una nit, Ara les nits s'omplen amb la televisió, els festius amb el cotxe i, si cal anar al cinema, s'en tria un d'estrena perque resulta més confortable i la pel.lícula més moderna. Ben aviat ni tan sols els pensionistes i vellets hi faran cap per allò de passar-hi una estoneta més o menys calents a l'hivern. Amb el carnet de «La edad de oro» i d'altres que segurament es posaran en pràctica l'espectador de dia feiner, sessió de tarda, deixarà el cinema de barri —si no ho ha fet ja— i se n'anirà cap al cinema d'estrena.

I voleu saber con acabarà aquesta història? Doncs que molts cinemes de barri acabaran convertint-se en cinemes d'estrena i així com ara hom pot veure dues pel.lícules per 115 pessetes, aleshores s'en veurà una de sola i a 180!

Respecte de les sessions numerades hi ha qui considera que és un atavisme que amb el temps es perdrà. Es poden exceptuar els grans espectacles, els films que hom pressuposa que tindran una audiencia fora de l'habitual, però pel consum mig d'una pel.lícula les sessions numerades cada cop resulten més anacròniques. No hi ha temps per encarregar-les amb anticipació, ni aparcament fàcil, pressuposa un augment de les despeses per a l'empresari i, si no s'omple la sala, no es pot justificar.

Els oients anaven presentant greuges i teniem raó. Demanaven un llibre de reclamacions, com els restaurants, bars i hotels, per poder manifestar tot el que estaven dient amb la seguretat que arribés fins a l'empresari. Fa anys, en el «Desino» dels set expedients, ja en parlavem de la necessitat d'un llibre de reclamacions que emparés els drets de l'espectador. Però, mai no es parla dels deures de l'espectador. Moltes sessions de cinema s'han convertit en continuacions de perruqueries de senyores; l'espectador ha perdut el respecte per l'espai clos i fosc. Ara xerren pels colzes, s'expliquen les imatges que estan veient a la pantalla, imaginen uns altres arguments, volen endevinar el que succeirà. Hi han tardes, en el cinema Catalunya —per posar un exemple— que hom creu estar al mig de la Boqueria. Pensem-hi una mica en tot això. ■

«Terra d'escudella» el programa català més acceptat segons les enquestes.

Televisió

L'audiència de la TV catalana

JOSEP M.ª BAGET HERMS

Des de fa unes setmanes circula per les redaccions de diaris i revistes una enquesta de l'audiència dels programes de la televisió catalana i tanmateix dels índex d'acceptació d'aquests espais, quin tipus de públic en frueix més sovint, etc. Sembla ser que es tracta d'un sondeig realitzat amb certa pressa car ja no hi apareixen els espais que foren suprimits amb motiu... bé, amb motiu del començament d'un nou any, com és el cas de «Giravolt», «Història de l'esport català» i «L'altra imatge»; això vol dir que la recerca i la tabulació de les dades s'ha fet molt ràpidament i ha sortit al carrer quan es rumorejen canvis de direcció a TVE, a tots els nivells.

Amb tot això volem aclarir que malgrat la cura de la recerca i la seva objectivitat que no posem en dubte, cal prendre els resultats com una primera aproximació a un tema que té una importància cabdal si algún dia arribem a tenir una televisió catalana autonòmica. Hi ha dades poc sorprenents: el bloc diari de la una i mitja a las dues i mitja és copsat diàriament per un 28% dels espectadors catalans i dos o tres cops per setmana per un 15,9% més. En canvi, els espais dels blocs de sobretaula (quatre i mitja endavant) són copsats diàriament per un 9,6% i dos o tres cops per setmana per un 17,2% i més de la meitat (51,1%) no els veuen mai. Pel que fa a l'UHF, i tampoc és una sorpresa tenint en compte la manca escandalosa de radi d'acció, un 74,3% no veu mai les repeticions dels espais catalans (sotmesos d'altra banda a l'aclaparadora competència del Primer Programa que encara transmet a aquestes hores).

Tenim tanmateix aspectes sociològics que cal esmentar: el públic de la televisió catalana, segons aquestes dades, és majoritàriament femení i d'edats superiors als 45 anys. Són aquests els únics sectors en els quals el percentatge d'espectadors que veu diàriament els programes supera el 50%, junt amb el d'homes de més de 55 anys. Unes dades poc sorprenents, com déiem, car els horaris per ells mateixos ja imposen una «selecció» de públic que exclou els joves i la classe treballadora en general. Un altre aspecte significatiu: un 35% d'espectadores que comprenen el català però no el parlen veuen sovint els programes de la TV Catalana i un 24% ho fa diàriament.

Una segona part del sondeig tracta dels programes catalans que el públic recorda espontàniament o tanmateix amb la suggerència del realitzador de l'enquesta. En el primer cas, només tres programes són recordats espontàniament per més d'un 10% dels espectadors: «Crònica» (18,2%), «Lletres catalanes» (15,7%) i «Terra d'escudella» (14,2%). Amb l'ajut dels suggeriments, trobem a primer lloc «Terra d'escudella» (59,6%) seguit de «Catalunya i Balears avui» (15,2%), «Català amb nosaltres» (48,9%), «Lletres catalanes» (47,4%), «Crònica» (42,7%), «De bat a bat» (41,9%) i «Musical Express» (31,6%). Es curiós veure la superioritat dels programes transmesos en el bloc del migdia o en dies «gairebé» festius (dissabte) i tanmateix que «Catalunya i Balears avui» ocupa el segon lloc en programes recordats després d'un suggeriment i en canvi només el sèptim en els recordats espontaniament.

Pel que fa als graus d'acceptació sembla que els espai de ficció gaudeixen d'una acollida millor (no res estrany tenint en compte les limitacions informatives de TVE). Així, «Lletres catalanes» és esmentat per un 12,4% com el «Més interessant» i d'altre banda «Terra d'escudella» rep un 16,8% com el programa més distret. Dins d'aquest aspecte cal subratllar, però, que «Crònica» és probablement l'espai més esmentat car un 53,9% dels seus espectadors veuen diàriament el programa.

La darrera part de l'enquesta parla de les diguem-ne «alternatives» i futur de la TV Catalana. Es pregunta si cal que hi hagin més programes en català o no, si cal augmentar la seva emissió en el canal UHF i a millors hores, etc. La importancia del tema —malgrat, repetim, les presses en donar a conèixer els resultats— ens fan deixar-ho per un altra vegada en aquesta mateixa secció. La programació ben poc estimutant que avui patim és sens dubte un bon motiu per a fer cabòries i elucubracions per al futur de la televisió catalana i oblidar-nos un poc d'aquest present ple d'incerteses i grisors. ■

Música

Homenatge a Josep Farreras

JORDI GARCIA SOLER

Escenari habitual de moltes de les grans manifestacions musicals barcelonines, el Palau Municipal d'Esports de Montjuïc fou el recinte on es celebrà, el passat dia 15 de març, un gran festival jazzístic en homenatge a Josep Farreras, un dels homes que, després d'haver-se dedicat tota la seva vida al conreu apassionat del jazz i haver esdevingut una autèntica institució de la nostra vida musical, ara travessa una situació angoixosa i difícil.

La personalitat de Josep Farreras és de les que rarament arribarem a oblidar els autèntics afeccionats al jazz d'aquest país. Fou sempre un dels puntals decisius i entusiastes de totes les experiències jazzístiques que es celebraren a casa nostra en el decurs dels darrers trenta anys i escaig, i fou també, ja deu fer una bona pila d'anys, un dels veritables peoners del conreu del jazz a casa nostra, en la línia de Tete Montoliu, Potxolo i altres noms que, sobretot a l'època inoblidable de Jamboree Jazz-Cava, però també abans i després, van ajudar a fer créixer l'afecció jazzística al nostre país amb el seu treball quotidià d'autèntics apassionats per la música de jazz i tot el que l'envolta, a desgrat de les dificultats que aquesta dedicació representava aleshores i representa encara avui, a diferència del camí fàcil que s'ofereix als conreadors d'altres especialitats musicals molt més còmodes i planeres.

L'actual situació de Josep Farreras desvetllà la solidaritat activa d'un gran nombre d'amics i companys del famós músic barceloní, els quals van organitzar un gran festival d'homenatge públic. Amb una assistència inferior a la que calia esperar en un acte d'aquestes característiques —a penes quatre mil persones—, però amb un ambient d'allò més càlid i entusiasta envers la personalitat de Josep Farreras, van anar desfilant pel gran escenari del Palau Municpal d'Esports de Barcelona pràcticament tots els qui a casa nostra han fet del conreu del jazz un treball habitual: Tete Montoliu, la Locomotora Negra, Santi Arisa i Tribu, la Big Band de Barcelona, Música Urbana, Guy Laffitte, Gene Migthy Flea Connors, Pi de la Serra, Carlos Avalone Combo, Juli Sandaran Trio, Potxolo i tants altres van actuar per espai de més de cinc hores i mitja, en una de les millors vetllades jazzístiques que s'han celebrat a casa nostra durant els darrers temps, tant per l'interès específic de les interpretacions que hi vam poder escoltar com per la seva motivació primera, l'homenatge a Josep Farreras.

I val a dir que la motivació de l'acte va tenir la cobertura merescuda, puix que res millor, a l'hora de retre homenatge a un peoner entusiasta del jazz català, que aplegar el seu entorn gairebé tots els qui, d'una manera o d'una altra, estan donant continuïtat a la tasca que ell inicià ja fa una bona pila d'anys. En aquest sentit, l'homenatge a Josep Farreras no fou únicament una manifestació d'activa solidaritat, sinó també un acte d'afirmació pública dels qui continuem creient en la importància de l'existència d'un bon jazz Català. ■

Religió

Una encíclica escrita amb clau simfònica

JOSEP BIGORDÀ

El papa Wojtyla, és un conservador? O, és un renovador? No és gens fàcil, encara, situar Joan Pau II dins uns esquemes de classificació massa elementals. Presenta certament trets que més aviat configuren les personalitats conservadores; tanmateix, però, les proves evidents d'un conformisme davant una Església encarcarada o davant una societat d'estructura capitalista no se li troben amb comoditat. Si, d'altra banda, hom vol ponderar el marc de l'experiència biogràfica de Karol Wojtyla a Polònia i el signe de la seva mentalitat, bastant allunyada de l'univers occidentals, s'adona que les possibilitats de classificar el Papa segons una tipologia massa primària es redueixen molt més.

La complexitat que presenta la persona del nou Papa ha quedat reafirmada amb la seva primera encíclica. Després d'una setmana llarga, l'onada de comentaris que va moure la publicació de la «Redemptor hominis» ofereix una varietat de judicis i valoracions que demostren una altra vegada que l'anàlisi, a la qual caldria sotmetre la personalitat d'aquest Papa que va venir de l'Est, hauria de recollir factors molt diversos.

Això no vol dir que la lectura i la comprensió de l'encíclica «Redemptor hominis» de Joan Pau II no siguin possibles. El que potser val la pena de destacar d'entrada és que qualsevol intent de llegir-la i d'interpretar-la des de determinades classificacions prèvies es veurà inevitablement exposat a errors de grulxària.

La primera cosa de la qual em vaig adonar, mentre estava fent la primera lectura de l'encíclica de Joan Pau II, fou que es tractava d'una lògica simfònica. Després dels primers compassos, et familiaritzes de seguida amb la

ENCYCLICAL

REDEMPTOR HOMINIS

ADDRESSED BY THE SUPREME PONTIFF

JOHN PAUL II

TO HIS VENERABLE BROTHERS
IN THE EPISCOPATE
THE PRIESTS
THE RELIGIOUS FAMILIES
THE SONS AND DAUGHTERS
OF THE CHURCH
AND TO ALL MEN AND WOMEN
OF GOOD WILL
AT THE BEGINNING

música del text i hi descobreixes ben aviat la marca personal de l'autor. El discerniment de cada un dels temes, però, et demana un «plus» d'esforç. Perquè els temes no segueixen una exposició linial, sino que reben un tractament «simfònic». És el que jo en diria la lògica simfònica del papa Wojtyla.

Aquesta metodologia es veu recolzada sobre el llenguatge més líric que intel.lectual que empra el Papa. La barreja d'un Wojtyla líric i d'un Wojtyla contemplatiu dóna un resultat apte per a un tractament més simfònic que discursiu dels temes de l'encíclica.

Anant una mica més al fons d'aquest document de Joan Pau II, penso que d'alguna manera és correcta la qualificació de text programàtic. D'alguna manera, acabo de dir. Perquè no és ben bé el programa detallat d'un govern, sino més aviat les grans orientacions que vol tenir presents el cap de l'Església catòlica.

Quines són aquestes grans orientacions? El mateix esquema de l'encíclica permet de detectar-les:

—El desenvolupament de l'herència conciliar. En aquest punt, el projecte destaca sensa cap mena d'ambigüitat ni de reserva. Si el Papa fa una referència a l'auto-criticisme excessiu que a vegades ha prèdominat en el debat intra-eclesial, no amaga pas amb això cap mena de reticència respecte dels continguts conciliars més audaços.

—El significat humanista de la fe. Des de Jesucrist, el camí de l'Església es dirigeix vers l'home. Aquesta dimensió del cristianisme centrat en l'home esdevé el factor més decisiu que fa impensable un programa involucionista, car «l'Església —diu el Papa— ha de ser, de manera sempre nova, conscient de "la situació" de l'home». L'atenció a aquesta característica «situacional» de l'home «concret», «històric» i «real», al costat de l'esforç per escorcollar els «signes dels temps» han de conjurar evidentment qualsevol temptació reaccionària.

La quarta part de l'encíclica és la que pot fer pensar en l'apartat conservador que presenta potser el programa de Joan Pau II. És el capítol, on el Papa fa referència a alguns aspectes de la disciplina eclesiàstica: en la celebració d'alguns sagraments, en la qüestió del celibat sacerdotal, etc. Hi ha qui pensa que aquests punts delaten el suposat «pacte del Conclave», segons el qual l'activitat del Papa elegit hauria de dedicar fortes energies al redreçament de la disciplina eclesiàstica.

Em semblaria massa exposat l'intent d'interpretar sota aquesta clau la darrera part de l'encíclica. Caldria probablement tenir en compte altres dades. Ja ho veurem. ■

Tot fent camí

ISIDRE AMBRÓS

Camprodon

Dalt de tot, en un cantó de la comarca del Ripollès on les muntanyes continuen amb la seva alçària però amb perfils més «suaus» —que diria qualsevol excursionista— ens trobem amb una vila que amb el pas dels anys s'ha fet famosa. Famosa pel seu romànic, famosa per ésser acollidora i també perquè trenca, si més no, amb aquella imatge de poble pirinenc trist i ensopit que moltes vegades hom s'ha trobat tot fent tombs per la serralada pirinenca.

I quin poble és aquest? us preguntareu.

Doncs aquest poble és Camprodon.

Camprodon, és una vila més de les que formen l'anomenada «ruta del romànic» a la comarca del Ripollès; jo potser ho modificaria dient que forma part d'una de les diferents rutes del romànic que es poden dur a terme pel Ripollès.

S'ha de dir, però, que d'uns anys ençà el poble de Camprodón ha estat víctima d'una gran transformació convertint-se en una de les localitats o potser en la localitat pirinenca més coneguda, pels seus atractius turístics, d'aquestes contrades. És un poble on s'hi ajunten tots els ingredients d'una vila atrafegada i animada pels visitants, que amb ulls estabalaïts ho escorcollen tot, amb la vila pirinenca envoltada de prats, de boscos, de muntanyes que altives custodien i donen una imatge de pau i tranquil.litat, que a vegades també cerca aquest vianant que fuig de la gran ciutat precisament per això, per de defugir sorolls i els atabalaments que comporta aquella.

A Camprodon a part de tranquil.litat o xivarri, segons el que es busqui hom hi pot trobar, —tornant al romànic— el famós pont de Camprodon, airós i característic i l'església de Sant Pere, un dels indrets més bells de tot el Pirineu.

Ermita de Sta. Magdalena del Coll. Vall del Bac.

Si es vol veure més romànic i es vol sortir de Camprodon jo aconsellaria que hom fes un tomb per la vall del Bac. Aquest indret és fàcilmente accessible, doncs s'hi arriba per mitjà d'una pista forestal en bones condicions i és un lloc que cal visitar ja que és una vall que es pot dir que n'està farcida d'aquest tipus d'arquitectura.

Com anar-hi? Doncs bé, es surt de Barcelona per la carretera nacional N-152, la qual es segueix fins arribar a Ripoll, d'allà s'enfila la carretera comarcal CC-151 fins assolir la població de Sant Pau de Seguries, una vegada allí es continua per la mateixa carretera, és a dir la CC-151, sis quilòmetres per arribar aleshores a Camprodon. I una vegada allà... Bon dap de setmana romànic.

Art

Els 4 del 99

ALEXANDRE CIRICI

Ha estat molt bona la idea de la Caixa d'Estalvis d'organitzar, al vell edifici de la Plaça de Sant Jaume, una exposició homenatge als quatre escultors catalans nascuts el 1899. És un fet curiós que els quatre escultors importants que ens queden de l'època anterior a la guerra siguin tots nats el mateix any. Això ens serveix de pretext per a una exposició que feia falta.

Cal que les generacions joves coneixin l'obra d'ells que, en un país sense museu d'art contemporani es fa difícil conèixer. En aquesta ocasió, ens sembla adient de fer alguna reflexió sobre allò que representa.

Apel.les Fenosa és un escultor molt independent, situat molt fora de les línies dominants de l'època. Al seu començament, va pertànyer, com tots, a l'òrbita del Noucentisme, recerca d'un esperit català molt mediterrani, que es concretava en l'exactitud dels colors i els perfils i que, en mans d'ell, s'acostava un xic al gust per l'arabesc propi del moviment Art-Déco.

Aviat, però, va tendir a desfer-se de les correnties rebudes per a alliberar els seus impulsos espontanis, més portats cap a l'emotivitat càlida i la vibració, entre sensual i apassionada, d'una mena de foc intern que necessita exterioritzar-se. Llavors Fenosa donà aquella sèrie de bronzes gairebé no tocats, insinuats, no allisats, que semblen toscs però són tan sensibles, dels quals Picasso va comprar-ne una vintena i que són, sens dubte, un dels punts de partida dels tipus d'escultura que, després del cubisme, va practicar el gran malagueny.

L'evolució posterior de Fenosa, dintre d'aquesta línia, ha anat aprofundint les qualitats de la fluïdesa, han anat acostant-se a les flexibilitats de les plomes i de les branques endutes pel vent, com a les flames o als dolls d'aigua.

Les seves figures femenines, gracioses i ingràvides, sovint han acceptat qualitats de fulla tendra, com les d'escorça. En unes i altres, ha pogut jugar amb l'enginyós joc de les concavitats, fent dels cossos com canals d'una font o fulles tímidamente acollidores. El seu art és d'un lirisme tremolós, manifestació d'una gran tendresa.

Josep Granyer fa contrast amb Fenosa. És una artista que accentuà, del Noucentisme, el costat dels volums cenyits, tensos i planxats, i dels perfils exactes i retallats. Però va destacar-se del Noucentisme per la puixant influència del moviment surrealista dels anys trenta, amb el qual va traspassar aquella frontera de la lògica que, segons l'opinió surreal, és la frontera on s'aturen els pusilànims, per adoptar la divisa de Dostoiewsky, segons la qual es cert que dos i dos són quatre però és molt més bonic dos i dos són cinc.

Joan Rebull té un llarg i il.lustre historial. Durant la guerra, va tenir un paper important a través de l'original i fecunda Escola d'Art de Tarragona que, per les circumstàncies revolucionàries, participà a la renovació urbanística de la ciutat i en dissenyava els elements. Encara hem vist, a casa de professional no artistes, metges o advocats que passaren per aquella escola, baixos relleus d'una qualitat perfecta, d'una exigència i un enginy que superen l'obra de la majoria dels escultors professionals. És la prova de l'efectivitat del seu ensenyament.

A la fi de la guerra s'exilià. A França creà figurines per l'Alta Costura de París. A Anglaterra, col.laborà a la decoració del Coronament de la Reina. Als Estats Units, visqué un moment d'entusiasme per la seva obra.

Retornat a Catalunya, creà els grans conjunts monumentals de Montserrat, com el fris de la façana principal del monestir i la cripta de l'abat Marcet.

Una de les primeres presències públiques de Josep Viladomat fou l'estàtua de marbre blanc que presideix l'escala negra de la Casa de La Ciutat de Barcelona, en la qual donava el problema barroc de l'ocupació de l'espai, mitjançant el grafisme inflat de la indumentària.

Més moderadament formal, però amb el plaer de la bellesa femenina més saborosa, creà la robusta i jovenissima imatge de la República que coronava, un llorer a la mà, l'obelisc del monument a Pi i Margall, al Cinc d'Oros. Aquesta imatge seria desterrada pel franquisme, per fer del monument una commemoració de la seva victòria. És curiós que llavors hi afegí, a baix, la figura amb la qual Marés havia participat al concurs per l'estàtua de la República on havia guanyat Viladomat, amb la modificació de cobrir el seu pit nu amb una samarreta, típica imposició de la hipocresia oficial dels anys quaranta. ■

Esports

El Barça, equip casolà

ENRIC BAÑERES

Déiem ahir, em refereixo a l'últim número de 1'HORA, que el Barça no té una plantilla inferior al Real Madrid, al Sporting de Gijón ni a l'Atlètic de Madrid. És contradictori que un equip que s'ha situat a les semifinals de la Recopa després d'eliminar l'equip que ha guanyat aquesta competició durant els dos últims anys, l'Anderlecht de Brusel.les, i al campió de la Copa Anglesa, l'Ipswich Town, deixi en el camí de la lliga totes les seves possibilitats de fer-se amb aquest títol. I encara és més absurd si aquest equip, el Barça, té també esplèndidament encarrilada la Copa del Rei en la qual porta avantatge al València per 4-1.

Ser el 16 de maig al Saint Jacob Stadium de Basilea per a disputar la final de la Recopa i el 30 de juny en un escenari encara per determinar – que quasi sempre es madrileny – per a poder reeditar la seva condició de campió de la Copa del Rei seria un gran èxit esportiu de l'equip. Un doble èxit perfectament assequible, si hom té en compte que, per assolir cadascuna d'aquestes dues finals el Barça ha de veure-se-les amb tots els seus adversaris a doble partit i ningú no ignora el caràcter de talismà que posseeix el Camp Nou per a l'equip blaugrana.

Això és sens dubte la cosa més paradoxal i preocupant del Barça: la desproporció que existeix entre el seu rendiment a l'estadi blaugrana o fora d'ell. És per aquesta desigualtat de rendiment que s'ha renunciat a la lliga, torneu que cada any es perd als camps del Santander, del Salamanca, del Celta, del Huelva... Són aquests cinc o sis punts que un equip de la categoria del Barça perd de forma intolerable els que el priven del títol per a donar-lo, regalar-lo molt sovint, als seus rivals més directes.

«Fora de casa, fem pena», confessava l'actual capità barcelonista, Joan Manuel Asensi, una vegada trencada l'estúpida llei del silenci que durant dos mesos ha observat la plantilla del Barça. Fora de casa no rendia Cruyff, no rendeix Krankl, mai no ha rendit Rexach, fracassava Marcial i s'esfondra qualsevol suposada solidesa defensiva. A Michels se li criticava un cert conservadorisme que el duïa a ser el rei de l'1-0 en contra. A Weisweiler hom li censurava que no sabés treure partit de Johan Cruyff malgrat que era l'holandès qui renunciava a les seves pròpies qualitats quan abandonava el Camp Nou, obsessionat per salvar les seves cames dels destralers que guanyaven prestigi com a tals a costa seva. De Muller es pot dir que, malgrat tenir homes ràpids com Heredia i Esteban a la plantilla, mai no ha sabut perfilar una tàctica de contraatac que és l'única vàlida per als partits a camp contrari. Tot s'ha fiat a la cama esquerra d'Hans Krankl i l'austríac, terrorífic golejador a casa, es disol com el gel en el caldejat ambient que sol desvetllar la presència del Barça a camps forasters.

1-0: resultat que reflecteix la realitat del Barça actual.

Per acabar d'explicar aquesta desigualdat de rendiment entre el Camp Nou i els demés estadis que visita el Barça i laterals, n'han provat quatre defensa de l'equip ofereix una imatge d'inseguretat i de falta de compenetració com mai no l'havia donada. Migueli i Olmo s'han quedat a mig camí entre el que prometien i el que han donat, ni Mora ni Artola estan a l'alçada d'allò que exigeix la porteria del Barça i laterals, n'han provat cuatre —Ramos, De la Cruz, Zuviría i Albaladejo— per que hores d'ara de la temporada encara no se sàpiga quins són els titulars.

Si malgrat tot això el Barça encara pot guanyar dos títols, no es podien resoldre aquests problemes i guanyar a Burgos, a Salamanca i a Huelva per no abandonar d'una forma tan prematura com lamentable tota opció a embutxacar-se el títol de lliga? ■

Astrologia

ACCRUX

L'ASCENDENT

Més d'un cop, algún amic ens ha preguntat què dimonis era això de l'Ascendent, perqué li havien dit que era molt important saber-ho. Efectivament, vàrem confirmar-li, i us afirmem ara, la importància que té l'Ascendent en qualsevol tema natal. En altre temps, la paraula «horòscop» es referia concretament al punt del Zodíac on es troba l'Ascendent i era tal la importància que se li concedia que ha quedat per sempre més com el nom que designa la carta o tema natal.

Aquesta valoració s'explica astronòmicament pel fet que l'Ascendent és la intersecció de l'horitzó del lloc natal amb l'eclíptica (òrbita del sol), marcant així el punt del signe del Zodíac que en aquell moment s'aixeca per l'horitzó oriental. Entre aquest signe i la persona que neix s'estableix una relació d'analogia que mostra les característiques físiques i psíquiques profundes del nascut.

L'Ascendent, doncs, ens defineix bàsicament la constitució física del nascut, ens diu si és alt o baix, prim o gras, lleig o bell, si és o no propens a malalties i, també, el seu caràcter, la seva predisposició davant la vida, el seu to psicològic bàsic, qualitats i defectes, i, en fi, tot allò que més caracteritza una persona.

De cara a fixar amb certesa aquest punt que anomenem Ascendent cal saber de manera exacta l'hora en què es produeix la nativitat, ja que cada quatre minuts l'ascendent varia un grau i, encara que un signe comprengui trenta graus i doni un to general comú a tots els nascuts al llarg de les dues hores de mitjana que triga en passar per l'horitzó, el matís personal de cada nativitat el dóna el grau exacte on es troba.

L'Ascendent és el punt a partir del qual s'interpreta un tema natal, perquè significa l'ésser del subjecte i tots els altres elements cal interpretar-los a partir d'aquest subjecte, és a dir, de l'Ascendent.

Arribats a aquest punt, cal precisar que sempre és la totalitat d'un tema la s'ha d'interpretar per treure'n conclusions vàlides; d'aquí ve la gran superficialitat de bona part dels pronòstics astrològics que es publiquen en diaris i revistes doncs acostumen a considerar el signe solar com Ascendent, i per això, aquests pronòstics només son certs en el cas que coincideixin ambdós signes. Aquesta coincidència entre l'Ascendent i el signe solar només es dóna en els nascuts poc abans de la sortida del sol.

Per utilitzar aquests pronòstics de manera correcta cal només reemplaçar el signe solar pel signe de l'Ascendent... en el cas que se'l coneixi.

P. S. S'adverteix al personal que ens llegeix que per saber amb exactitud l'ascendent cal trucar a la «mamà» i preguntar-li molt seriosament l'hora en què us va posar al món, i córrer tot seguit a l'astròleg més proper per què us el calculi.

Bunyols de vent

MONTSERRAT NEBOT

L'ESTEVE BASSOLS SÍ QUE VOL FER RIURE

N'hi ha que es pensen que sí que en tenen de sentit de l'humor, encara que en d'altres èpoques ho dissimulaven molt bé. Un d'ells és l'Esteve Bassols, ex funcionari de l'Ajuntament franquista de Barcelona, ara capdavanter d'una llista d'un partit que quan ja ningú no vol el nom de democràcia cristiana, aquest l'explota que dóna gust, edita uns butlletins amb un apartat que se'n diu Humorístiques. El seu humor és aquest; «El cardenal del Sant Ofici del PCE, Eminentíssim atque Reverendíssimus Santiago Carrillo ha endilgat una filípica als «catalanistes» del PSUC senyors López Raimundo i Gutiérrez Díaz («Si mi hijo fuera hereje, yo mismo llevaría la leña para quemarle» Felipe II).

A part del recordatori cristià a vosaltres lectors us fa riure?

LA SEXUALITAT, UNA ASSIGNATURA SOVINT PENJADA

Allò de l'asignatura pendent ja és ben veritat. Encara que amb això d'aprendre no hi han edats. El divendres, dia 14, al bar feminista La Sal de Barcelona s'hi reuniren moltes dones per escoltar l'escriptora feminista Alice Schwarzer i debatre el tema de la sexualitat com a pilar fonamental de l'opressió de la dona. I al cap d'una bona estona quan ja s'havia parlat abastament d'homosexualitat, es va parlar també de les relacions heterosexuals. Una dona ja gran —en general les dones que hi havia eren joves— li va dir a la seva companya també gran a cau d'orella: Això deu voler dir relacions sexuals entre tres, no? L'amiga se la va mirar amb ulls de no saber tampoc ben bé què significava la paraula. Tot i que van seguir molt interessades la xerrada no vaig arribar a saber si al final del debat les dues dones havien comprès que heterosexual aplicat a una relació entre persones és la relació típica entre dona i home. Quaranta anys sense dir les coses pel seu nom es noten!

CURSA D'AUTOBUSOS AMB QUATRE ANYS DE PREMI

—Semblen criatures! —comentava una dona del barri de Sant Andreu al veure l'autobús pintat estil «naïf» que porten els dels PSUC.

—Sembla una criatura! —va comentar una peixatera del mercat de Gràcia a la seva companya de parada quan Narcís Serra sen'anava cap a un altre venedora a entregar-li l'opuscle socialista. Per l'edat de la dona podia ser l'àvia del candidat a batlle.

I fet i fet, s'ha convertit la campanya electoral en una cursa de cotxes. A veure qui arriba primer i qui té el cotxe més bonic. Jo autobús català, tu «bus» londinenc, aquell roulotte francesa... n'hi ha per tots els gustos. Però els qui ara tenen 18 anys em sembla que passen una mica de les coleccions de «cars». Fa temps que ja no hi juguen.

L'OBSESSIÓ DE LA NETEJA

Això dels eslogans electorals és d'un repetit que és massa. A les municipals els ha donat a la majoria de partits per la neteja i per la claretat. I és que la imaginació dels tècnics en propaganda electoral és limitada després d'un mes de bombardeig constant de frases que inciten al vot. Ara, tot és dir que es farà una bona neteja, que es donaran cops d'escombra a tort i a dret, que es necessiten ajuntaments com cal, en els quals es parli clar.

Ja ho veurem això quan hagin passat les municipals. Prometem tornar a recordar des d'aquests «bunyols» en què queden totes aquestes promeses de neteja.

NI «L'HORA», NI EL «BÉ», NI RES, NO ELS FA RIURE

Molt parlar de democràcia, però de sentit de l'humor gens ni mica. En realitat tothom vol que el lloin, però crítiques ni en broma. Una mostra: el què ha passat amb el «Bé negre» i TVE. A l'haver posat com a censor del setmanari satíric a Corque Arandes (de Jorge amb sonoritat de carca), va i aquest senyor s'enfada... i molt i no vol que del bé negre ni que sigui amb potes rosses se'n parli per la pantalla petita. Un altre exemple i aquest molt aprop: per un article desenfadat publicat a L'Hora on es parlava de l'espion de Franco, va i el senyor Sentís (d'UCD, és clar) s'enfada i com a càstig no vol donar publicitat del seu partit a la revista. Ai, el sentit de l'humor com escasseja! El que compta només és allò de «qui diu les veritats perd les amistats». I com que les veritats només es poden dir a tall de broma... ja veieu el que passa.

UNA BONA VACUNA CONTRA EL MARXISME

El xòfer d'en Carles Güell està desesperat. Les hores d'espera mentre el candidat parla en els col.loquis o taules rodones se li fan llarguíssimes... Com la xerrada a l'ateneu popular la Flor de Maig al Poble Nou que es va allargar fins quarts de dues de la matinada. Sort que el públic hi va haver moments que va riure molt, encara que el xòfer continués amb la cara sèria. Una de les vegades va ser quan el propi Güell a resposta d'una pregunta capciosa sobre el perill marxista que tant pregonen els centristes-ucedistes, va dir: «Que el marxisme no sempre s'encomana ho prova el fet que jo mateix mai no m'he contagiat». Tot i les rialles, el candidat suarista no va posar-se el públic a la butxaca dons quan va parlar del seu viatge pels municipis europeus on ha anat a aprendre, ressonaren abastament els xiulets. Carles Güell va quedar vacunat... però no del marxisme sinó del barri del Poble Nou.

Fauna & flora

JOSEP MARTÍ I GÓMEZ

Delinqüència: només Franco no la veiè venir

La dreta eterna va altre cop preocupada amb el tema de la delinqüència. La dreta eterna ja torna a demanar allò que es demana en aquests casos: mà dura.

No serem precisament nosaltres qui trenquem una llança per les llibertats democràtiques per a la delinqüència.

Hi ha, però, uns punts a debatre.

En aquest país la delinqüència ha tingut aquestes últimes quatre dècades unes connotacions sociopolítiques evidents. Ramon Draper ho estudià molt bé en un opuscle que no va veure la llum i Joan Anton Benach ho està desenrotllant de forma clarivident al llarg de quatre capítols en el mensual «Playboy»: crim passional al marge, és molt clar que la delinqüència d'aquest país no ha fet sinó adaptar-se al llarg d'aquests anys a les mutacions i facilitats per a delinquir que li oferia la societat benpensant en la qual s'ubicava.

Així, ha estat una delinqüència que s'ha vestit de blau per a extorsionar els que perderen la guerra; s'ha aprofitat de l'estraperlo i de les targes de raccionament per a guanyar diners amb especulacions i falsificacions; ha utilitzat la parola per a treure diners d'on sabia que podia treure'n esmentant el temut «no sabe usted con quien está hablando»; ha estat carterista aprofitant l'escassedat i per tant aglomeració en els transports públics i ha practicat el «tocomocho» i l'estampeta beneficiant-se en un tant per cent paritari de la ignorància i de l'egoïsme de gent que es creia espaviladíssima...

I a mesura que aquest país passà de la fam i la repressió a les lletres mensuals i a la democràcia orgánica —o sigui que va seguir en la fam i la repressió només que ara amb caires d'utòpica opulència— la delinqüència es posà en negocis de més envergadura: llicències d'exportació mentre va durar l'autarquia; especulacions immobiliàries i tripijocs variats; robatoris amb més perpectiva de negoci, adulteracions en productes bàsics i enormes muntatges financers...

—Escolti —dirà la dreta eterna— i això que té a veure amb violadors, atracadors i practicants de navallades i estirades?

Té a veure-ho tot, absolutament tot, estimats. Perque els pocs experts en criminologia que ha donat aquest país ja fa molts anys que venen anunciant dues coses: un augment substancial de la delinqüència, donades les condicions socio-econòmiques del país i una delinqüència molt més violenta a causa d'aquestes mateixes condicions socioeconòmiques. Tot això El Gran Difunt ja ho sabia. Però el Gran Difunt, com sempre, va deixar que el temps que tot ho cura fos també bàlsam per a aquesta problemàtica.

El temps, com el vent del vell proverbi japonés, no sap llegir. El temps ha confirmat que en una societat corrupta en els seus estaments dirigents s'abona una societat violenta en les zones més marginades. El temps, en fi, ha confirmat altres coses: que en aquest país no s'ha empresonat mai gaire temps a cap figura enriquida amb frau, ni s'ha investigat fins el final cap mort d'oripell, ni s'ha processat cap homosexual amb fortuna mentre d'altra banda, coneguts delinqüents que han exercit fructíferament llur doble joc com a confidents de la policia, han seguit gaudint de lliure circulació en una confusa terra de ningú.

I a l'arribar a aquest punt, el de la policia, entrem en un tema que serà matèria d'una altra fauna i una altra flora: el que fa relació a la ridiculesa de mitjans tècnics i humans amb què el franquisme dotà la policia especialitzada en criminal, potser per a compensar les despeses amb què s'assaonà la repressiva policia política. Vostès saben, per exemple, que els policies que investigaren l'adulteració d'oli a Barcelona van a haver de pagar-se molts desplaçaments de llurs butxaques a causa de no haver-hi pressupost per a viatges o que el passat dia 15 el grup especialitzat en atracaments no va poder cobrir un servei perquè no tenien cotxe?

Una altra setmana, més dades.

Cartes i fotos a L'HORA

CONFUSIÓ D'ÒPTICA

M'alegra molt que sortís un setmanari català, en català i per al poble, ja era hora! I he de dir, també, que he comprat tots els números que han sortit.

Però he pogut comprovar que no és independent del tot. Doncs la informació política que dóna és, si més no, tendenciosa, car afavoreix al partit PSC-PSOE en perjudici de tots els demés partits, siguin de dretes o d'esquerres. Si aquest setmanari és òrgan d'expressió d'aquell partit que ens ho diguin «ben clar i català» com és costum en aquest país.

Jo crec que no vol ser-ho, doncs la «Carta del director» del núm. 1 deixava ben clar que l'única òptica des de la qual es tractarien els problemes i la realitat social és l'òptica catalana, no l'òptica socialista del PSC-PSOE.

Per a finalitzar diré pels suspicaços, que les meves simpaties polítiques són pel FNC.

Cordialment,

Joan Grau i Rivera

ELECCIONS GENERALS AMB CARNESTOLTES

Amics de L'HORA:

Un socialista espanyol, Enrique Tierno Galván, declarava a «Le Monde» el juny passat: «Es lamentable que se tarde tanto en organizar las elecciones generales para que se pueda formar gobierno teniendo las manos libres, a fin de limitar este descontento y responder a este entusiasmo por la democracia que hay en el país. O bien se deshace lo más rápidamente los lazos que nos unen todavía al franquismo o el descontento aumentará...».

Bé, ja s'han acomplert les famoses eleccions, però, s'ha trencat amb els lligams franquistes? Ha desaparegut el descontent? Crec que és millor deixar aquestes respostes amb interrogant o al gust de cadascú. El que sí ha passat és que les Eleccions Generals han coincidit amb el CARNESTOLTES i és curiós com s'han identificat els partits polítics amb aquesta data, l'han celebrada i no els ha calgut la disfressa. La campanya propagandística ha estat l'ATAC, uns d'apatxes uns altres de sioux i els seus primordials programes electoralistes: llançament de fletxes recíproques.

Un altre socialista, aquest català i senador per Barcelona, Josep Andreu i Abelló escriu després d'aquestes eleccions a l'«Avui» (4-3-79): «De sucursalisme res» i fent referència al famós eslògan de CDC «No volem que Catalunya sigui una sucursal» esmenta entre d'altress coses, «Què, doncs, ens poden imputar? Les nostres relacions amb el PSOE? Es que no tenim dret els qui propugnem el socialisme com el millor sistema per a fer més just el món —i en conseqüència, Espanya i en conseqüència, Catalunya— de mantenir fraternals relacions amb els socialistes de la resta de l'Estat espanyol?»

Evidentment, la patent de catalanisme del senyor Andreu i Abelló (al qual vaig votar entre Josep M. Ainaud i Benet) com la dels membres del partit socialista, no es pot posar en dubte, però el que també és evident és que quan CDC parla de **«Sucursalisme»** vol dir que apatxes i sioux **«han fumat la pipa»** per molt que articles com el del senyor Andreu i Abelló ens vulguin fer creure que aquesta cerimònia índia res no té a veure amb el famós eslògan.

Gran error! Perquè només amb la formació d'un gran partit nacionalista purament català podríem fer front —i no amb «peu de guerra» sinó parlant de tú a tú; pactant. Sí, però no venuts d'antuvi perquè amb aquesta política individualista MAI no tornarem a recuperar el nostre carnet d'identitat.

Tanmateix penso que quan Convergència i Unió parlen de **«Sucursalisme»** dirigeixen les seves fletxes a un partit que no és precisament el socialista, sinó un, on és radicat **«Toro Sentado»**.

Cordialment us saluda,

Joana Polo de Pernau

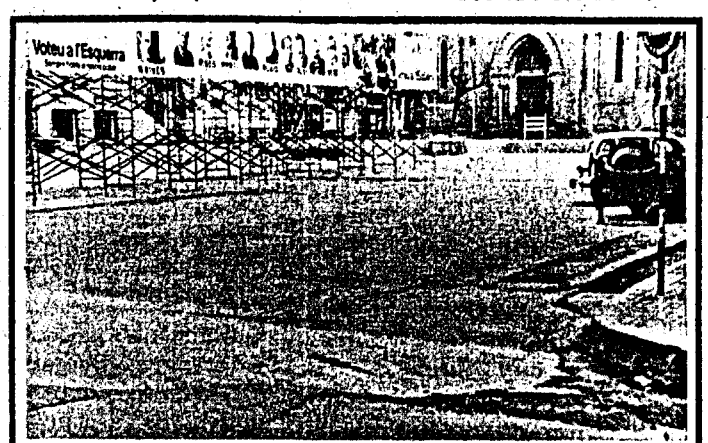

La popular plaça de Sant Joan, a Lleida és una clara mostra de com l'especulació pot arribar a fer malbé els indrets populars. A la fotografia, enviada per Pilar Ardèvol, podeu veure el lamentable estat del carrer prop de les voreres. L'ampli espai que ara ocupen estructures metàl.liques, abans tenia plantes i bancs per a esbarjo i repós, segons la nostra comunicant. Per acabar-ho d'adobar, al fons podeu veure una tanca, mig de metall mig d'obra darrera la qual hi ha els últims descobriments arqueològics. Talment com si l'ajuntament se n'amagués més que mostrar-los amb orgull.

Lleure lliure

FIRES I FESTES MAJORS

De fires n'hi ha el mateix dia 26 a Tremp, comarca del Pallars Jussà i el dia 1 d'abril a Bellpuig d'Urgell i a Sallent, comarca del Bages.

Pel que fa a Festes Majors, el dia 29 se celebra la de Vallbona d'Anoia i el 30 la de Castellbisbal al Vallès Occidental i la de Piera, a l'Anoia.

MUSICA

Una figura de la importància de Mike Oldfield, nom que sonarà molt a tots els rockers, serà entre nosaltres el dia 31 de març amb cors i orquesta i actuarà al Palau d'Esports. No us ho perdeu.

A la Fundació Miró, el 26 a les 8, el Grup Instrumental Català interpreta a Cowell, Guinjoan o Montsalvatge, entre altres. Els mateixos lloc i hora, el dia 28, el Trio EX-VOCO fa un concert de nova música vocal i poesia experimental.

A la sala Karma, de dilluns 26 a dijous 29 hi actuarà la Mirasol-Colores. A dos quarts d'onze de la nit i 1 de la matinada. De divendres 30 a diumenge 1 d'abril, samba-bossa amb el grup Terranova. Les hores, les mateixes.

Al Palau de la Música, el 31 a les 7 del vespre i l'1 a les 11 del matí, la orquesta Ciutat de Barcelona interpreta obres de Berg, Wagner i Strauss.

CINEMA

Al Capsa s'ha estrenat «Tiempo de ghetto» de Fréderic Rossif que possiblement complaurà a aquells que els va agradar «Morir en Madrid», del mateix director.

Al Fèmina fan «El regreso» d'Hal Ashby. No és un film excepcional i la guerra del Vietnam, la gran ferida que encara no ha estat gaire abordada pel cinema nordamericà, fa més de marc de fons que de protagonista. Malgrat les ambigüitats en aquest sentit, l'actuació de

Jane Fonda és un plat fort, ben acompanyat per Jon Voight i Bruce Dern.

Al Regio Palace, estrenen «Libertad condicional», d'Ulu Grosbard, interpretada per Dustin Hoffman que, segons sembla, també va tenir força a veure amb la direcció. Els problemes de l'ex presidiari portats a la pantalla poden donar de sí.

Finalment al Roma estrenen «El lugar sin límites», curiosa producció mexicana el protagonista de la qual va estar a punt de prendre-li un premi d'interpretació a José Sacristán per un paper molt semblant al de «Flor de otoño». Basada en una novel.la de José Donoso. A veure què en surt.

EXPOSICIONS

A la Fundació Miró, espai 8, Guinovart exposa a base de matèria, suport i estructura.

A l'espai 10 i fins el primer d'abril, hi ha l'exposició «Catalunya Poema», de Fontecilla i dels espais 1 al 5, els treballs d'Arquitectura i Urbanisme de Josep Lluís Sert.

Tot i que no sigui estrictament d'exposicions, val la pena dir que el 27 de març, a la mateixa Fundació Miró hom farà la presentació del llibre «Breu Història de Catalunya», obra en «còmic» que comprèn el període 11 setembre 1714-23 octubre 1977. L'han feta el col.lectiu d'historiadors, dibuixants i escriptors «Nono/Art Edicions».

TVE

De la cadena catalana recomanem el musical de la Sardà, una autèntica «showwoman» i «De bat a bat» i «Crònica» que aguanten el tipus. De la cadena estatal, dilluns fan l'Especial de Montecarlo 79 que com a mínim ens treu de la rutina. Caldrà veure a Estudio 1 què han fet amb l'obra de Joyce «Exiliados», el dimecres. Dijous, a la segona, podeu revisar «La visita de la vieja dama» de Dürrenmatt, dins de «Encuentros con las letras». Dissabte, tenim Eurovisión, però jo us aconsellaria veure «La clave» amb un tema força atreient (compromís de l'intel.lectual) i una grata pel.lícula. Diümenge, una magna obra d'aquest gran director que és Wyler, curiosament dividida per TVE. No us perdeu «Horizontes de grandeza». És d'aquelles que ja no es fan.

La paella pel mànec

Menestra de la Ribera

Maite Goicoechea és periodista. Escriu a «Vindicación Feminista». Maite és de Navarra i a més, una gran afeccionada a la cuina. Per tant, avui pren el mànec de la paella i ens parla d'un plat típic de la comarca de la Ribera, de Navarra.

—D'on és exactament aquest plat?

—Es fa per tota Navarra però sobretot pels voltants de Tudela. És propi d'aquest temps, perquè es ara quan l'horta es troba en el millor moment. En aquest plat, la Menestra de la Ribera, es fan servir espàrrecs i escarxofes de La Bejana, una zona d'allà essencialment agrícola, i que produeix els millors, indiscutiblement. Durant aquest mes, es menja per tot arreu de Navarra, gairebé com un ritual.

—Quins ingredients hi entren?

—Espàrrecs, escarxofes (encara que no siguin de La Bejana), pèsols, faves tendres, ou dur, patates i trossos de pernil.

—Com es fa?

—En primer lloc cal dir que les verdures necessiten una neteja molt acurada. I una altra cosa molt important, fonamental: han de coure's cada una per separat. Les escarxofes, tallades en quatre trossos. Un cop cuites, s'escorren deixant una mica de líquid i es posen ja a una cassola de fang (això és sagrat a Navarra) l'ou dur es talla en rodanxes i, junt amb els espàrrecs, es col.loca de forma que adornin el conjunt del plat.

A part, es tallen les patates en quadrats i es fregeixen i, ben escorregudes, passen també a la cassola. S'hi afegeix per sobre el suc de bullir les verdures que hem guardat.

Després, a una paella, es fa la salsa. S'hi posa oli, quatre o cinc alls, partits per la meitat, fins que quedin daurats i fet això s'hi posen els trossos de pernil. Aquest ha de ser de bona qualitat, ben magre, del mateix tamany de les patates si fa no fa. Al final, s'hi afegeix farina, en quantitat tal que quedi una salsa espessa, groguenca i sense grums. S'ha d'anar remenant tot amb cullera de fusta (això també és important). La salsa ja feta es tira per damunt de les verdures que tenim a la cassola.

—I ja està?

—No. Llavors es posa la cassola al foc durant uns vint minuts, per tal que les verdures agafin gust. I ara sí ja es pot menjar.

—És aquest un plat únic?

—Es pot prendre, però més val fer-lo com primer i per al darrera unes costelles de xai adornades amb cabdells d'enciam. I si voleu fer un menú complert i que quedi del tot bé, val la pena acabar amb una «cuajada vasca».

—Què recomanes per beure?

—No cal anar gaire lluny. Els vins de la zona són ideals, els de Murchante tipus Montecierzo, Remonte o Valdepeñas. Van molt bé.

—Tot i que aquí no tinguem les escarxofes i espàrrecs de La Bejana, suposo que també ens sortirà bé la menestra.

—Per descomptat, es qüestió de netejar bé les verdures, i de mirar-s'hi prim. Ara bé, si algú vol tastar-la tal i com la mengen els navarresos, pot anar a Tudela. La hi faran molt bona a Casa Ignacio, l'Hostal de Tudela, La Estrella, o el Txoko.

Amb la Maite parlem del fet curiós (o no tant) que els cuiners especialitzats dels grans restaurants siguin homes, mentre que qui cuina habitualment són les dones. Parlem de l'afecció a la gastronomia i ens despedim finalment, pensant que, tot i ser molt lluny de Tudela, la menestra també ens sortirà bé.

La Setmana a Televisió

Del 26 de març a l'1 d'abril

CIRCUIT CATALÀ

Dilluns, 26

PRIMERA CADENA:

13.30 Crònica esportiva
14.00 Crònica
16.15 Cita a mitja tarda

SEGONA CADENA:

23.00 Crònica 2
23.30 Els museus: Museu de la Pell d'Igualada

Dimarts, 27

PRIMERA CADENA:

13.30 Signes
14.00 Crònica
16.15 Festa amb Rosa M. Sardà: «Mujeres ejemplares, quina llauna!» Els museus (repetició)

SEGONA CADENA:

23.00 Crònica 2
23.30 Festa amb Rosa M. Sardà (repetició)

Dimecres, 28

PRIMERA CADENA:

13.30 De bat a bat
14.00 Crònica
16.15 Musical-express
16.45 Coses d'ahir

SEGONA CADENA:

23.00 Crònica 2
23.30 Musical-express (repetició)
24.00 Coses d'ahir (repetició)

Dijous, 29

PRIMERA CADENA:

13.30 Les nostres coses: «Masies catalanes»
14.00 Crònica
16.15 Escenari

SEGONA CADENA:

23.00 Crònica 2
23.30 Escenari (repetició)

Divendres, 30

PRIMERA CADENA:

13.30 Catalunya i Balears avui
14.00 Crònica
16.15 Vostè pregunta...

SEGONA CADENA:

23.00 Crònica 2
23.30 Les nostres coses (repetició)

Dissabte, 31

PRIMERA CADENA:

10.50 Català amb nosaltres: El verb, num. 2
11.10 Terra d'escudella: «L'il·lustre Botànic Doctor Combo»

Diumenge, 1

SEGONA CADENA:

11.10 Terra d'escudella (repetició)

CIRCUIT ESTATAL

Dilluns, 26

PRIMERA CADENA

14.30 Gente hoy
15.00 Telediario
15.35 Hora 15
15.45 Nombres de ayer y de hoy
19.01 Un globo, dos globos, tres globos
20.00 Estudio estadio
21.30 Telediario
22.05 Especial Montecarlo 1979
23.00 Los Roper: «A vueltas con el reloj»
23.30 Ultimas noticias

SEGONA CADENA

19.31 Polideportivo
20.00 Redacción de noche
20.30 Revista de cine núm. 228
21.50 Más allá
22.30 Los pintores naïf del mundo: Holanda y Bélgica

Dimarts, 27

PRIMERA CADENA

14.30 Gente hoy
15.00 Telediario
15.35 Hora 15
15.45 Revista de toros
19.01 Un globo, dos globos, tres globos
20.00 Holmes y Yo-yo: «Dinamitero dental»
20.30 Primera página
21.30 Telediario
22.05:Telecomedia: Ciclo «Que usted lo mate bien»: «La pareja». Int. Manuel Galiana, Amparo Baró
22.30 Vacaciones en el mar: «Una relación de buen gusto»
23.30 Ultimas noticias

SEGONA CADENA

19.31 Polideportivo
20.00 Redacción de noche
20.30 Opera: «Fausto», de Gounod
22.30 Tribuna económica

Dimecres, 28

PRIMERA CADENA

14.30 Gente hoy
15.00 Telediario
15.35 Hora 15
15.45 Vivir cada día
18.46 Baloncesto: Copa de Europa femenina
20.15 Un mito llamado... «Medea»
21.30 Telediario
22.05 Estudio 1: «Exiliados», de James Joyce. Int. Julio Núñez, Maria Silva
23.30 Ultimas noticias

SEGONA CADENA

19.31 Polideportivo
20.00 Redacción de noche
20.30 Imágenes
21.30 Pop-grama
22.30 Tribuna de la historia

Dijous, 29

PRIMERA CADENA

14.30 Gente hoy
15.00 Telediario
15.35 Hora 15
15.45 Café de redacción
19.01 Baloncesto: Copa de Europa femenina
20.30 Un mito llamado... «Numancia»
21.30 Telediario
22.05 Sesión de noche: «Odio en las aulas». Dir. Paul Bogart. Int. Calvin Lockhart, Janet Lachlan
23.30 Ultimas noticias

SEGONA CADENA

19.31 Polideportivo
20.00 Redacción de noche
20.30 Encuentros con las letras: «La visita de la vieja dama», de F. Dürrenmatt. Int. Irene G. Caba, Antonio Ferrandis
21.50 Horizontes
22.30 Tribuna de la cultura

Divendres, 30

PRIMERA CADENA

14.30 Gente hoy
15.00 Telediario
15.35 Hora 15
15.45 Los espectáculos
19.01 Un globo, dos globos, tres globos
20.00 Con ocho basta: «Vi, por Vivian»
21.00 365 días en la vida de un niño: «El bebé tiene ahora dos meses»
21.30 Telediario
22.05 La segunda oportunidad
22.20 El hombre y la tierra: «El alcotán» (I)
22.50 Investigación OVNI: «Incidente en Waterford»
23.45 Ultimas noticias

SEGONA CADENA

19.31 Polideportivo
20.00 Redacción de noche
20.30 Cine Club: «En la guerra y en el amor». Dir. Philip Dunne. Int. Robert Wagner, Jeffrey Hunter, Hope Lange
22.05 Opinión pública

Dissabte, 31

PRIMERA CADENA

11.46 El recreo
13.00 Torneo
14.00 Tiempo libre
14.30 El canto de un duro
15.00 Noticias del sábado
15.30 El bosque de Tallac: «La comilona»
16.00 Primera sesión: «La paloma». Dir. Charles Jarrott. Int. Joseph Bottoms, Deborah Raffin
17.50 Aplauso
19.30 Erase una vez el hombre: «Los constructores de catedrales»
20.00 Informe semanal
20.30 Noticias del sábado
20.45 «ESPECIAL Eurovisión»
23.45 Los ángeles de Charlie: «Terror en el quirófano uno»
0.40 Ultimas noticias

SEGONA CADENA

15.31 Novela: El conde de Montecristo (Cap. VIII)
16.00 El perro de Flandes: «Abuelo, Patrash ha ladrado»
16.30 Zarzuela: «Las golondrinas»
18.00 Hockey sobre patines: Reus D.-Barcelona
19.30 La clave: Compromiso del intelectual: «La vida de Emilio Zola». Dir. William Dieterle. Int. Paul Muni, Joseph Schildkraut

Diumenge, 1

PRIMERA CADENA

9.31 Hablamos
10.00 El día del Señor
10.45 Concierto: Misa de la Coronación, de Mozart
11.45 Gente joven
12.30 Sobre el terreno
14.00 Siete días
15.00 Noticias del domingo
15.30 Fantástico
19.00 625 líneas
20.00 «Horizontes de grandeza» (I). Dir. William Wyler. Int. Gregory Peck, Jean Simmons, Charlton Heston, Carroll Baker
22.00 Noticias del domingo
22.30 «Horizontes de grandeza» (II)
23.30 300 millones
0.30 Ultimas noticias

SEGONA CADENA

15.31 Curro Jiménez: «Los piadosos y los pícaros»
16.30 Vilma. Episodio núm. 2
17.00 Barón von der Trenck: «La fuga»
18.30 Panorama musical
19.00 Concierto
20.00 Filmoteca TV: «Deporte de invierno». Dir. Mialfy Imre
21.50 La danza
22.30 A fondo

El segle passat Catalunya era encara fonamentalment una civilització de masies. Ara el seu nucli és una civilització metropolitana en la que el carrer, els veïns, el barri i la gran ciutat han de constituir el nou terreny de desenvolupament de la llibertat de l'home.

entra amb nosaltres a l'ajuntament

PSC
(PSC·PSOE)

EL SOCIALISME SÍ QUE TÉ SOLUCIONS

La seva llibreta o talonari de "la Caixa" són diners a l'instant a tot Catalunya, Balears i Madrid.

Més de 500 Oficines al seu servei.

CAIXA DE PENSIONS "la Caixa"